POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2021-2025

Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim
z siedzibą w Poniatowej

Poniatowa, 2021

Spis treści

Spis treści 2

Wstęp 3

I. DIAGNOZA SPOŁECZNA DOTYCZĄCA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OPOLSKIM 6

1. Charakterystyka powiatu 6

2. Charakterystyka środowiska osób niepełnosprawnych 8

2. 1 Charakterystyka osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim 8

2. 2 Sytuacja osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim 11

3. Rehabilitacja społeczna 14

4. Rehabilitacja zawodowa 48

5. System szkolnictwa obejmujący osoby niepełnosprawne 58

6. Wybrane instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych 63

7. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych 76

II. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON - ANALIZA SWOT 92

III. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 93

1. Cel strategiczny 93

2. Cele operacyjne 94

3. Planowane zadania do realizacji wraz z harmonogramem na lata 2021-2025 112

4. Promocja i informowanie o Programie 123

5. System wdrażania i finansowania Programu 124

5. 1 Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Programu 124

6. System monitorowania i oceny realizacji Programu 126

ZAŁĄCZNIKI 127

1. Wykaz skrótów 127

Spis tabel i wykresów 128

Wstęp

Zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych przyjętą w dniu 01.08.1997 r. Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, osoba niepełnosprawna na równi z innymi ma prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

Nadal jednak osoby z niepełnosprawnością są jedną z najbardziej zmarginalizowanych grup w społeczeństwie. Ciągle doświadczają dużych barier w dostępie do różnych dziedzin życia społecznego, a istniejące bariery środowiskowe często stanowią większą przeszkodę w społecznej partycypacji niż ich funkcjonalne ograniczenia.

Dokonane zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakładają na poszczególne szczeble administracji rządowej, jak i samorządowej zadania zmierzające do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych.

Oficjalne dane o liczbie osób niepełnosprawnych uzyskujemy jedynie ze spisów powszechnych, według danych NSP 2011 w powiecie opolskim zamieszkiwało ogółem 8509 osób niepełnosprawnych, co stanowi 13,5% ludności całego powiatu.

Duża liczba osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim powoduje konieczność podjęcia kompleksowych działań, mających na celu zapewnienie warunków do pełnego i na miarę możliwości samodzielnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym.

Osoby niepełnosprawne posiadają analogiczne potrzeby, jak osoby sprawne, dlatego też winny być one zaspokajane na poziomie adekwatnym dla całej społeczności. Grupa ta wymaga jednak objęcia dodatkowymi działaniami kompensującymi negatywne zjawiska towarzyszące niepełnosprawności, a także pomocy i wsparcia ze strony innych, w szczególności ze strony rodzin, grup wsparcia, jak również odpowiednich służb samorządowych z obszaru: zdrowia, edukacji, pomocy społecznej i zatrudnienia.

Poprawie warunków życia społecznego osób niepełnosprawnych, a tym samym zapewnieniu pełniejszej integracji ze społecznością lokalną ma służyć niniejszy Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz zawodowej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, opracowany do 2025 roku. Stanowi on integralną część Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie opolskim.

Adresatami niniejszego Programu są osoby niepełnosprawne, rodziny osób niepełnosprawnych, instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, a także środowisko lokalne.

W myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do osób niepełnosprawnych zaliczane są osoby, których niepełnosprawność potwierdzona została orzeczeniem:

- o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
- o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Przy czym niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Celem Programu jest stworzenie spójnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, który umożliwi prowadzenie szerokich działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i leczniczych. Dzięki czynnemu udziałowi wszystkich istniejących na terenie powiatu podmiotów zajmujących się tą problematyką, będzie można w pełni wykorzystać ich potencjał i możliwości, a jednocześnie posiadać kompletną informację. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać przedsięwzięcie Programu merytorycznie i finansowo.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem niezbędnym do pozyskiwania środków pozabudżetowych: z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz funduszy europejskich, na realizację założonych celów.

Program ma charakter ramowy, a jego celem jest wspomaganie osób niepełnosprawnych, umożliwienie im jak najszerszego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz przestrzeganie ich praw. Program zakłada także podniesienie świadomości społecznej w zakresie problemów mieszkańców powiatu opolskiego.

Zostały w nim ujęte zadania z zakresu rehabilitacji rozumianej jako „proces usprawniania funkcji fizycznych, psychicznych i społecznych".

Podstawa prawna:

1. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.)
2. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 573)
3. Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. 2020 r., poz. 920)
4. Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. 2019 r., poz. 305)
5. Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 r. (Dz. U. 2021 r., poz. 38 z późn. zm.)
6. Ustawa o fundacjach z dnia 6 kwietnia 1984 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 2167 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 2020 r., poz. 2261 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.)
9. Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. 1999 r. Nr 8 poz. 67)
10. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. 1991 r. Nr 120 poz. 526)
11. Karta praw osób niepełnosprawnych z dnia 1 sierpnia 1997 r. (M.P. 1997 nr 50 poz. 475)
12. Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 176 z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2020 r., poz. 1409 z późn. zm.)
14. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)
15. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. 2020 r., poz. 218)

I. DIAGNOZA SPOŁECZNA DOTYCZĄCA SYTUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OPOLSKIM

1. Charakterystyka powiatu

Powiat opolski położony jest w zachodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 810 km^2 (17 miejsce na 20 powiatów w województwie). Graniczy z sześcioma powiatami: puławskim, lubelskim, kraśnickim, opatowskim (woj. świętokrzyskie), lipskim (woj. mazowieckie), zwoleńskim (woj. mazowieckie). Powiat tworzy siedem jednostek administracyjnych. Cztery gminy wiejskie: Chodel, Karczmiska, Łaziska, Wilków i trzy miejsko-wiejskie: Józefów nad Wisłą, Opole Lubelskie, Poniatowa. Stolicą powiatu jest miasto Opole Lubelskie. Łącznie, na terenie siedmiu gmin znajduje się 196 miejscowości[1].

Rysunek 1. Gminy wchodzące w skład powiatu opolskiego. Źródło: http://www.opole.lublin.pl/

Według danych GUS do dnia 30.VI.2020 roku powiat opolski zamieszkiwało 58 952 mieszkańców.
Najwięcej mieszkańców zamieszkuje gminy miejsko-wiejskie Opole Lubelskie i Poniatową 31 141 – 53 % ogółu ludności powiatu. Trzy miasta znajdujące się w granicach administracyjnych powiatu (Józefów nad Wisłą, Opole Lubelskie i Poniatowa) do 30.VI.2020 r. zamieszkiwało łącznie 18 308 osób. Natomiast tereny wiejskie zamieszkuje 40 644 osób. Warto również zaznaczyć, że najwięcej osób zamieszkuje gminę Opole Lubelskie – jest to 17 047 osób, natomiast najmniejszą gminą jest gmina Wilków – 4 379 mieszkańców.

[1] Dane GUS i GUGIK

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 r. powiat opolski zamieszkiwało 60,1% osób w wieku produkcyjnym, osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 17%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 22,8% ludności. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 28,8%.

W ogólnej liczbie ludności powiatu większość stanowią kobiety, wg danych statystycznych na dzień 31 czerwca 2020 roku powiat zamieszkiwało 30 137 kobiet i 28 815 mężczyzn. Wyższy udział kobiet w liczbie ludności utrzymuje się od kilku lat.

Tabela 1. Liczba ludności powiatu opolskiego wg ekonomicznych grup wieku na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Przedział wiekowy	Ogółem			Miasto	Wieś
	razem	mężczyźni	kobiety	ogółem	ogółem
ogółem	59 208	28 933	30 275	18 391	40 817
Wiek przedprodukcyjny	10 087	5 129	4 958	2 799	7 288
Wiek produkcyjny	35 599	19 341	16 258	10 863	24 736
Wiek poprodukcyjny	13 522	4 463	9 059	4 729	8 793

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W prognozach GUS (opracowanych na bazie NSP 2011) dotyczących struktury wiekowej mieszkańców powiatu opolskiego na rok 2035 widać znaczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Tabela 2. Prognozowana na 2035 rok liczba ludności powiatu opolskiego.

Przedział wiekowy	Ogółem			Miasto	Wieś
	razem	mężczyźni	kobiety	ogółem	ogółem
ogółem	52 372	25 895	26 477	14 300	38 072
Wiek przedprodukcyjny	7 132	3 642	3 490	1 727	5 405
Wiek produkcyjny	32 022	16 939	15 083	8 203	23 819
Wiek poprodukcyjny	13 218	5 314	7 904	4 370	8 848

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego 2011 najliczniejszą grupę stanowią osoby pozostające na utrzymaniu, jest to prawie 1/3 mieszkańców powiatu. Dla prawie 20% mieszkańców powiatu głównym źródłem utrzymania jest praca najemna poza rolnictwem. W rolnictwie pracuje 9068 osób. 20% mieszkańców powiatu utrzymuje się ze świadczeń emerytalnych. Najmniejszą grupę osób stanowią

mieszkańcy pracujący na rachunek własny poza rolnictwem oraz posiadający dochody z wynajmu.

Tabela 3. Liczba ludności powiatu opolskiego - według źródeł utrzymania wg NSP 2011.

Główne źródło utrzymania								
ogółem	w tym							nieustalone
	praca najemna poza rolnictwem	praca na rachunek własny poza rolnictwem lub dochody z wynajmu	niezarobkowe źródło -emerytura	niezarobkowe źródło - renta	praca w rolnictwie	pozostałe źródła	utrzymywani	
62.899	12.372	1.569	12.579	3.680	9.068	2.443	19.708	1.480

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS – NSP 2011.

Powiat opolski jest regionem typowo rolniczym, gdzie średnia powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 5 ha. Jest to obszar charakteryzujący się predyspozycjami głównie do rozwoju rolnictwa, z możliwością produkcji zdrowej żywności (gminy Łaziska, Karczmiska, Chodel. Wilków). Powiat opolski jest wojewódzkim potentatem w produkcji owoców z drzew i owoców jagodowych. Zbiory wszystkich owoców w powiecie stanowią ok. 35 % produkcji owoców w województwie. W powiecie funkcjonuje szereg zakładów przetwórstwa owoców i warzyw. Gospodarczemu rozwojowi regionu sprzyja korzystne położenie geograficzne. Przecinają się tu ważne szlaki komunikacyjne. Powiat opolski dysponuje odpowiednim potencjałem ludzkim oraz stosunkowo dobrze rozwiniętą infrastrukturą. Infrastrukturę techniczną uzupełnia stosunkowo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, gazowa i kanalizacyjna[2].

2. Charakterystyka środowiska osób niepełnosprawnych

2. 1 Charakterystyka osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim

Oficjalne dane o liczbie osób niepełnosprawnych uzyskujemy jedynie ze spisów powszechnych. Obecnie dysponujemy dwoma spisami: za 2002 i 2011 rok.
Dane Raportu z wyników NSP 2011 z województwa lubelskiego wykazały, że 311,8 tys. osób, tj. 14,3% ogółu ludności województwa lubelskiego zadeklarowało ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku (niepełnosprawność biologiczna) i/lub posiadało ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych (niepełnosprawność prawna). W 2002 r. było to 18,5% mieszkańców województwa.

[2] Powiat Opolski, *Gospodarka*, www.opole.lublin.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=74.

W kraju osoby niepełnosprawne w 2011 roku stanowiły 12,2% ogółu ludności wobec 14,3% w 2002 roku.

Tabela 4. Liczba osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim wg NSP 2011

Wyszczególnienie	Ogółem		Miasto		Wieś	
	2002	2011	2002	2011	2002	2011
	w tys.					
Ogółem osoby niepełnosprawne	**407,8**	**311,8**	**167,7**	**147,1**	**240,2**	**164,7**
Mężczyźni	188,7	141,7	77,7	65,8	111,0	75,8
Kobiety	219,2	170,1	90,0	81,2	129,2	88,9
Niepełnosprawni prawnie	**338,4**	**199,5**	**144,8**	**102,4**	**193,6**	**97,0**
Mężczyźni	162,8	97,7	69,2	49,3	93,7	48,3
Kobiety	175,6	101,8	75,7	53,1	99,9	48,7
Niepełnosprawni tylko biologicznie	**69,4**	**112,3**	**22,9**	**44,6**	**46,6**	**67,7**
Mężczyźni	25,9	44,0	85,6	16,5	17,3	27,5
Kobiety	43,6	68,3	14,3	28,1	29,3	40,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Według danych NSP z 2011 r. wśród ogólnej liczby osób niepełnosprawnych 199,5 tys. (64,0%), to osoby niepełnosprawne prawnie, a 112,3 tys. (36,0%), to osoby niepełnosprawne biologicznie. W pełnej zbiorowości osób niepełnosprawnych przeważały kobiety stanowiąc 54,6% ogółu. Na wsi zamieszkiwało 52,8% osób niepełnosprawnych, zaś w miastach 47,2%. W porównaniu do 2002 roku udział kobiet niepełnosprawnych zmniejszył się o 0,8 p. proc., a mężczyzn wzrósł o 0,8 p. proc., natomiast mieszkańców wsi zmalał o 6,1 p. proc., a miast wzrósł o 6,1 p. proc.

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne w stosunku do ogółu ludności w 2011 roku (w %).

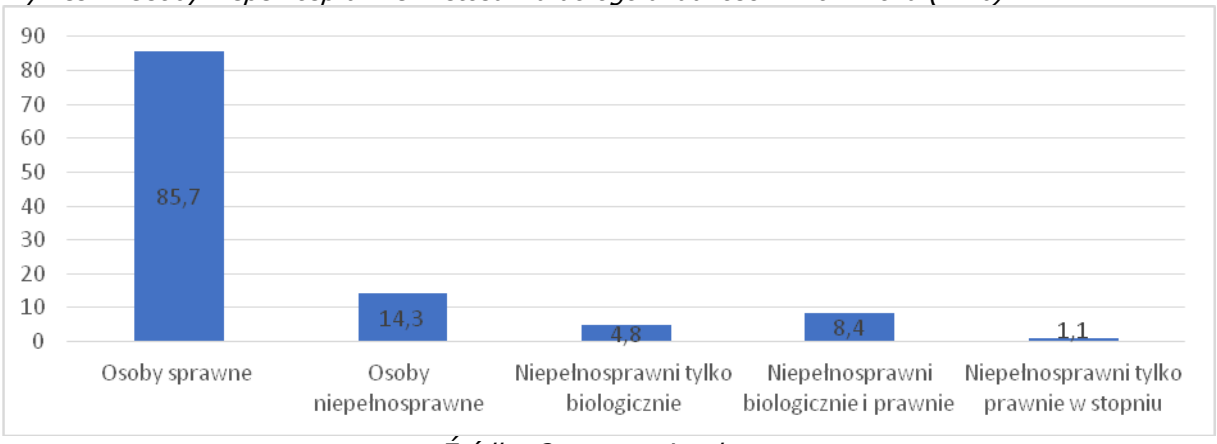

Źródło: Opracowanie własne

Istotne zmiany zauważa się analizując poszczególne kategorie osób niepełnosprawnych. Zmiany w przepisach prawnych i zaostrzenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych

świadczeń, spowodowały znaczne zmniejszenie się zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie według danych spisu 2011 wynosiła 199,5 tys. osób i zmniejszyła się w stosunku do 2002 roku o 41,0 %, natomiast liczba osób niepełnosprawnych biologicznie zwiększyła się o 61,7% i wyniosła 112,3 tys. osób.

Analizując grupę osób niepełnosprawnych według kategorii niepełnosprawności można zauważyć, że 33,7% to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, 58,5% niepełnosprawni biologicznie i prawnie, a 7,8% stanowili niepełnosprawni tylko prawnie, w stosunku do 0,5% osób nie została ustalona kategoria niepełnosprawności. Wśród osób niepełnosprawnych biologicznie największą grupę stanowiły osoby, które odczuwają umiarkowane ograniczenie sprawności (70,9% ogółu tej populacji), podobnie było wśród niepełnosprawnych biologicznie i prawnie (51,6%), zaś wśród niepełnosprawnych prawnie najliczniejszą grupą były osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (39,6%).

Tabela 5. Liczba osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim wg stopnia niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	Ogółem		
	Razem	Mężczyźni	Kobiety
	[w tys.]		
Ogółem osoby niepełnosprawne	**311,8**	**141,7**	**170,1**
	W %		
Niepełnosprawni tylko biologicznie odczuwający ograniczenie sprawności	**33,7**	**28,8**	**37,8**
Całkowite	1,4	1,0	1,7
Poważne	8,4	6,7	9,9
Umiarkowane	23,9	21,1	26,2
Niepełnosprawni tylko biologicznie i prawnie odczuwający ograniczenie sprawności	**58,5**	**62,8**	**55,0**
Całkowite	10,7	11,4	10,1
Poważne	17,6	18,2	17,2
Umiarkowane	30,2	33,2	27,2
Niepełnosprawni tylko prawnie o stopniu	**7,8**	**8,4**	**7,2**
Znacznym	1,1	1,2	1,0
Umiarkowanym	2,7	3,0	2,5
Lekkim	3,1	3,2	3,0
Osoby w wieku (0-15) posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	0,3	0,4	0,2
Nieustalonym	0,5	0,6	0,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Biorąc pod uwagę płeć, kobiety przeważają we wszystkich kategoriach niepełnosprawności, natomiast rozpatrując stopień niepełnosprawności - mężczyźni częściej niż kobiety mają w kategorii niepełnosprawność prawna przyznane orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

2. 2 Sytuacja osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim

W powiecie opolskim mieszka ogółem 8 509 osób niepełnosprawnych (NSP 2011), co stanowi 13,5% ludności całego powiatu[3] - jest to 16 miejsce na 24 powiaty w woj. lubelskim (powiaty ziemskie i grodzkie łącznie).

Tabela 6. Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim w stosunku do liczby ludności powiatu.

Osoby niepełnosprawne			Ludność powiatu
ogółem	kobiety	mężczyźni	
8 509	4 613	3 896	62 899

Źródło: Baza Danych Lokalnych GUS – NSP 2011.

Wykres 2. Niepełnosprawni w stosunku do ogólnej liczby ludności w powiecie opolskim.

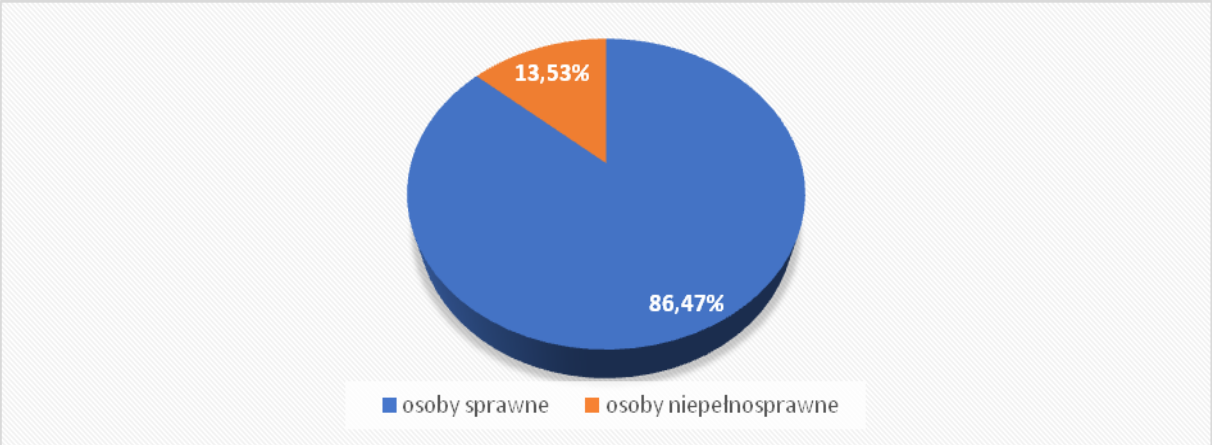

Źródło: opracowanie własne.

Miejsce w województwie pod względem liczby niepełnosprawnych (na 20 powiatów):

- ogółem – 14
- mężczyzn – 15
- kobiet – 14
- mieszkańców wsi – 12
- mieszkańców miast – 14

Tym samym należy stwierdzić, że na tle innych powiatów powiat opolski cechuje się średnimi wskaźnikami dotyczącymi osób niepełnosprawnych (mieszczą się one w dolnej części osi wszystkich powiatów województwa).

[3] Dane z 2011 roku.

Kobiety stanowią ponad połowę ogółu osób niepełnosprawnych zamieszkujących w powiecie opolskim – 54%.

Wykres 3. Porównanie liczby niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn w powiecie opolskim.

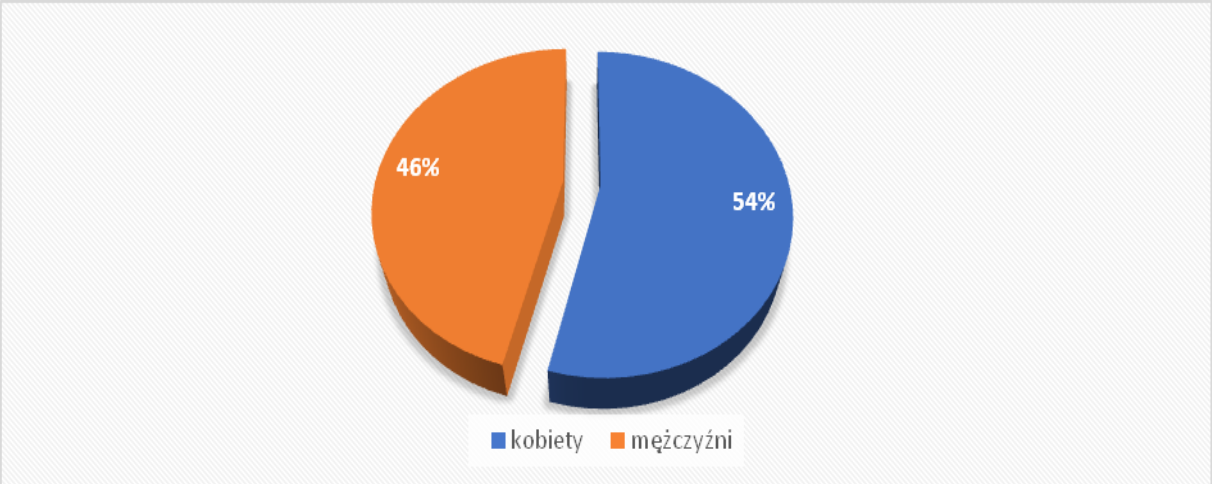

Źródło: opracowanie własne.

Z ogólnej liczby osób niepełnosprawnych powiatu opolskiego (zgodnie z NSP z 2011 r.) tylko 3,6% jest w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat). Zdecydowanie więcej, bo ponad połowa osób (51,6%) jest w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni powyżej 65 lat, kobiety powyżej 60 lat). Nieco mniejszą grupę stanowią osoby, znajdujące się w wieku produkcyjnym (18-64 lata mężczyźni, 18-59 lat kobiety). Z kolei osoby niepełnosprawne w wieku produkcyjnym mobilnym (czyli 18-44 lata) stanowią jedynie 11% wszystkich osób niepełnosprawnych mieszkających w powiecie opolskim, a w wieku produkcyjnym niemobilnym (czyli 45-64 lata mężczyźni i 45-59 lat kobiety) 3 razy więcej.

Tabela 7. Osoby niepełnosprawne w powiecie opolskim według kategorii niepełnosprawności, płci, ekonomicznych grup wieku, poziomu wykształcenia oraz aktywności zawodowej.

Wyszczególnienie	ogółem	%
Ogółem	8509	13,5%
Mężczyźni	3896	46%
Kobiety	4613	54%
Ekonomiczne grupy wieku		
Przedprodukcyjna	302	3,6%
Produkcyjna	3816	45%
mobilna	930	11%
niemobilna	2886	34%
Poprodukcyjna	4390	51,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NSP 2011.

Dane statystyczne dotyczące bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim w latach 2019-2020.

Na koniec grudnia 2020 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim pozostawało 75 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, w tym 60 zarejestrowanych jako osoby długotrwale bezrobotne oraz 12 zarejestrowanych jako poszukujące pracy. Najwięcej bezrobotnych niepełnosprawnych jest w gminie Opole Lubelskie – 36 % ogółu. Najmniej osób niepełnosprawnych jest w gminie Łaziska – 2,7 % ogółu.

Tabela 8. Niepełnosprawni zarejestrowani w PUP w Opolu Lubelskim w latach 2019-2020.

Kategorie osób	2019	2020
Niepełnosprawni ogółem	105	75
Bezrobotni niepełnosprawni	92	63
Poszukujący pracy niepełnosprawni	13	12
Niepełnosprawni długotrwale bezrobotni	77	60
Bezrobotni niepełnosprawni wg gmin [liczba osób]		
Opole Lubelskie	35	27
Poniatowa	26	18
Karczmiska	11	10
Chodel	12	7
Łaziska	6	2
Józefów nad Wisłą	8	6
Wilków	7	5
Razem	**105**	**75**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim

W latach 2019 - 2020 zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych i poszukujących pracy pozostających w rejestrze PUP w Opolu Lubelskim. Na koniec 2020 r. liczba zmniejszyła się o 30 osób.

Wykres 4. Zmiany liczby niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w latach 2019-2020.

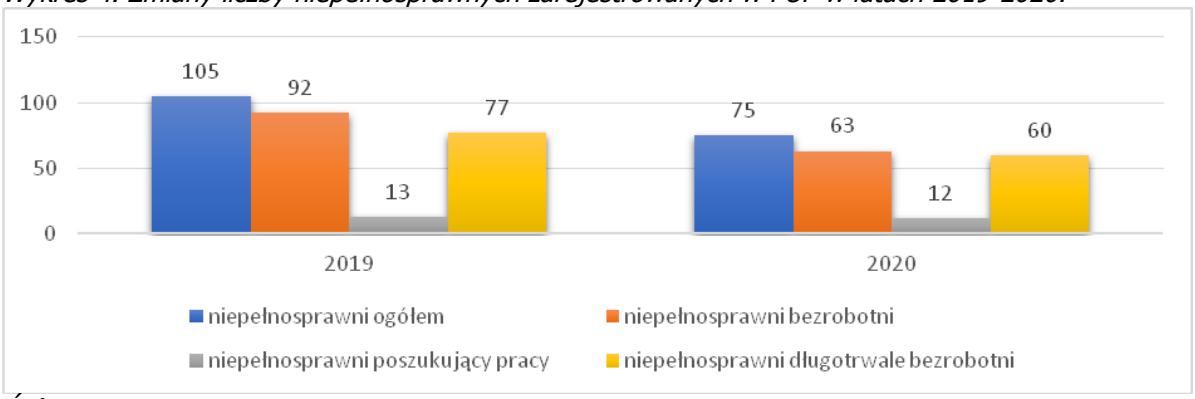

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

3. Rehabilitacja społeczna

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej określone w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej [dalej: PCPR].

W zakresie rehabilitacji społecznej ze środków PFRON za pośrednictwem PCPR dofinansowywane są:

- koszty tworzenia warsztatów terapii zajęciowej,
- uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sport, kultura, turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych,
- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika.

Poniżej zostanie przedstawiona i omówiona liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON oraz wysokość środków wydatkowanych na poszczególne zadania w latach 2017-2020.

Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Istniejące w środowisku bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się utrudniają osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi. W powiecie opolskim istniejąca infrastruktura społeczno–techniczna również stwarza takie bariery i nadal nie jest w pełni przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wiele obiektów użyteczności publicznej jest niedostępnych dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza dla osób z dysfunkcją narządu ruchu czy też wzroku.

Gminy oraz jednostki organizacyjne samorządu, zarówno na szczeblu powiatowym, jak i gminnym, podejmują szereg działań na rzecz dostosowania infrastruktury architektonicznej pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych. Zadania te zostały ujęte w Samorządowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 – 2020 i realizowane są sukcesywnie w miarę posiadanych środków finansowych.

W omawianym okresie działania w tym zakresie ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej, ukierunkowano na

dofinansowanie ze środków PFRON indywidualnym osobom niepełnosprawnym następujących zadań:

- likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, mających trudności w poruszaniu się,
- likwidacji barier w komunikowaniu się,
- likwidacji barier technicznych.

Bariery architektoniczne, to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższym otoczeniu, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania, uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Z pomocy PCPR, w zakresie likwidacji barier architektonicznych pod kątem przystosowania mieszkania do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, korzystały osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu ruchu, głównie poruszające się na wózku inwalidzkim.

W ramach tego zadania dofinansowywano (ze środków PFRON) m.in. budowę pochylni, adaptację pomieszczeń gospodarczych na higieniczno-sanitarne czy też przystosowanie istniejących pomieszczeń higieniczno-sanitarnych pod kątem potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Z kolei bariery w komunikowaniu się, to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i przekazywanie informacji. O likwidację tych barier ubiegały się osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu słuchu, wzroku oraz mowy.

Bariery techniczne zaś, to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery przyczynia się do sprawniejszego działania osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwia bardziej wydajne jej funkcjonowanie. Dofinansowanie w tym zakresie dotyczyło zakupu sprzętów, które zgodnie z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej, temu służyły.

Potrzeby osób niepełnosprawnych z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych są duże i stale rosną. Jednakże ze względu na wysokie koszty ich realizacji w stosunku do posiadanych środków PFRON, jakimi dysponuje PCPR, nie ma możliwości pełnego ich zaspokojenia.

Warto zauważyć jednak, że w latach 2017–2019 kwota środków PFRON przeznaczona na zadanie z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych rosła. W 2019 roku wynosiła 85.197,50 zł, czyli o 107% więcej w porównaniu do roku 2017. Natomiast w 2020 roku kwota była niższa o 20.887,75 zł w porównaniu do 2019 roku.

W ramach zadań z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się), realizowanych w związku

z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych złożono następującą liczbę wniosków:

- w 2017 roku 35 wniosków na kwotę 255.697,70 zł, z czego 22 wnioski dotyczyło likwidacji barier architektonicznych, 8 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz 5 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się;
- w 2018 roku 43 wnioski na kwotę 194.338,69 zł, w tym 16 wniosków dotyczących likwidacji barier architektonicznych, 16 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych i 11 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się;
- w 2019 roku 48 wniosków na kwotę 275.864,00 zł, w tym 27 wniosków dotyczących likwidacji barier architektonicznych, 10 wniosków na kwotę o dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz 11 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się;
- w 2020 roku wpłynęło 39 wniosków na kwotę 249.833,35 zł, z czego 20 wniosków dotyczących likwidacji barier architektonicznych 12 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych oraz 7 wniosków o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się.

Tabela 9. Przyznane kwoty dofinansowań na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020.

Rok	Likwidacja barier architektonicznych		Likwidacja barier technicznych		Likwidacja barier w komunikowaniu się	
	Liczba umów	Kwota dofinansowania	Liczba umów	Kwota dofinansowania	Liczba umów	Kwota dofinansowania
2017	11	31.239,77 zł	6	15.000,00 zł	1	2.500,00 zł
2018	11	28.656,53 zł	2	5.000,00 zł	6	11.768,97 zł
2019	23	56.610,00 zł	7	12.887,50 zł	10	17.200,00 zł
2020	10	27.966,00 zł	10	7.750,00 zł	7	28.593,75 zł

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 5. Dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020.

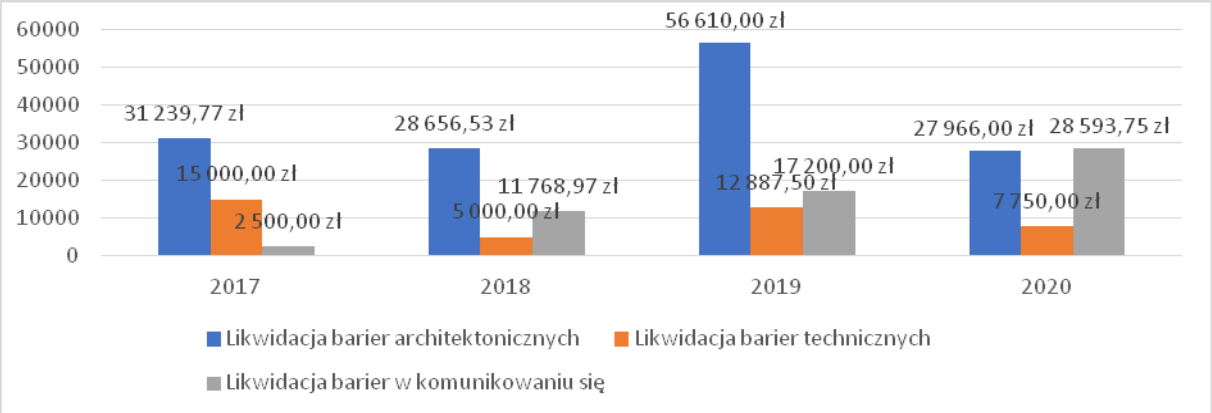

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W 2017 r. podpisano 18 umów na kwotę 48.739,77 zł. 11 z nich na kwotę 31.239,77 zł dotyczyło likwidacji barier architektonicznych, 6 umów na kwotę 15.000,00 zł dotyczyło likwidacji barier technicznych dla osób dorosłych i 1 dziecka oraz jedna umowa dotyczyła likwidacji barier w komunikowaniu się dla niepełnosprawnego dziecka na kwotę 2.500,00 zł.
Łącznie na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych w 2017 r. wydatkowano środki PFRON w wysokości 41.108,60 zł.
W 2018 r. podpisano 19 umów na kwotę 45.425,50 zł. 11 z nich dotyczyło likwidacji barier architektonicznych na kwotę 28.656,53 zł, 2 umowy na kwotę 5.000,00 zł dotyczyło likwidacji barier technicznych oraz 6 umów na kwotę 11.768,97 zł dotyczyło likwidacji barier w komunikowaniu się dla 2 niepełnosprawnych dzieci i 4 osób dorosłych.
W 2018 r. łącznie na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych wydatkowano środki PFRON w wysokości 43.000,00 zł.
W 2019 roku podpisano 40 umów na kwotę 86.697,50 zł. 23 z nich dotyczyło likwidacji barier architektonicznych na kwotę 56.610,00 zł, 7 umów na kwotę 12.887,50 dotyczyło likwidacji barier technicznych oraz 10 umów na kwotę 17.200,00 zł dotyczyło likwidacji barier w komunikowaniu się.
W 2019 r. ostatecznie na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych wydatkowano środki PFRON w łącznej wysokości 85.197,50 zł. Była to kwota ponad dwukrotnie wyższa w porównaniu do lat poprzednich 2017 r. i 2018 r. W związku ze zwiększeniem środków finansowych liczba podpisanych umów dotyczących likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się również wzrosła w porównaniu do lat 2017 i 2018.
W 2020 roku łącznie podpisano 29 umów na kwotę 70.750,00 zł. 12 z nich na kwotę 34.400,00 zł dotyczyło likwidacji barier architektonicznych dla dorosłych osób niepełnosprawnych, 10 umów na kwotę 7.750,00 dotyczyło likwidacji barier technicznych dla osób dorosłych oraz 7 umów na kwotę 28.600,00 zł dotyczyło likwidacji barier w komunikowaniu się dla 4 niepełnosprawnych dzieci i 3 osób dorosłych.
Ostatecznie na zadania z zakresu barier funkcjonalnych wydatkowano środki PFRON w łącznej wysokości 64.309,75 zł, czyli o 24% mniej niż w roku 2019.

Wykres 6. Środki PFRON wydatkowane na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2017-2020.

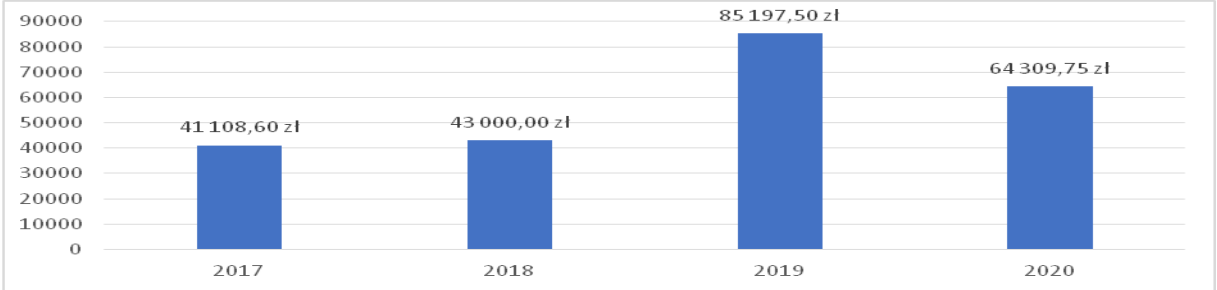

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Największa kwota środków PFRON wydatkowanych na likwidację barier funkcjonalnych dostępna była w roku 2019, wtedy też zrealizowano największą liczbę wniosków.

Tabela 10. Liczba zrealizowanych wniosków o likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w lokalnym środowisku w latach 2017-2020.

Rok	Liczba wniosków: wypłacone dofinansowanie					
	Odbiorcy			Rodzaj barier		
	ogółem	dzieci i młodzież	dorośli	architektoniczne	w komunikowaniu się	techniczne
2017	18	2	16	11	1	6
2018	18	2	16	10	6	2
2019	39	8	31	22	10	7
2020	27	4	23	10	7	10

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 7. Liczba zrealizowanych wniosków na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020.

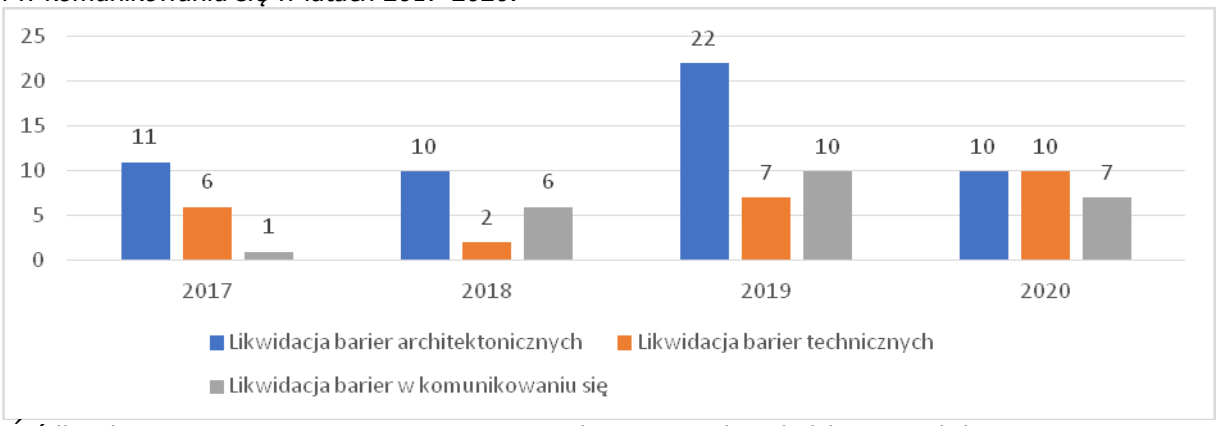

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny

Wśród zadań z zakresu rehabilitacji społecznej największe zapotrzebowanie zgłaszane było i jest nadal na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane na podstawie odrębnych przepisów dorosłym osobom niepełnosprawnym oraz dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej.

Przedmioty ortopedyczne, to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego (są nimi np. protezy, kule, wózki inwalidzkie, pionizatory i inne). Środki pomocnicze z kolei to takie, które ułatwiają w znacznym stopniu bądź wręcz umożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w środowisku

społecznym (są nimi np. pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki, pieluchomajtki, materace przeciwodleżynowe systemy wspomagające słyszenie – system FM, pętle induktofoniczne i inne).

W większości przypadków, pomoc w zakupie tych środków przyczyniła się do znacznej poprawy warunków życia osoby niepełnosprawnej, a niejednokrotnie pozwoliła jej na powrót do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.
Z kolei zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny umożliwiło kontynuowanie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w warunkach domowych w przypadku osób indywidualnych, jak i poza domowych w przypadku sprzętu rehabilitacyjnego, o który odrębnym wnioskiem mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Tabela 11. Liczba wniosków oraz przyznana kwota dofinansowań do zaopatrzenia w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne oraz sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017-2020.

Rok	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym		
	Liczba wszystkich złożonych wniosków	Liczba wypłaconych dofinansowań	Kwota dofinansowania
2017	740	430	252.359,40 zł
2018	884	715	366.311,00 zł
2019	883	792	394.809,90 zł
2020	774	755	357.901,91 zł.

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 8. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz wypłaconych dofinansowań do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2020.

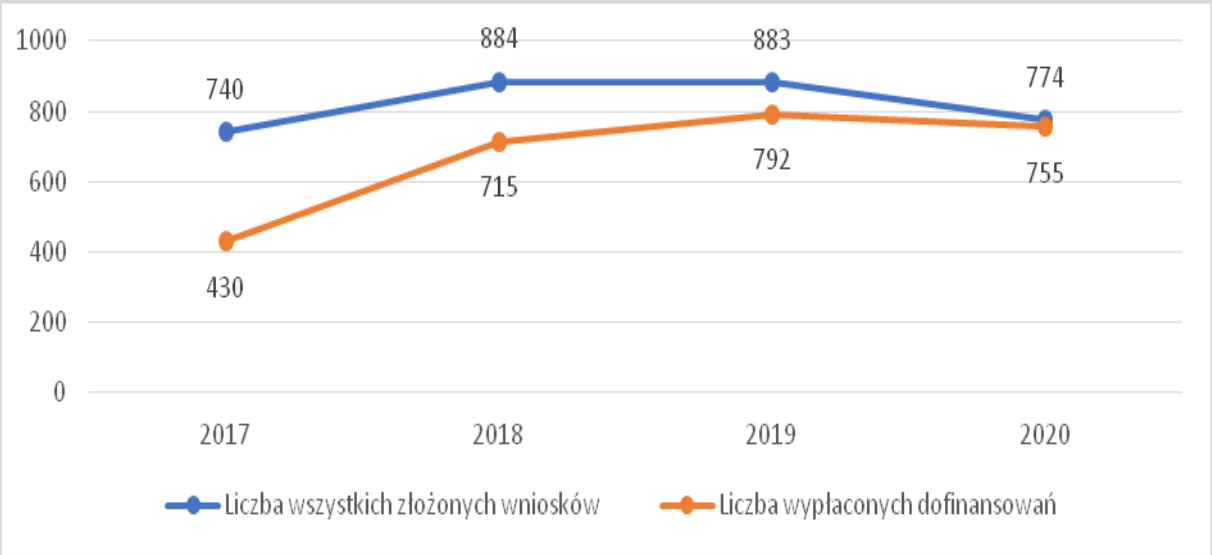

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Analizując powyższe dane można zauważyć, że zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest dosyć wysokie. Najmniej wniosków złożono w roku 2017 i wtedy też zrealizowano najmniejszą liczbę dofinansowań. W kolejnych dwóch latach odnotowano wzrost liczby złożonych i zrealizowanych wniosków. W 2020 roku liczba złożonych i zrealizowanych wniosków ponownie spadła.

W 2017 r. do PCPR wpłynęło 740 wniosków na ogólną kwotę 604.934,00 zł, w tym 20 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, z czego 1 wniosek dotyczył dofinansowania sprzętu rehabilitacyjnego dla Stowarzyszenia Rodzin z Autyzmem „Elf" w Opolu Lubelskim. Niestety posiadane środki nie pozwoliły na realizację wszystkich kwalifikujących się do dofinansowania wniosków, łącznie wydatkowano kwotę w wysokości 252.359,40 zł. W ramach realizacji zadania z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zrealizowano 417 wniosków, a w ramach dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zrealizowano 13 umów.

W 2018 r. wpłynęło znacznie więcej wniosków, bo aż 884 na ogólną kwotę 601.194,40 zł, w tym 12 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny. Limit środków PFRON pozwolił na realizację tylko części złożonych wniosków. Zrealizowano 708 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz 7 wniosków o dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego. Łącznie wydatkowano kwotę w wysokości 366.311,00 zł.

W 2019 r. wpłynęły 883 wnioski na ogólną kwotę 601.194,40 zł, w tym 19 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny. Na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny łącznie wydatkowano kwotę w wysokości 394.809,90 zł. Dofinansowanie przyznano dla 773 wniosków z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w ramach dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dofinansowano 19 wniosków.

W 2020 r. złożono 774 wnioski na ogólną kwotę 600.345,44 zł, w tym 27 na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny. Na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny łącznie wydatkowano kwotę w wysokości 357.901,91 zł. W ramach realizacji zadania z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dofinansowanie zostało wypłacone dla 733 osób niepełnosprawnych, w ramach dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zaopiniowano pozytywnie 22 wnioski.

Wykres 9. Kwota dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne oraz sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017- 2020.

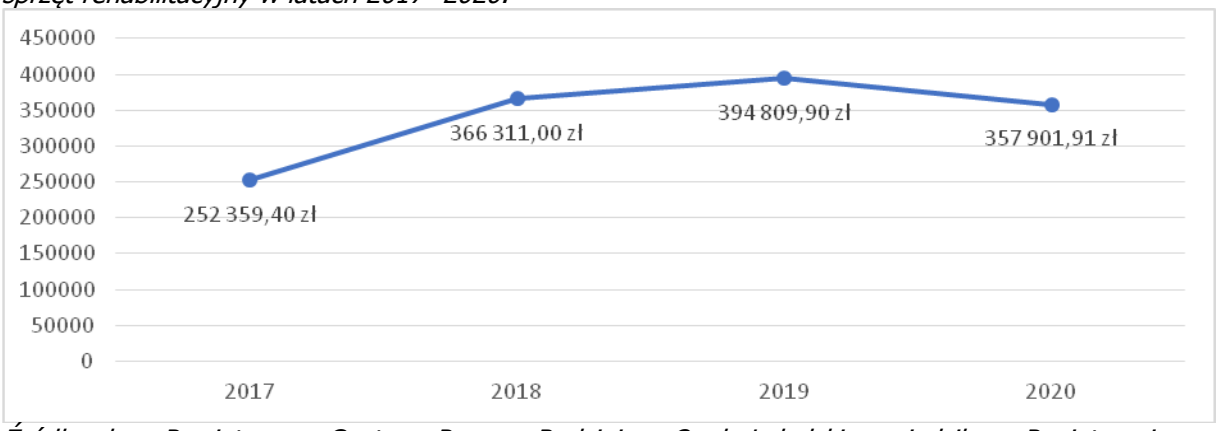

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W omawianym okresie, składane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej wnioski w większości dotyczyły dofinansowania do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Tabela 12. Liczba wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2020.

Rok	Liczba wniosków			
	Ogółem	Zrealizowane	Niezrealizowane	Sprzęt rehabilitacyjny złożone/zrealizowane
2017	740	430	310	20/13
2018	884	715	169	12/7
2019	883	792	91	19/19
2020	774	755	19	27/22

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Jak wynika z danych w tabeli zmniejsza się liczba wniosków, które nie zostają dofinansowane.

Wspieranie działalności osób niepełnosprawnych w kulturalno–rekreacyjno–sportowej sferze życia

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej przy realizacji zadań ustawowych współpracuje z organizacjami zajmującymi się wspieraniem osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także rehabilitacją społeczno–zawodową osób niepełnosprawnych. Współpraca instytucji pomocowych z organizacjami pozarządowymi i wolontariatem, zaowocowała zmianą myślenia otoczenia społecznego o grupach objętych pomocą społeczną, a szczególnie o osobach niepełnosprawnych i ich rodzinach.
Władze i instytucje samorządowe, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, podejmują działania

mające na celu pobudzanie wrażliwości społecznej na sprawy osób niepełnosprawnych, aby mogły one godnie i w poczuciu pełnej wartości funkcjonować w naszej społeczności.

PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej szczególnie ściśle współpracuje ze stowarzyszeniami działającym na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, prowadzącymi różnego rodzaju formy wsparcia i rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych: ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych z siedzibą w Opolu Lubelskim, prowadzącym Warsztat Terapii Zajęciowej w Poniatowej oraz Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Poniatowej, w ramach działalności którego funkcjonuje Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" oraz Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna, a także z Kołem Polskiego Związku Niewidomych, z Polskim Stowarzyszeniem Diabetyków Koło w Opolu Lubelskim i Poniatowej, Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Poniatowej i Opolu Lubelskim, Stowarzyszeniem Amazonki w Poniatowej. Ponadto ze Stowarzyszeniem Rodzin z Autyzmem ELF oraz Stowarzyszeniem Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj Szansę" przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-wychowawczym im. Ewy Szelburg – Zarembiny w Karczmiskach.

Na przestrzeni lat 2017–2020 dofinansowywano ze środków PFRON organizację cyklicznych imprez integracyjnych: festynu „O Godność Osoby Niepełnosprawnej" i imprezy integracyjnej „Przegląd Małych Form Teatralnych", które wpisały się już na trwałe w kalendarz imprez powiatowych. Ich inicjatorem jest Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Poniatowej. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych w Opolu Lubelskim organizuje coroczny festyn pod hasłem „Kulturalna Niedziela".

W ramach realizacji zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej, finansowanych ze środków PFRON, PCPR wspomaga działalność organizacji pozarządowych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dorosłych osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Tabela 13. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2017-2020.

Rok	Liczba umów	Wypłacona kwota dofinansowania
2017	8	6900,00 zł
2018	3	2000,00 zł
2019	4	5000,00 zł
2020	4	6483,00 zł

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Zadanie to cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony środowiska osób niepełnosprawnych. Niestety z uwagi na ograniczony limit środków, PFRON nie ma

możliwości realizacji w pełnym zakresie wszystkich złożonych wniosków. W przeciągu ostatnich lat najmniejszą kwotę na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych wydatkowano w 2018 roku.

Wykres 10. Kwota dofinansowania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2017-2020.

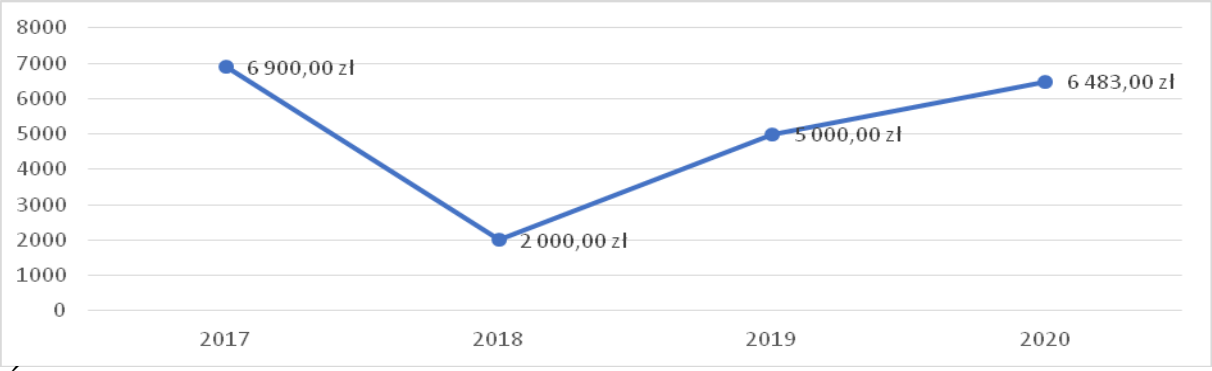

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Turnusy Rehabilitacyjne

Dużym zainteresowaniem ze strony osób niepełnosprawnych cieszą się również turnusy rehabilitacyjne. Są one zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Na terenie powiatu opolskiego nie ma ośrodków rehabilitacyjnych przystosowanych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych, dysponujących odpowiednią bazą do prowadzenia rehabilitacji i realizujących określony program rehabilitacji dostosowany do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników turnusu. Mieszkańcy powiatu korzystają z turnusów rehabilitacyjnych organizowanych w ośrodkach usytuowanych na terenie całego kraju, które posiadają odpowiedni wpis do rejestru ośrodków turnusów, prowadzonego przez wojewodę. Zadanie to jest w części finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela 14. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz udzielonych dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2017-2020.

Dofinansowanie ze środków PFRON	Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych		
	Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie wraz z opiekunami	Liczba wypłaconych dofinansowań	Kwota dofinansowania
2017	137	35	51.530,00 zł
2018	74	34	51.519,00 zł
2019	156	106	104.115,00 zł
2020	156	24	25.901,00 zł

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W 2017 roku w związku ze znacznym niedoborem środków PFRON w stosunku do istniejących potrzeb w zakresie dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych oraz pobytu ich opiekunów, przyjęto zasadę przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie raz na dwa lata. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania miały osoby niepełnosprawne, które posiadały orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat oraz w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności. Ponadto w 2017 roku w pierwszej kolejności przyznawane było dofinansowanie osobom aktywnym zawodowo tj. zatrudnionym, bezrobotnym lub poszukującym pracy, zarejestrowanym w urzędzie pracy i spełniającym w/w warunki.

W 2018 roku przyznawanie dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych oraz pobytu ich opiekunów regulowane było Uchwałą Nr 536/2018 Zarządu Powiatu w Opolu Lubelskim z dni 16 marca 2018 r. Również przyjęto zasadę przyznawania dofinansowania tej samej dorosłej osobie raz na dwa lata. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania miały osoby niepełnosprawne, które posiadały orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat oraz w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.

W 2019 i 2020 roku wnioski dofinansowano zgodnie z Uchwałą Nr 49/2019 z dnia 20 marca 2019 roku i Uchwałą Nr 236/2020 z dnia 15 kwietnia 2020 roku Zarządu Powiatu w Opolu Lubelskim przyjęto zasadę obniżania wysokości dofinansowania o 20% od kwot określających wysokość dofinansowania. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania miały osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat oraz w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności następnie osoby niepełnosprawne, które posiadały orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne.

Wykres 11. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz wypłaconych dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2017-2020.

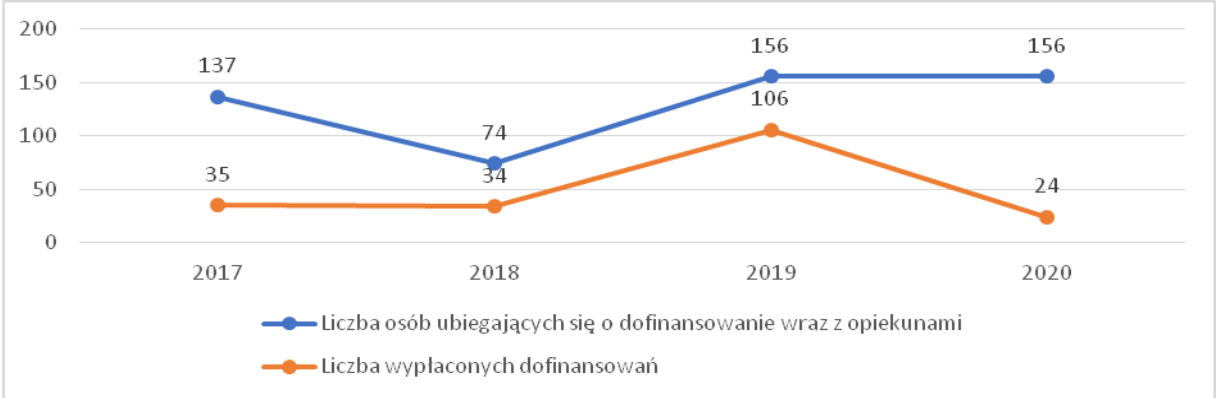

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W latach 2017-2019 liczba wypłaconych dofinansowań w stosunku do liczby osób ubiegających się o dofinansowanie sukcesywnie rosła. W 2017 roku 25% spośród złożonych wniosków uzyskało dofinansowanie, w 2018 r. było to 46%, a w 2019 r. 68%. W roku 2020 nastąpił spadek liczby wypłaconych dofinansowań w stosunku do liczby osób ubiegających i było to 15%, czyli najmniej w omawianym okresie.

Tabela 15. Liczba wypłaconych kwot dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2017-2020.

Dofinansowanie ze środków PFRON	Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych				
	Osoby dorosłe	Dzieci	Opiekunowie	Ogółem	
	Liczba wniosków	Liczba wniosków	Liczba wniosków	Liczba wniosków	Kwota dofinansowania
2017	30	5	12	35	51.530,00 zł
2018	30	4	10	34	51.519,00 zł
2019	53	22	31	106	104.115,00 zł
2020	9	6	9	24	25.901,00 zł

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W roku 2019 kwota dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych była ponad dwukrotnie wyższa od kwoty dofinansowania dostępnej w latach 2017 i 2018. W tym samym roku zaopiniowano pozytywnie największą liczbę wniosków o przyznanie dofinansowania. Natomiast w roku 2020 kwota dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych była ponad 4 krotnie mniejsza niż w roku 2019. Główną przyczyną tego stanu rzeczy była sytuacja epidemiologiczna w kraju związana z pandemią Covid-19 i wprowadzonymi zasadami bezpieczeństwa i związanymi z nimi ograniczeniami. W wyniku troski o zdrowie nastąpiło dużo rezygnacji z przyznanego dofinansowania do turnusów.

Wykres 12. Dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2017-2019.

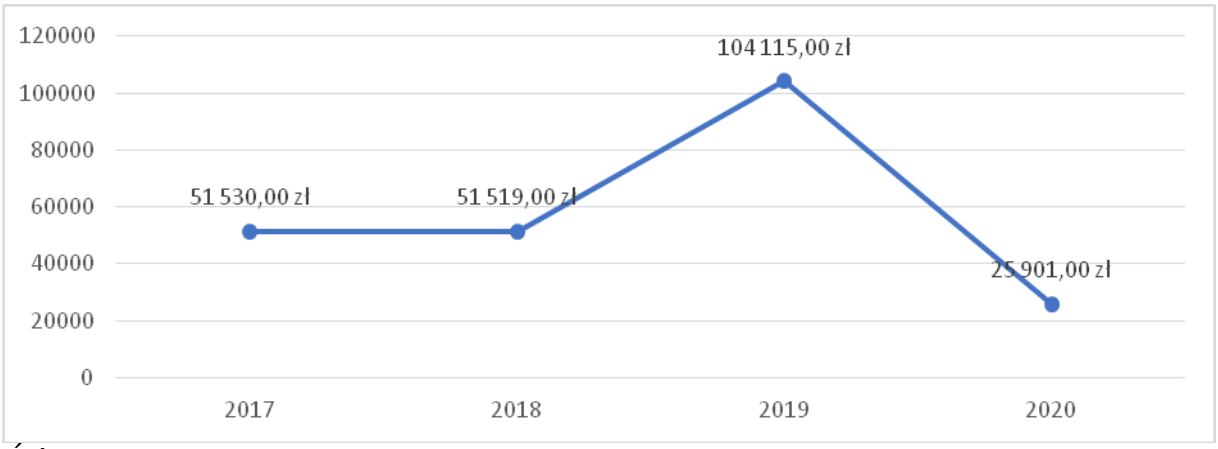

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W roku 2017 o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się 137 osób, w tym 102 osoby niepełnosprawne oraz 35 opiekunów. Pozytywnie zaopiniowano 35 wniosków, w tym 5 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 30

wniosków dla dorosłych osób niepełnosprawnych oraz 12 opiekunów. Łącznie na turnusy rehabilitacyjne wypłacono ze środków PFRON 51.530,00 zł. W 2018 roku o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się znacznie mniej osób. Wnioski złożyły 74 osoby, w tym 56 osób niepełnosprawnych oraz 18 opiekunów. Pozytywnie zostało zaopiniowanych 37 wniosków, w tym 4 wnioski dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 33 wnioski dla dorosłych osób niepełnosprawnych oraz dla 10 opiekunów. Ostatecznie na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON wypłacono 51.519,00 zł dla 30 osób dorosłych, 4 dla dzieci i młodzieży oraz 10 opiekunów. W 2019 roku złożono największą liczbę wniosków. O dofinansowanie starało się 156 osób, w tym 109 osób niepełnosprawnych oraz 47 opiekunów. 118 wniosków zostało zaopiniowanych pozytywnie, w tym 22 wnioski dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 61 wniosków dla dorosłych osób niepełnosprawnych oraz dla 35 opiekunów. Finalnie kwota dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON wyniosła 104.115,00 zł dla 106 osób, w tym 53 osób dorosłych, 22 dla dzieci i młodzieży oraz 31 opiekunów. Do końca 2020 r. o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się 156 osób, w tym 113 osób niepełnosprawnych oraz 43 opiekunów. Pozytywnie zostało zaopiniowanych 60 wniosków, w tym 16 wniosków dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 22 wnioski dla dorosłych osób niepełnosprawnych oraz dla 22 opiekunów. Ostatecznie na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON wypłacono 25.901,00 zł dla 24 osób, w tym dla 9 osób dorosłych, 6 dla dzieci i młodzieży oraz 9 opiekunów.

Tabela 16. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2017-2020 – struktura odbiorców.

Rok	Liczba wniosków: wypłacone dofinansowanie			
	Ogółem	Dzieci i młodzież	Dorośli	Opiekunowie
2017	35	5	30	12
2018	34	4	30	10
2019	106	22	53	31
2020	24	6	9	9

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Analizując dane dotyczące realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie opolskim w okresie 2017-2020 należy stwierdzić, że zdecydowanie największe zapotrzebowanie zgłaszane ze strony osób niepełnosprawnych dotyczy dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne oraz, że najwięcej środków PFRON przeznaczanych jest na to zadanie.

Wykres 13. Porównanie liczby wniosków, którym wypłacono dofinansowanie w latach 2017-2020.

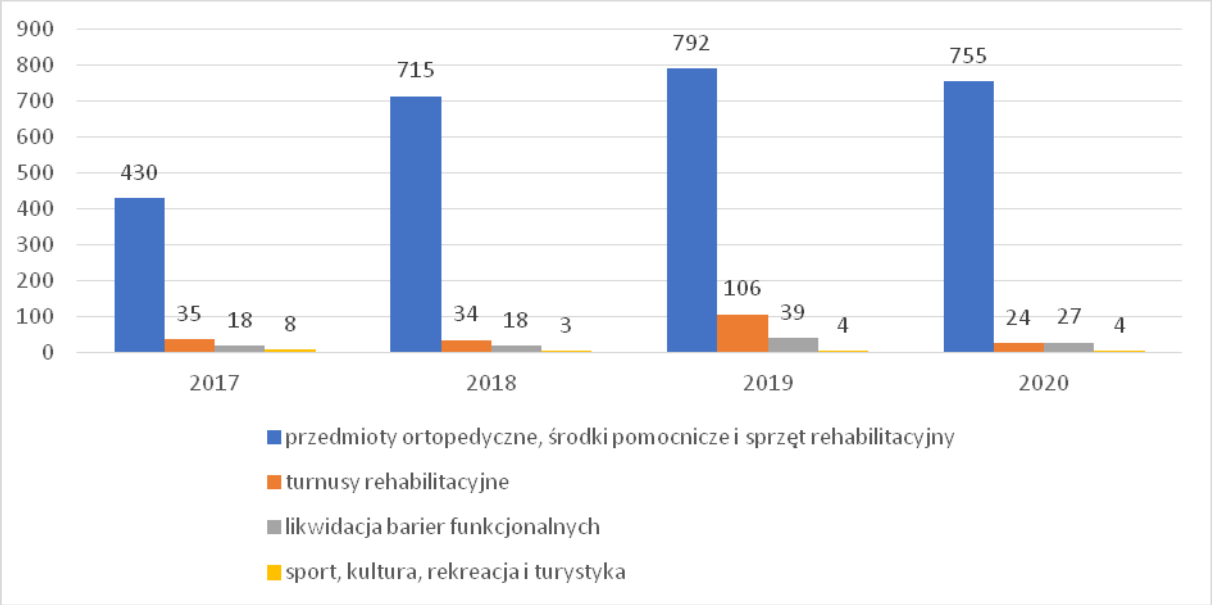

Źródło: opracowanie własne

Wykres 14. Porównanie wysokości dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2017-2020.

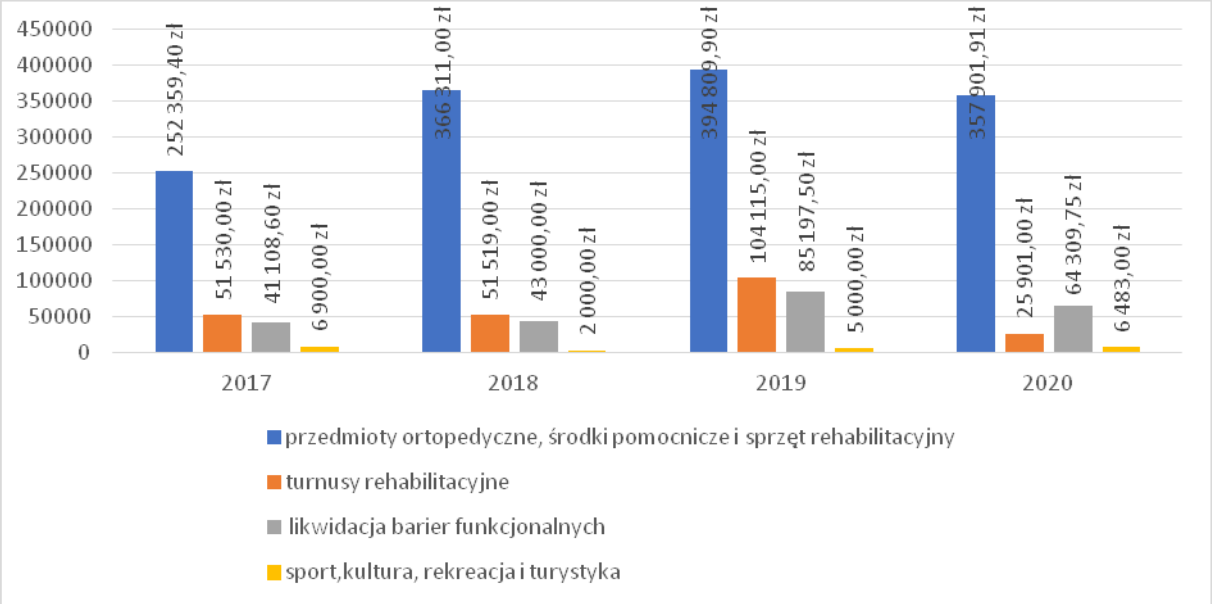

Źródło: opracowanie własne

Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej w latach 2017-2020 było realizatorem pilotażowego programu „Aktywny samorząd”. W 2017 roku PCPR realizowało zadania wynikające z pilotażowego programu „Aktywny samorząd” zgodnie z umową nr AS3/000018/03/D zawartą w dniu 28 marca 2013 r. W latach 2018-2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało zadania wynikające z pilotażowego programu „Aktywny samorząd” zgodnie z umową nr AS3/000042/03/D z dnia 23 kwietnia 2018 roku. Program został zrealizowany zgodnie z obowiązującymi w poszczególnych latach procedurami zatwierdzonymi

przez Zarząd PFRON pn. „Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów pilotażowego programu „Aktywny samorząd", a także Porozumieniem nr: O-03/4/AS/2012 z dnia 06.06.2012 r.

Głównym celem programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W latach 2017-2018 program przewidywał następujące formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
   - Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
   - Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
   - Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
   - Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
   - Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
   - Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
   - Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości),
4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, w tym:

- opłata za naukę (czesne),
- dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, który nie podlega rozliczeniu,
- dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego.

W ramach ww. pilotażowego programu do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w 2017 roku wpłynęły 44 wnioski od osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 150.515,00 zł. 43 wnioski zaopiniowano pozytywnie i przyznano dofinansowanie, w tym 16 wniosków dotyczyło zadań w obrębie Modułu I oraz 27 wniosków z Modułu II. Ogółem podpisano 43 umowy na kwotę 124.106,47 zł.

W 2018 roku Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie złożono taką samą liczbę wniosków, jak w roku poprzednim – 44, na łączną kwotę 173.957,08 zł. Dofinansowanie przyznano 43 wnioskodawcom, w tym 16 dotyczyło wniosków złożonych w obrębie zadań z Modułu I oraz 27 wniosków z Modułu II. Ogółem podpisano 43 umowy na kwotę 149.248,00 zł. 1 wniosek został zweryfikowany negatywnie pod względem formalnym.
W latach 2019-2020 w programie zwiększono liczbę zadań w ramach Modułu I, zakładano następujące formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
   - Zadanie 1 i 4: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
   - Zadanie 2 i 3: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy.
2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
   - Zadanie 1,3,4: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
   - Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
   - Zadanie 5: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu.
3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
   - Zadanie 1: pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
   - Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera wózka lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
   - Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
   - Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości),
   - Zadanie 5: pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
4) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, w tym:

- opłata za naukę (czesne),
- dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, który nie podlega rozliczeniu,
- dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego.

W 2019 roku w ramach ww. programu złożono 50 wniosków na łączną kwotę 181.298,27 zł. 44 wnioski zaopiniowano pozytywnie i wypłacono dofinansowanie, w tym 17 wniosków dotyczyło zadań w obrębie Modułu I oraz 27 wniosków z Modułu II. Ogółem podpisano 44 umowy na kwotę 144.385,25 zł. 6 wniosków zostało zweryfikowanych negatywnie pod względem formalnym.
W 2020 roku do PCPR wpłynęły 42 wnioski od osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 310.791,86 zł. Dofinansowanie przyznano 38 wnioskodawcom, w tym 17 dotyczyło wniosków złożonych w obrębie zadań z Modułu I oraz 21 wniosków z Modułu II. Ogółem podpisano 37 umów na kwotę 191.182,00 zł.

Tabela 17. Liczba wniosków oraz kwoty dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd" w latach 2017-2020.

Rok	Pilotażowy program „Aktywny samorząd"				
	Liczba wniosków złożonych	Kwota wnioskowana	Liczba wniosków dofinansowanych	Przyznane dofinansowanie	Wypłacone dofinansowanie
2017	44	150.515,00 zł	43	124.106,47 zł	103.927,00 zł
2018	44	173.957,08 zł	43	149.248,00 zł	114.273,00 zł
2019	50	181.298,27 zł	44	144.385,25 zł	115.838,25 zł
2020	42	310.791,86 zł	37	191.182,00 zł	112.797,53 zł
Ogółem	180	816 562,21 zł	168	608 921,72 zł	502 134,78 zł

Źródło: Dane Powiatowego Centrom Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

W 2020 roku wpłynęło najmniej wniosków o dofinansowanie w porównaniu do lat poprzednich, jednak należy zwrócić uwagę, iż w tym roku przyznana kwota dofinansowania była najwyższa w omawianym okresie.

Wykres 15. Liczba wniosków złożonych i zrealizowanych w latach 2017-2020 Moduł I i Moduł II.

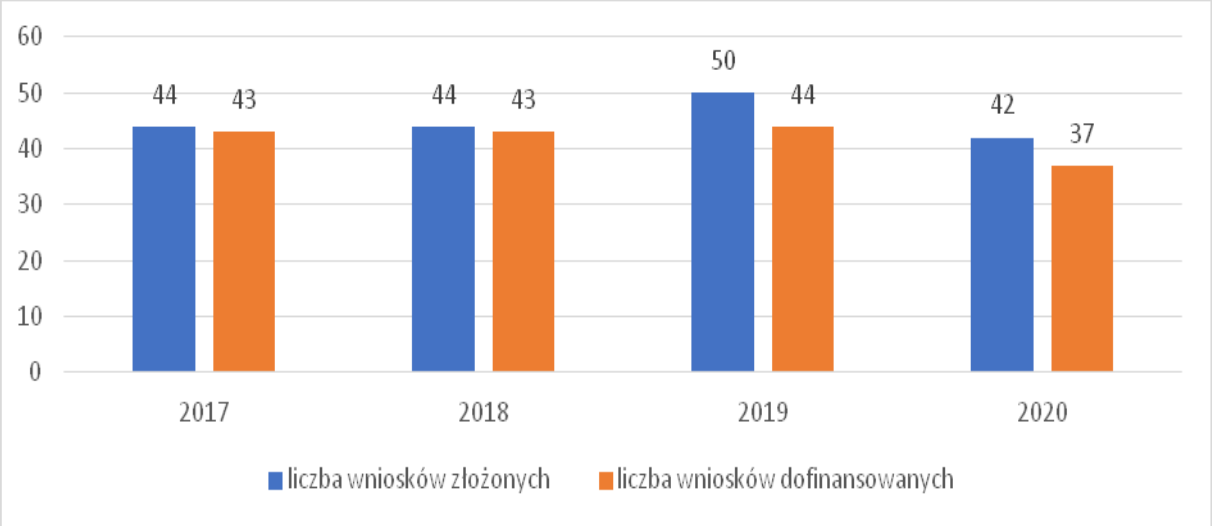

Źródło: opracowanie własne

Wykres 16. Kwota wnioskowana, przyznana oraz wypłacone dofinansowanie w latach 2017-2020 Moduł I i Moduł II.

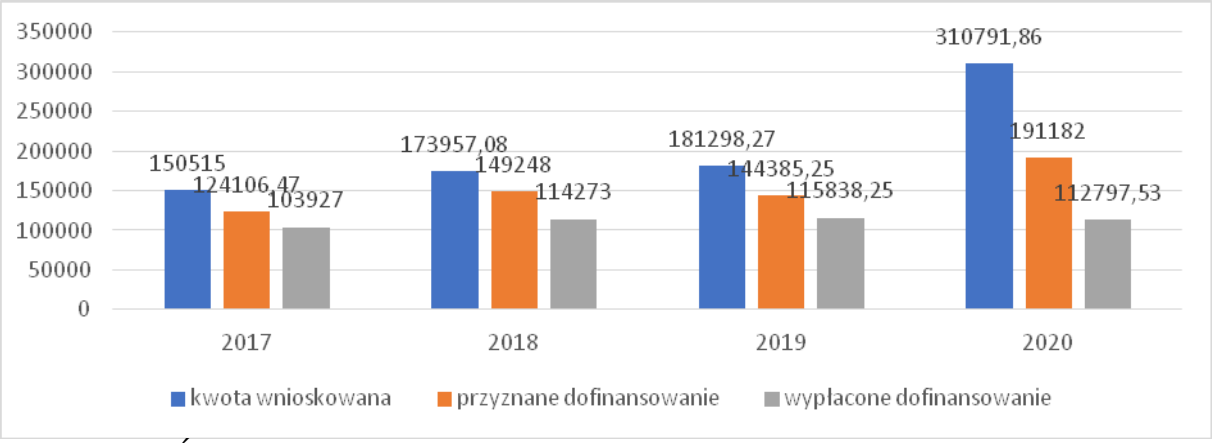

Źródło: opracowanie własne

W 2020 roku w związku z trwającą epidemią Covid-19 zgodnie z porozumieniem nr 8/2020 zawartym do umowy nr POB/000021/03/D z dnia 28 maja 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej realizowało **Moduł III programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi".** Głównym celem programu było zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program został zrealizowany zgodnie z obowiązującymi w 2020 roku procedurami zatwierdzonymi przez Zarząd PFRON pn. „Kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi" w 2020 roku.

Pomoc finansowa w ramach Modułu III programu udzielana była osobom niepełnosprawnym, które w okresie od dnia 9 marca 2020 roku do dnia 16 listopada 2020 roku na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły, możliwość korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej – w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych. Pomoc skierowana była do osób niepełnosprawnych, które są: uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej, uczestnikami środowiskowych domów samopomocy, podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej, podopiecznymi placówek rehabilitacyjnych, pełnoletnimi uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, pełnoletnimi wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodków wychowawczych, bądź uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy oraz pełnoletnimi wychowankami ośrodków rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczych oraz ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych.

W 2020 roku do PCPR wpłynęło 288 wniosków od osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 368.000 zł. Pomoc finansową przyznano 270 wnioskodawcom, na łączną kwotę 342.000 zł.

Projekt konkursowy „Szansa na lepsze jutro" realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej, na mocy Umowy o dofinansowanie Projektu „Szansa na lepsze jutro" w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na Lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zawartej w Lublinie 24.12.2018r. pomiędzy Województwem Lubelskim -Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie, a Powiatem Lubelskim – realizuje od 01.01.2019 roku projekt konkursowy „ Szansa na lepsze jutro" .
Projekt realizowany jest w latach 2019 -2021r., w 3 etapach, z których każdy będzie trwał 12 miesięcy i obejmie łącznie 126 uczestników. Cel projektu to zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej i niekorzystnych postaw społecznych, wzrost integracji społecznej oraz poprawa na rynku pracy i aktywne włączenie społeczne. Cel zostanie osiągnięty poprzez realizację instrumentów aktywnej integracji.
Całkowita wartość projektu wynosi 1.308.146,49 zł.

Województwo Lubelskie - Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie na warunkach określonych w umowie przyznał dofinansowanie na realizację projektu w łącznej kwocie nieprzekraczającej 1.111.924,51 zł, co stanowi nie więcej niż 85% całkowitych wydatków kwalifikowalnych.

Powiat Opolski – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej zobowiązany jest do wniesienia wkładu władnego w kwocie 196.221,98 zł. co stanowi 15% wydatków kwalifikowalnych. Wkład własny stanowią świadczenia pieniężne na utrzymanie małoletnich w pieczy zastępczej oraz pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie trwania projektu (36 wychowanków).
Koszty pośrednie rozliczane są na podstawie stawki ryczałtowej , stanowią 20% poniesionych, udokumentowanych i zatwierdzonych w ramach projektu kosztów bezpośrednich.

Celem projektu „ Szansa na lepsze jutro" jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych , zaradności, samooceny i aktywności społecznej jak również wzmocnienie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w dorosłym życiu. Projektem objętych jest 126 osób [90 osób niepełnosprawnych i 36 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka] z terenu Powiatu Opolskiego w latach 2019-2021. W grupach

objętych wsparciem projektu znajdą się mieszkańcy korzystający z świadczeń pomocy społecznej w wieku aktywności zawodowej.

W 2020 roku w ramach projektu „Szansa na lepsze Jutro" objęto wsparciem 42 uczestników, w tym 30 osób niepełnosprawnych i 12 wychowanków pieczy zastępczej z terenu powiatu opolskiego.

W 2020 roku „Budżet projektu" zgodnie z Umową o dofinansowanie Projektu „Szansa na lepsze jutro" z dnia 24.01.2018r. wynosił 436.048,94 zł. , z tego dofinansowanie ze środków europejskich wyniosło – 370.641,62 zł., wkład własny ze środków Powiatu Opolskiego – Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej opiewał na kwotę 65.407,32 zł.

W 2019 roku w ramach projektu „Szansa na lepsze jutro" zorganizowano w ramach:

Zadanie 1 „Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych" :

1. Zorganizowano 12 dniowy pobyt społeczno- zdrowotny dla 30 osób niepełnosprawnych i 6 opiekunów ..... 116.580,00zł.
2. Zorganizowano poradnictwo indywidualne z psychologiem w zakresie podniesienia kompetencji życiowych osób niepełnosprawnych - dla 30 osób niepełnosprawnych ..... 25.080,00 zł.
3. Warsztaty grupowego treningu skuteczności osobistej dla osób niepełnosprawnych dla 30 osób niepełnosprawnych (2 grupy po 15 osób) ..... 2.400,00 zł.
4. Wyjazd integracyjny do teatru do Warszawy dla 30 osób niepełnosprawnych oraz 6 opiekunów .....9.600,00 zł.

Zadanie 2 „Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka":

1. Zorganizowano prowadzenie terapii rodzinnej dla wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – dla 12 wychowanków plus maksymalnie 15 osób otoczenia.....11.280,00 zł.
2. Wyjazd integracyjny połączony z warsztatami grupowymi z psychologiem dla 12 wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka i 15 opiekunów, zamieszkujących na terenie Powiatu Opolskiego ..... 66.150,00 zł.
3. Jednodniowy wyjazd kulturalny do instytucji kultury (kino/teatr, Stadion Narodowy oraz Centrum Nauki Kopernik) do Warszawy dla 12 wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka i 15 opiekunów, zamieszkujących na terenie Powiatu Opolskiego ..... 7.560,00zł.

4. Warsztaty Cyberprzemoc dla wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – dla 12 wychowanków plus maksymalnie 15 osób otoczenia …… 5.000,00 zł.
5. Festyn - piknik dla uczestników projektu: wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej i rodzinnych domów dziecka jako integracja z otoczeniem (zamek dmuchany, trampolina, animatorzy gier i zabaw, nagrody rzeczowe dla dzieci, fotobudka, pokaz pierwszej pomocy, poczęstunek, dostęp do specjalistów: psycholog, prawnik, koordynatorzy pieczy zastępczej) ……11.931,00 zł.
6. Wkład własny stanowią świadczenia pieniężne na utrzymanie małoletnich w pieczy zastępczej oraz pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie 2020r. …… 61.753,93 zł.

W 2020 roku w ramach projektu „Szansa na lepsze jutro" zorganizowano w ramach:

Zadanie 1 „Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych":

1. Zorganizowano 12 dniowy pobyt społeczno - zdrowotny dla 30 osób niepełnosprawnych i 6 opiekunów ……..115.896,00zł.
2. Zorganizowano poradnictwo indywidualne z psychologiem w zakresie podniesienia kompetencji życiowych osób niepełnosprawnych - dla 30 osób niepełnosprawnych …… 23.280,00 zł.
3. Warsztaty grupowego treningu skuteczności osobistej dla osób niepełnosprawnych dla 30 osób niepełnosprawnych (2 grupy po 15 osób) …… 1.950,00 zł.
4. Wyjazd integracyjny do teatru do Warszawy dla 30 osób niepełnosprawnych oraz 6 opiekunów ze względu na epidemię COVID-19 i zamknięcie teatrów odbył się za zgodą WUP 14.02.2021r.

Zadanie 2 „Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka":

1. Zorganizowano prowadzenie terapii rodzinnej dla wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – dla 12 wychowanków plus maksymalnie 15 osób otoczenia……10.680,00 zł.
2. Wyjazd integracyjny połączony z warsztatami grupowymi z psychologiem dla 12 wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka i 15 opiekunów, zamieszkujących na terenie Powiatu Opolskiego …… 68.580,00 zł.

3. Jednodniowy wyjazd kulturalny do instytucji kultury (kino/teatr, Stadion Narodowy oraz Centrum Nauki Kopernik) do Warszawy dla 12 wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka i 15 opiekunów, zamieszkujących na terenie Powiatu Opolskiego ..... 8.640,00zł.
4. Warsztaty Cyberprzemoc dla wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – dla 12 wychowanków plus maksymalnie 15 osób otoczenia .....4.850,00 zł.
5. Festyn - piknik dla uczestników projektu: wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej i rodzinnych domów dziecka jako integracja z otoczeniem (zamek dmuchany, trampolina, animatorzy gier i zabaw, nagrody rzeczowe dla dzieci, fotobudka, pokaz pierwszej pomocy, poczęstunek, dostęp do specjalistów: psycholog, prawnik, koordynatorzy pieczy zastępczej) .....12.177,00 zł.
6. Wkład własny stanowią świadczenia pieniężne na utrzymanie małoletnich w pieczy zastępczej oraz pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie 2020r. .....47.633,36 zł.

Plan na 2021 roku w ramach projektu „Szansa na lepsze jutro" zorganizowano w ramach:

Zadanie 1 „Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych":

1. Zorganizowano 12 dniowy pobyt społeczno- zdrowotny dla 30 osób niepełnosprawnych i 8 opiekunów .....120.000,00zł.
2. Zorganizowano poradnictwo indywidualne z psychologiem w zakresie podniesienia kompetencji życiowych osób niepełnosprawnych - dla 30 osób niepełnosprawnych ..... 27.000,00 zł.
3. Warsztaty grupowego treningu skuteczności osobistej dla osób niepełnosprawnych dla 30 osób niepełnosprawnych (2 grupy po 15 osób) ..... 2.400,00 zł.
4. Wyjazd integracyjny do teatru do Warszawy dla 30 osób niepełnosprawnych oraz 8 opiekunów .....11.000,00zł.

Zadanie 2 „Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka":

1. Zorganizowano prowadzenie terapii rodzinnej dla wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – dla 12 wychowanków plus maksymalnie 15 osób otoczenia .....13.500,00 zł.

2. Wyjazd integracyjny połączony z warsztatami grupowymi z psychologiem dla 12 wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka i 15 opiekunów, zamieszkujących na terenie Powiatu Opolskiego ……. 70.000,00 zł.
3. Jednodniowy wyjazd kulturalny do instytucji kultury (kino/teatr, Stadion Narodowy oraz Centrum Nauki Kopernik) do Warszawy dla 12 wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka i 15 opiekunów, zamieszkujących na terenie Powiatu Opolskiego …… 9.500,00zł.
4. Warsztaty Cyberprzemoc dla wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – dla 12 wychowanków plus maksymalnie 15 osób otoczenia ……5.500,00 zł.
5. Festyn - piknik dla uczestników projektu: wychowanków pieczy zastępczej, usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej i rodzinnych domów dziecka jako integracja z otoczeniem (zamek dmuchany, trampolina, animatorzy gier i zabaw, nagrody rzeczowe dla dzieci, fotobudka, pokaz pierwszej pomocy, poczęstunek, dostęp do specjalistów: psycholog, prawnik, koordynatorzy pieczy zastępczej) ……12.499,70 zł.
6. Wkład własny stanowią świadczenia pieniężne na utrzymanie małoletnich w pieczy zastępczej oraz pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie 2020r. ……65.407,34 zł.

Działalność Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej w latach 2017-2020

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeka na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo, za jego zgodą, na wniosek ośrodka pomocy społecznej. Ośrodki pomocy społecznej mogą uczestniczyć na prawach strony w sprawach, w których orzeka Zespół.

Zespół wydaje orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- wskazaniach do ulg i uprawnień.

Powiatowy Zespół wydając powyższe orzeczenia stosuje przepisy kodeksu postępowania administracyjnego oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a także:

- rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U 2018, poz. 2027 z późn. zm.)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. 2002 nr 17, poz. 162)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. 2009 nr 226 poz. 1829)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie wykonywania badań specjalistycznych na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2007, nr 250, poz. 1875)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2007 r. w sprawie warunków, sposobu oraz tryby gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (Dz. U. 2007 nr 228, poz. 1681)
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013, poz. 29)

Tabela 18. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Rok	Dzieci i młodzież	Dorośli	W tym dorośli wydane orzeczenia po raz pierwszy	Ogółem
2017	128	772	343	900
2018	123	796	380	919
2019	107	859	450	966
2020	91	659	309	750
Ogółem	449	3086	1482	3535

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 17. Zestawienie wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

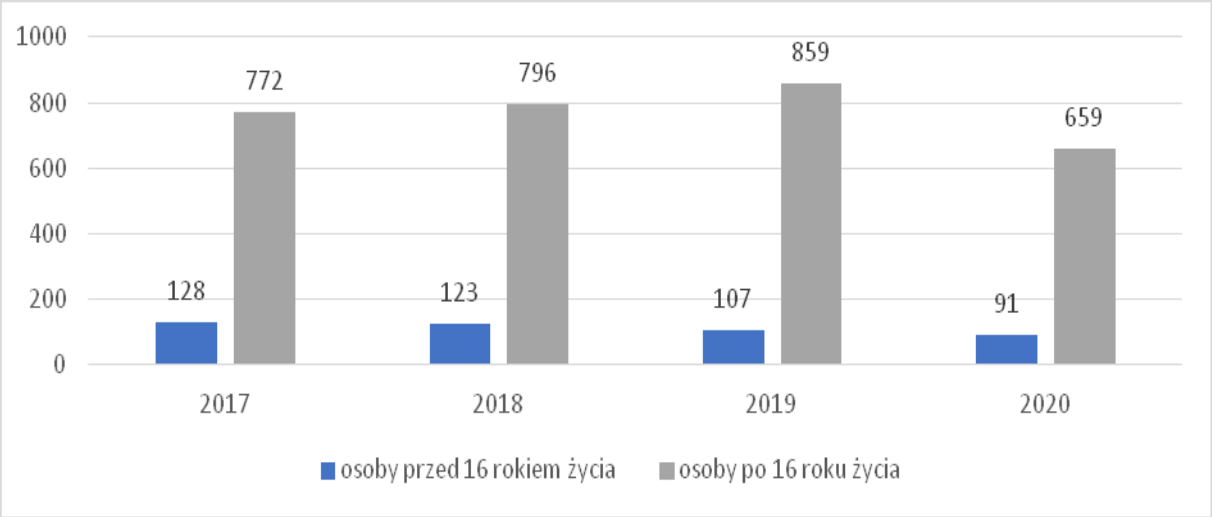

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2017-2020 Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej [dalej: PZOON] wydał 3535 orzeczeń, zarówno dla osób przed 16 rokiem życia jak i po 16 r.ż. Tendencja spadkowa widoczna jest w przypadku orzeczeń wydawanych dla osób do 16 roku życia. W roku 2020 odnotowano 29% spadek liczby wydanych orzeczeń dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w porównaniu do roku 2017. Liczba orzeczeń dla osób po 16 r.ż. była zmienna. Warto również zauważyć, że w omawianym okresie wydano znacznie mniej orzeczeń dla osób przed 16 r.ż. – 13%, niż dla osób po 16 r.ż. – 87% wszystkich wydanych orzeczeń. Największa różnica pomiędzy orzeczeniami dorosłych, a dzieci i młodzieży wynosiła 78 pkt proc i została odnotowana w 2019 roku.

Podsumowując, podkreślić należy, iż w omawianym okresie w poszczególnych latach to osoby dorosłe znacząco przeważają nad dziećmi i młodzieżą.

Wykres 18. Porównanie liczby wydanych orzeczeń dla dorosłych osób niepełnosprawnych oraz niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.

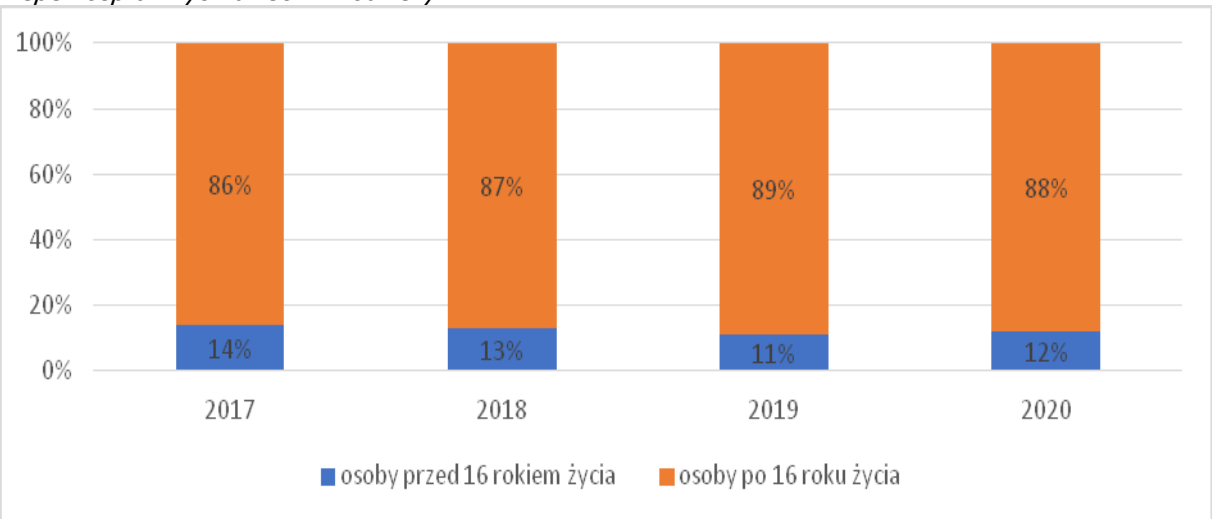

Źródło: opracowanie własne.

Osoby powyżej 16 roku życia

Wśród wydanych w okresie 2017-2020 orzeczeń znalazło się najwięcej orzeczeń o stopniu umiarkowanym oraz o stopniu znacznym, najmniej zaś o stopniu lekkim. Na przestrzeni lat 2017-2019 wystąpił wyraźny wzrost liczby wydanych orzeczeń. Najwięcej orzeczeń wydano w roku 2019. Natomiast w roku 2020 nastąpił wyraźny spadek wydawanych orzeczeń o 23% w porównaniu do roku 2019. Prawdopodobnie spowodowane jest to trwającą epidemią Covid-19 i wprowadzonymi zasadami bezpieczeństwa i związanymi z nimi ograniczeniami.

Tabela 19. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według stopnia niepełnosprawności.

Rok	Stopień niepełnosprawności			
	lekki	umiarkowany	znaczny	Ogółem
2017	135	404	233	772
2018	108	426	262	796
2019	123	416	320	859
2020	77	342	240	659
Razem	443	1588	1055	3086

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Orzeczenia w stopniu umiarkowanym stanowią największą część wszystkich orzeczeń, bo aż 51%, stopień znaczny 34% oraz stopień lekki 14%.

Wykres 19. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień niepełnosprawności.

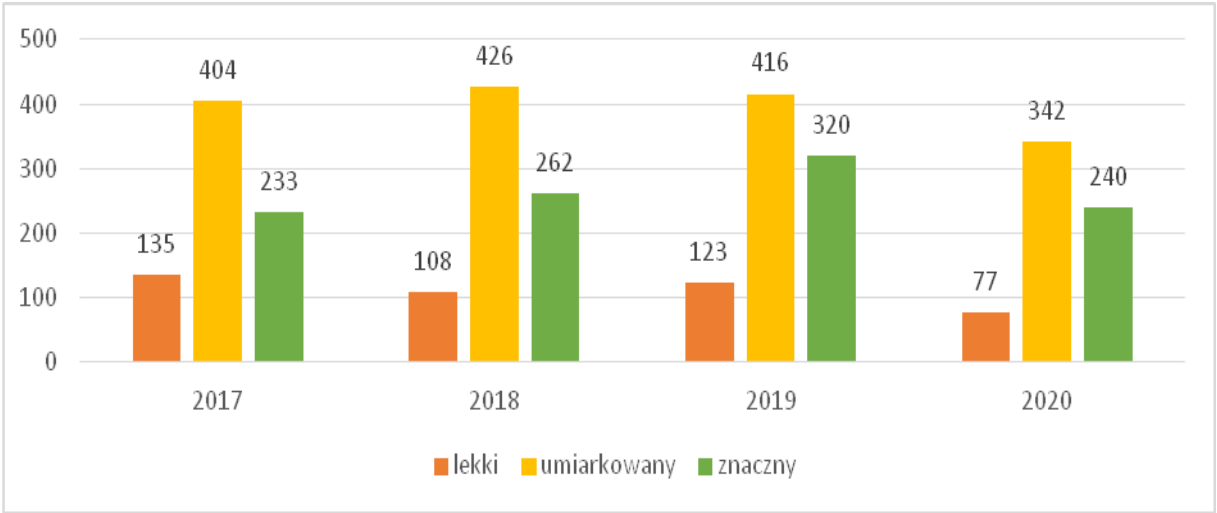

Źródło: opracowanie własne.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na wzrost liczby orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu znacznym wydawanych w latach 2017-2019. W roku 2020 nastąpił spadek wszystkich wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, prawdopodobnie przyczyną tego stanu jest trwająca epidemia Covid-19.

Wykres 20. Procentowe porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień niepełnosprawności.

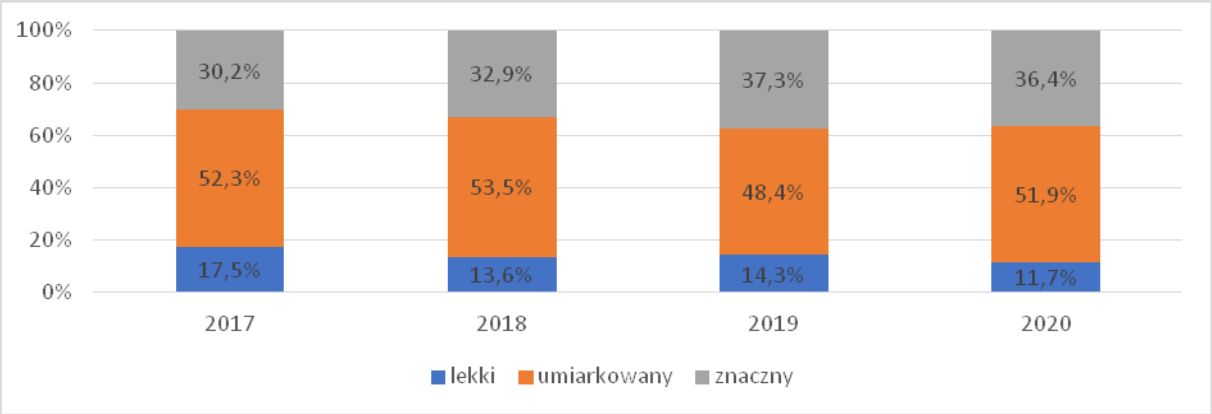

Źródło: opracowanie własne.

Główne przyczyny niepełnosprawności osób orzekanych w PZOON w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej w przypadku osób po 16 r.ż., to choroby układów oddechowego i krążenia oraz choroby neurologiczne i upośledzenia narządu ruchu. Najrzadziej orzeczenia wydawano z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych, chorób narządu wzroku, upośledzenia umysłowego i epilepsji.

Tabela 20.Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według przyczyny niepełnosprawności.

Rok	Przyczyny niepełnosprawności												
	U	P	L	O	R	E	S	T	M	N	I	C	Ogółem
2017	20	51	28	5	147	23	188	29	24	160	94	3	772
2018	26	62	28	11	142	28	233	33	12	144	77	0	796
2019	21	46	40	9	146	13	238	40	30	176	96	4	859
2020	15	34	28	3	116	18	195	32	22	134	60	2	659
Ogółem	82	193	124	28	551	82	854	134	88	614	327	9	3086

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

01-U upośledzenie umysłowe
02-P choroby psychiczne
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
04-O choroby narządu wzroku
05-R upośledzenia narządu ruchu
06-E epilepsja
07-S choroby układów oddechowego i krążenia
08-T choroby układu pokarmowego
09-M choroby układu moczowo–płciowego
10-N choroby neurologiczne
11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Wykres 21. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - według przyczyny niepełnosprawności.

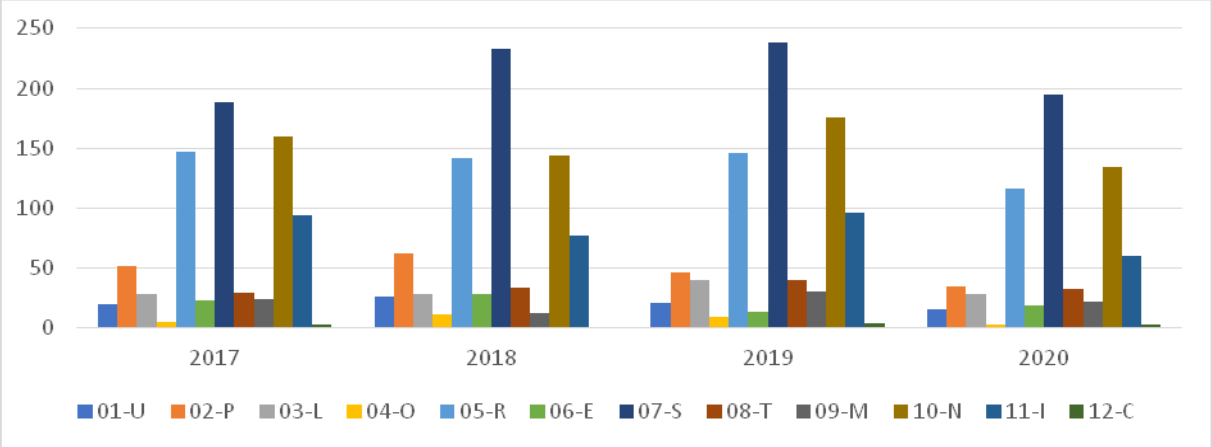

Źródło: opracowanie własne

Wśród osób dorosłych, które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2020, liczba kobiet i mężczyzn utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Tabela 21. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według płci.

Rok	Płeć		
	kobiety	mężczyźni	Ogółem
2017	387	385	772
2018	403	393	796
2019	430	429	859
2020	326	333	659
Ogółem	1546	1540	3086

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 22. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - według płci.

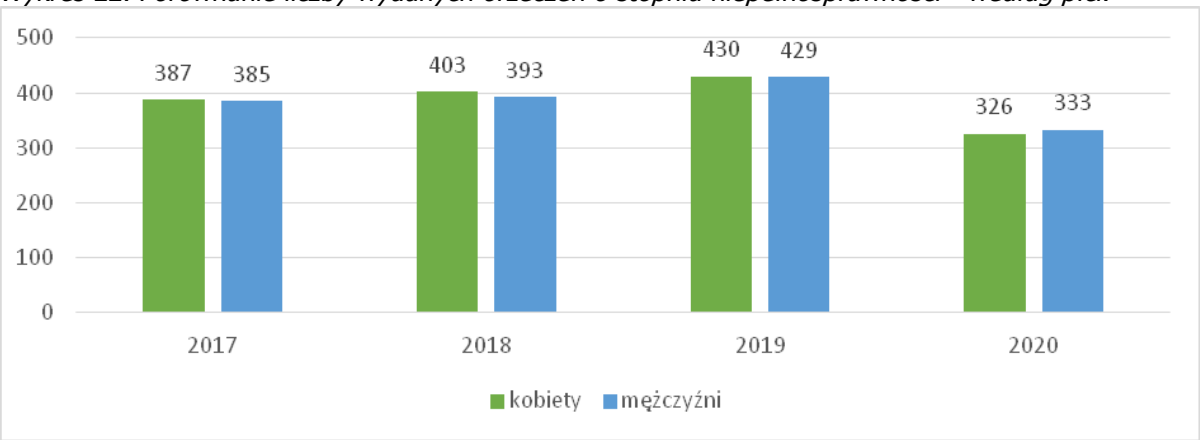

Źródło: opracowanie własne.

Osoby, które otrzymały orzeczenie, znajdowały się głównie w dwóch przedziałach wiekowych - wieku pow. 60 lat oraz w wieku 41-60 lat. Najmniej orzeczeń wydano dla osób w wieku 16-25 lat. Zauważyć można również, że spadła liczba orzeczeń wydanych dla tej grupy wiekowej, w 2017 roku 84 osoby w wieku 16-25 lat otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności, podczas gdy w roku 2020 wydano 69 orzeczeń, czyli o 18% mniej.

Tabela 22. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wieku.

Rok	Wiek				
	16-25	26-40	41-60	pow. 60	Ogółem
2017	84	75	262	351	772
2018	82	94	218	402	796
2019	72	75	244	468	859
2020	69	66	188	336	659
Ogółem	307	310	912	1557	3086

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 23. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według grup wiekowych.

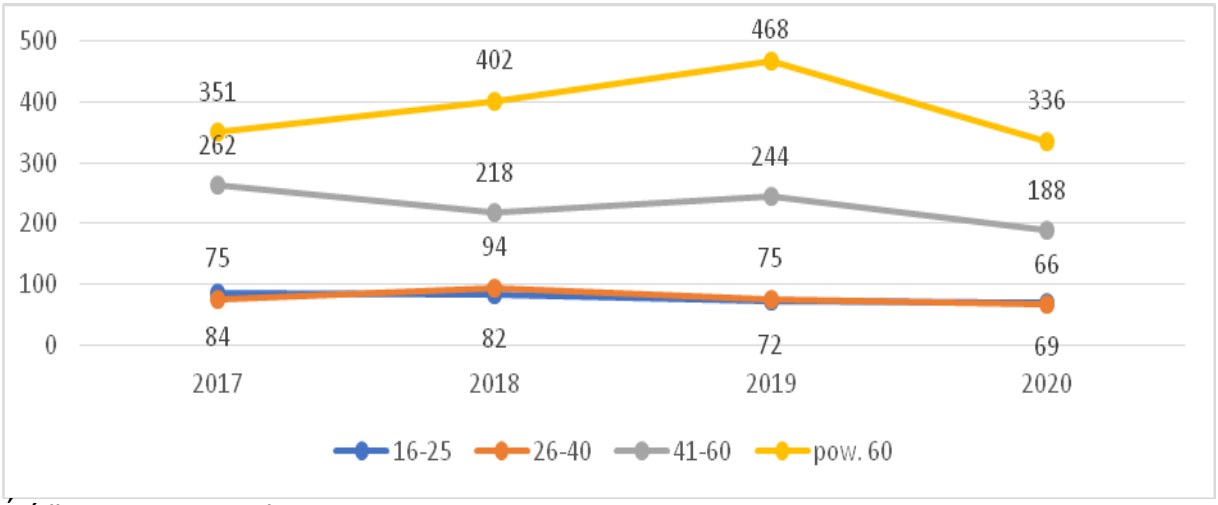

Źródło: opracowanie własne.

Osoby, które w omawianym okresie otrzymywały orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej, to w znaczącej większości osoby z podstawowym oraz zasadniczym zawodowym wykształceniem. Najmniejszą grupę stanowiły osoby, które nie ukończyły szkoły podstawowej.

Tabela 23. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wykształcenia.

Rok	Wykształcenie					
	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	Ogółem
2017	12	255	226	218	61	772
2018	21	247	235	215	78	796
2019	20	286	274	218	61	859
2020	12	197	202	183	65	659
Ogółem	65	985	937	834	265	3086

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 24. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wykształcenia.

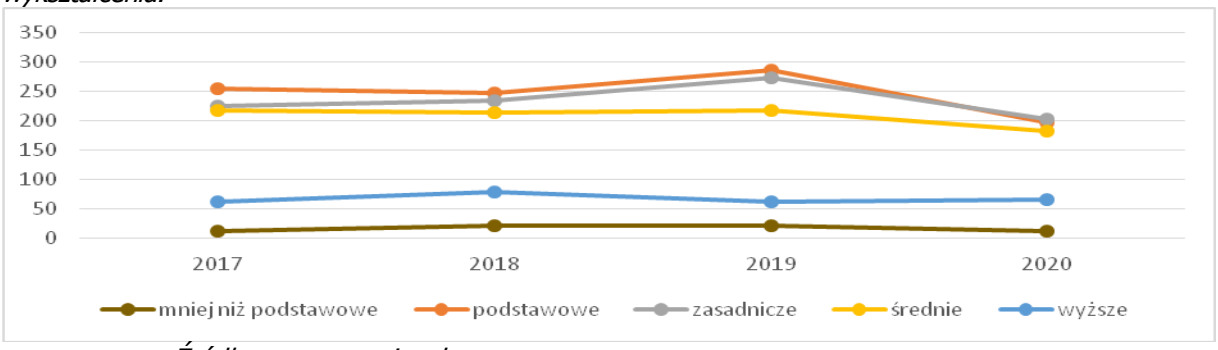

Źródło: opracowanie własne.

Bardzo mała liczba osób, które otrzymały orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pracuje. W latach 2017 – 2020 osoby pracujące stanowiły 12 % wszystkich osób, które otrzymały orzeczenie. Różnica w liczbie wydanych orzeczeń pomiędzy osobami pracującymi, a nie pracującymi wyniosła wówczas 2326.

Tabela 24. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według aktywności zawodowej.

Rok	Aktywność zawodowa		
	zatrudniony	nie zatrudniony	Ogółem
2017	109	663	772
2018	100	696	796
2019	92	767	859
2020	79	580	659
Ogółem	380	2706	3086

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Największa liczba wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, została złożona w celu uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego (961 wniosków) oraz uzyskania dokumentu ułatwiającego korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (785 wniosków). Dużo mniej składanych wniosków miało na celu uzyskanie innych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ulg i uprawnień oraz znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. Najmniejsza liczba ze składanych wniosków miała na celu uzyskanie uprawnień do uczestnictwa w szkoleniach oraz w warsztatach terapii zajęciowej, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz uzyskanie karty parkingowej.

Tabela 25. Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania (osoby po 16 roku życia).

Rok	Cel składania wniosków									
	odpowiednie zatrudnienie	szkolenie	uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne	korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji	zasiłek stały	zasiłek pielęgnacyjny	Korzystanie z karty parkingowej	inne świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, ulgi i uprawnienia	Razem
2017	114	4	8	73	204	0	244	80	130	857
2018	88	1	6	87	193	0	253	76	145	849
2019	110	0	9	109	228	0	280	100	132	968
2020	97	0	7	68	160	0	184	84	80	680
Ogółem	409	5	30	337	785	0	961	340	487	3354

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 25. Porównanie liczby przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania.

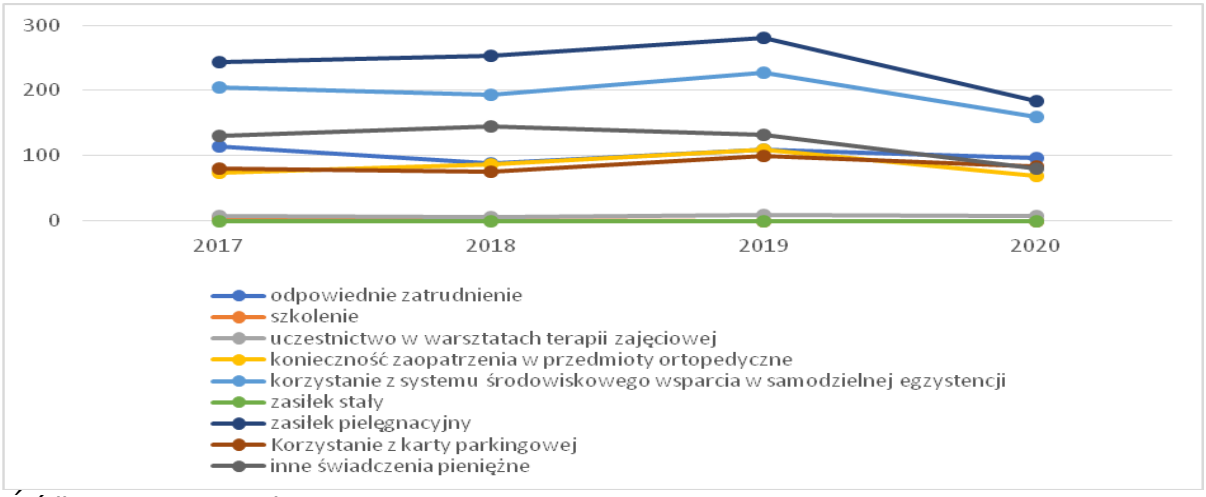

Źródło: opracowanie własne.

Osoby poniżej 16 roku życia

Osobom poniżej 16 roku życia najczęściej wydawano orzeczenia z powodu chorób neurologicznych – 91 orzeczeń wydanych w latach 2017 - 2020, co stanowi 20% wszystkich orzeczeń, następnie z tytułu całościowych zaburzeń rozwojowych – 64 orzeczenia, tj. 14%. Natomiast najmniej orzeczeń wydano z uwagi na choroby psychiczne – 5 orzeczeń w ciągu 4 lat, co stanowi 1% wszystkich wydanych orzeczeń oraz z tytułu chorób narządu wzroku – 6 orzeczeń i chorób układu pokarmowego – 7 orzeczeń.

Tabela 26. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych – według przyczyny niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia).

Rok	Przyczyny niepełnosprawności												
	U	P	L	O	R	E	S	T	M	N	I	C	Ogółem
2017	7	2	16	3	17	8	13	2	6	28	13	13	128
2018	7	2	6	0	15	12	15	2	2	22	19	21	123
2019	6	1	7	2	13	6	10	1	3	29	13	16	107
2020	5	0	8	1	17	7	6	2	2	12	17	14	91
Ogółem	25	5	37	6	62	33	44	7	13	91	62	64	449

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

01-U upośledzenie umysłowe
02-P choroby psychiczne
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu
04-O choroby narządu wzroku
05-R upośledzenia narządu ruchu
06-E epilepsja
07-S choroby układów oddechowego i krążenia
08-T choroby układu pokarmowego
09-M choroby układu moczowo–płciowego
10-N choroby neurologiczne
11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Wykres 26. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych według przyczyny niepełnosprawności.

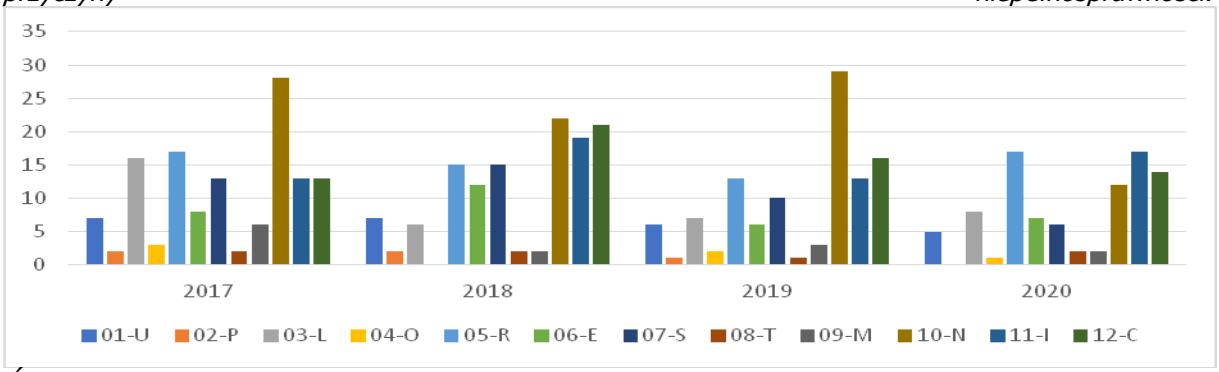

Źródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni lat 2017-2020 wśród osób poniżej 16. roku życia orzeczenia częściej wydawane były dla chłopców niż dziewcząt. Spośród 449 wydanych orzeczeń, orzeczenia dla chłopców stanowiły 56% (252) natomiast dziewcząt - 44% (197).

Tabela 27. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych – według płci.

Rok	Płeć		
	dziewczęta	chłopcy	Ogółem
2017	56	72	128
2018	50	73	123
2019	52	55	107
2020	39	52	91
Ogółem	197	252	449

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 27. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych wg płci.

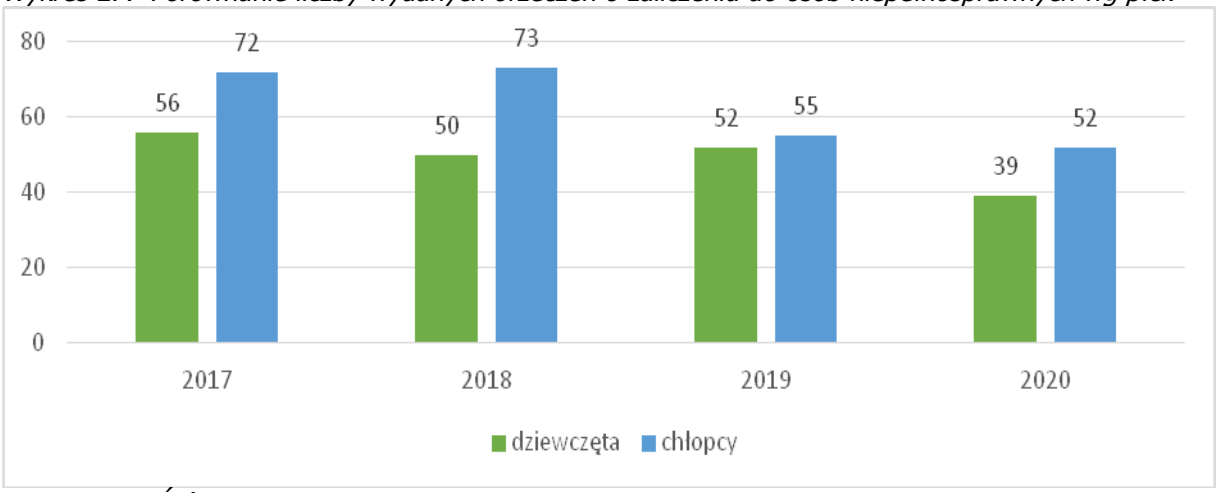

Źródło: opracowanie własne.

Wśród osób poniżej 16 roku życia, którym PZOON wydał w latach 2017-2020 orzeczenia o niepełnosprawności, najwięcej było osób w wieku 8-16 lat. Różnica pomiędzy liczbą orzeczeń dzieci w wieku 0-3 a 4-7 wynosiła 4 orzeczenia. Orzeczenia osób w wieku 8-16 stanowią 51%, w wieku 0-3 – 26%, natomiast w wieku 4-7 – 23% wszystkich wydanych w omawianym okresie orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia.

Tabela 28. Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych – według wieku.

Rok	Wiek			
	0-3	4-7	8-16	Ogółem
2017	31	39	58	128
2018	32	23	68	123
2019	33	25	49	107
2020	21	17	53	91
Ogółem	117	104	228	449

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 28. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych według grup wiekowych.

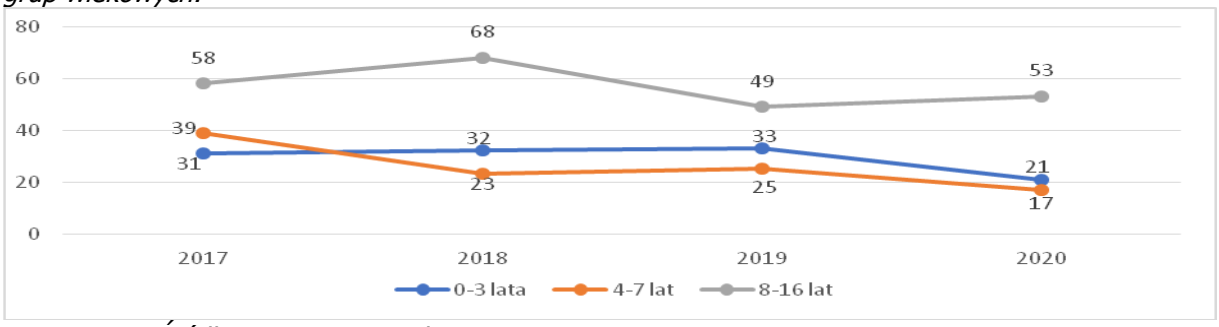

Źródło: opracowanie własne.

Podobnie, jak w przypadku osób po 16 r.ż., najwięcej złożonych wniosków zostało w celu uzyskania uprawnień do otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego. O 51% mniej wniosków złożono celem uzyskania zasiłku stałego. Natomiast najmniejszą część stanowią wnioski dotyczące uzyskania uprawnień do otrzymania karty parkingowej.

Tabela 29. Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania (osoby przed 16 rokiem życia).

Rok	Cel składania wniosków			Ogółem
	zasiłek pielęgnacyjny	zasiłek stały	inne – w tym karta parkingowa	
2017	103	49	16	168
2018	83	50	11	144
2019	87	33	10	130
2020	59	30	11	100
Ogółem	332	162	48	542

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej.

Wykres 29. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych według celu składania wniosków.

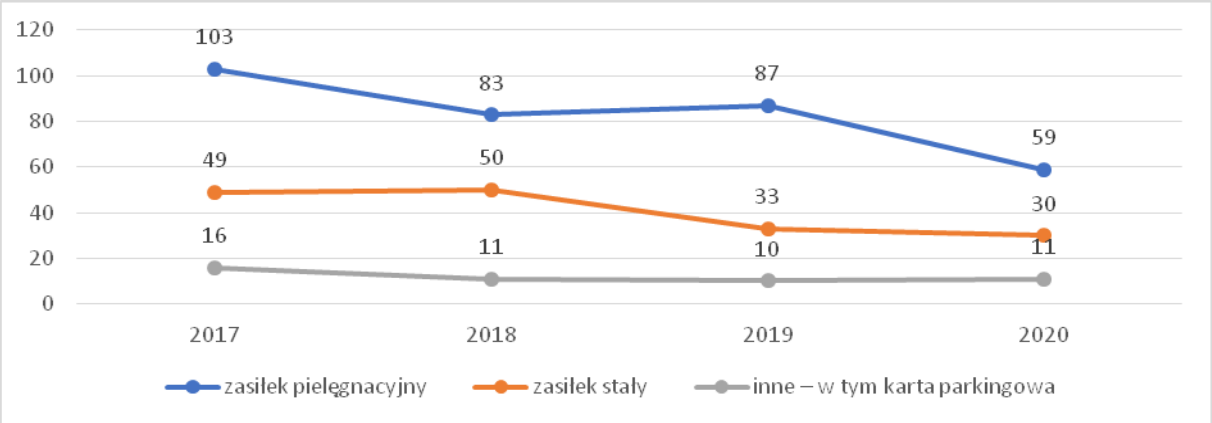

Źródło: opracowanie własne.

Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych

W 2003 roku na terenie powiatu opolskiego powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych, będącą organem opiniodawczo-doradczym, w skład której wchodzą przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w powiecie opolskim na rzecz osób niepełnosprawnych oraz przedstawiciele samorządu powiatu i gmin.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych na lata 2020-2023 powołana została Zarządzeniem nr 109/2019 Starosty Opolskiego z dnia 31 grudnia 2019 r.

Do zakresu działania Powiatowej Rady, zgodnie Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz.U. 2020 r. poz. 426 z późn. zm.), należy :

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do :
  - integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
  - realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowania projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

4. Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Do realizacji celu niezbędne jest:
1) dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
   a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych, które pozwalają na określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
   b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, zainteresowań i uzdolnień.
2) prowadzenie poradnictwa zawodowego z uwzględnieniem oceny zdolności do pracy oraz możliwości wyboru odpowiedniego zawodu i szkolenia,
3) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
4) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
5) określenie środków technicznych, które umożliwiają lub ułatwiają wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Powiatowy Urząd Pracy

Do zadań PUP z zakresu zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych należą:

- Realizacja usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.), tj. pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń, stażu, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego dorosłych, badań lekarskich lub psychologicznych, zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, lub przez okres odbywania u pracodawcy stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego, kosztów zakwaterowania, finansowania kosztów przejazdu na badania lekarskie lub psychologiczne i powrotu do miejsca zamieszkania, szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową, studiów podyplomowych, bonu na zasiedlenie, bonu szkoleniowego, bonu stażowego (art. 11 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426).
  Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy, o których mowa wyżej są finansowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne - ze środków Funduszu Pracy, natomiast jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art.38, 40 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

- Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).
- Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracodawcy, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu (art. 26e ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Wsparcie i pomoc w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

1/ Pośrednictwo pracy

Usługa pośrednictwa pracy jest bezpłatna dla osób zarejestrowanych w PUP. Wszystkie zarejestrowane osoby niepełnosprawne zostają objęte pośrednictwem pracy w formie indywidualnych spotkań.
Liczba ofert pracy dla osób ze stopniem niepełnosprawności, jakie wpływają do urzędu jest znikoma w porównaniu do liczby ofert dla osób sprawnych oraz w porównaniu do liczby zarejestrowanych osób niepełnosprawnych. Główną przyczyną tego faktu jest brak zakładów pracy chronionej na terenie powiatu opolskiego.
Do barier utrudniających podejmowanie pracy osobom niepełnosprawnym w ramach realizowanych ofert należą: trudności komunikacyjne, zbyt mała liczba godzin pracy proponowana przez pracodawców, stan zdrowia, niepozwalający osobom niepełnosprawnym na podjęcie pracy na określonym stanowisku. Czasami są to również obawy o utratę świadczeń, z których korzystają osoby niepełnosprawne. Natomiast jedną z głównych barier w realizacji ofert przez urząd były nieodpowiednie do wymagań pracodawców kwalifikacje osób niepełnosprawnych.
W trakcie wizyt monitorujących u pracodawców pośrednicy pracy informowali o korzyściach wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o sposobach rekrutacji na określone stanowiska pracy oraz o możliwościach wsparcia urzędu w procesie zatrudnienia lub przekwalifikowania osób niepełnosprawnych.
W latach 2019 i 2020 zgłoszone zostały do PUP następujące oferty pracy dla osób niepełnosprawnych:

Rok 2019

W 2019 roku urząd dysponował 20 ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych, wszystkie były ofertami niesubsydiowanymi. W omawianym okresie sprawozdawczym zgłoszono oferty pracy na następujące stanowiska:
- asystent osoby niepełnosprawnej,
- dozorca,

- kelner,
- kwalifikowany pracownik ochrony,
- operator linii technologicznej,
- opiekun osoby niepełnosprawnej,
- pomoc hydraulika,
- pomoc kuchenna,
- pomoc terapeuty zajęciowego,
- pomocnik biblioteczny,
- pracownik gospodarczy,
- pracownik ochrony na obiekcie przemysłowym,
- pracownik porządkowy
- sprzątaczka,
- sprzedawca.

Na 20 zgłoszonych ofert pracy, 11 stanowiły oferty otwarte, tj. umożliwiające identyfikację pracodawcy. W związku z tym z pracodawcami mogły kontaktować się również osoby niezarejestrowane w tutejszym urzędzie pracy. Realizując oferty, pośrednicy pracy wydali 16 skierowań do pracy, zatrudnienie podjęło 11 osób niepełnosprawnych.

Rok 2020

W roku 2020 roku do urzędu wpłynęło 15 ofert pracy dla osób niepełnosprawnych na następujące stanowiska:

- dozorca,
- kwalifikowany pracownik ochrony,
- operator urządzeń pakujących,
- pomocnik robotnika gospodarczego,
- pracownik ochrony,
- robotnik gospodarczy.

Wśród zgłoszonych ofert 11 stanowiły oferty otwarte, a 4 zamknięte. W wyniku skierowań wydanych przez pracowników urzędu zatrudnienie podjęły 4 osoby.

Należy nadmienić, że w okresie pandemii COVID-19 realizacja usługi pośrednictwa pracy napotykała na znaczne trudności wynikające z obaw osób niepełnosprawnych dotyczących utrzymywania kontaktów społecznych. W 6 przypadkach pracodawcy zrezygnowali z wcześniej zgłoszonych ofert pracy. Wydano 10 skierowań do pracy.

2/ Poradnictwo zawodowe

Głównym celem poradnictwa zawodowego, było rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych oraz udzielanie im pomocy w rozwiązywaniu problemów zawodowych i sporządzanie indywidualnych planów działania. Osoby

niepełnosprawne korzystały z porad indywidualnych. Porady te dotyczyły wyboru zawodu, kierunku szkolenia celem podwyższenia kwalifikacji lub przekwalifikowania się oraz podjęcia lub zmiany zatrudnienia, określenia psychofizycznej przydatności zawodowej z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań do poszczególnych zawodów. Oprócz tego osoby niepełnosprawne korzystały z pomocy doradcy zawodowego przy przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych w momencie ubiegania się o pracę. Udzielane im były również informacje na temat specyfiki rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą. Ponadto doradca zawodowy udzielał informacji o zawodach, sytuacji na rynku pracy, Zakładach Pracy Chronionej oraz udostępniał osobom niepełnosprawnym informacji o instytucjach i organizacjach zajmujących się świadczeniem pomocy i wsparcia w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W 2019 r. organizowane były również spotkania grupowe z osobami niepełnosprawnymi zarejestrowanymi w PUP, których celem było zdiagnozowanie chęci tych osób do udziału w programach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego czy w innych formach aktywizacji zawodowej skierowanych do osób niepełnosprawnych.

Ze względu na epidemię COVID-19 w 2020 r. porady grupowe oraz informacje grupowe nie były organizowane.

Tabela 30. Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych korzystających z poradnictwa zawodowego.

Wyszczególnienie	Liczba osób niepełnosprawnych korzystająca z poradnictwa zawodowego	
	2019	2020
Porady indywidualne	8	6
Porady grupowe	6	0
Informacje grupowe	4	0
Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy - szkolenie	0	0
Razem	18	6

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

3/ Organizacja szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych

Organizacja szkoleń to usługa, którą promuje doradca zawodowy w trakcie porad indywidualnych i grupowych oraz spotkań informacyjnych dla osób niepełnosprawnych. Szkolenia mają na celu zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenie aktywności zawodowej.

W latach 2019-2020 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu Lubelskim nie były organizowane szkolenia z Funduszu PFRON w związku z brakiem zainteresowania ze strony bezrobotnych osób niepełnosprawnych lub innych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.

Osoby niepełnosprawne korzystały ze szkoleń organizowanych z programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach POWER 2 osoby niepełnosprawne do 30 roku życia uzyskały kwalifikacje w zawodzie kelnera i obsługi komputera.

Tabela 31. Wykaz szkoleń zawodowych organizowanych dla osób niepełnosprawnych w latach 2019-2020 współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Lp.	Nazwa szkolenia	Instytucja szkoląca	Ilość osób
2019			
1.	Kelner z egzaminem czeladniczym z modułami barista i barman	SANNORT Sp. z o.o. w Sandomierzu	1
2.	Obsługa komputera z certyfikatem ECDL	ZAKŁAD ELEKTRONICZNEJ TECHNIKI OBLICZENIOWEJ ZETO Sp. z o.o.	1
2020			
Nie realizowano			

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

Po ukończeniu szkolenia z obsługi komputera, osoba ta podjęła zatrudnienie.

4/ Finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu (art.11)

a) Staże, dają możliwość nabycia umiejętności niezbędnych do samodzielnej pracy na danym stanowisku.

Rok 2019

W 2019 r. skierowano na staże łącznie 10 osób niepełnosprawnych, w tym 7 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w tutejszym Urzędzie Pracy jako bezrobotne oraz 3 osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Tabela 32. Wykaz staży dla osób niepełnosprawnych w 2019 roku.

Ilość osób	Branża	Stanowisko	Okres odbywania stażu
Europejski Fundusz Społeczny			
1	Budownictwo	pomoc hydraulika	01.06.2019 r.- 30.11.2019 r.

1	Handel	sprzedawca	10.07.2019 r.- 30.11.2019 r.
1	Organizacja pozarządowa	asystent osoby niepełnosprawnej	10.07.2019 r.- 30.11.2019 r.
1	Pomoc społeczna	pracownik kancelaryjny	21.01.2019 r.- 12.05.2019 r.
1	Oświata	pomoc kuchenna	24.04.2019 r.- 23.10.2019 r.
1	Organizacja pozarządowa	opiekun osoby niepełnosprawnej	27.05.2019 r.- 26.11.2019 r.
1	Produkcja	pomocnik mleczarski	01.06.2019 r.-30.11.2019 r.
Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu (PFRON)			
1	Oświata	pomocnik biblioteczny	01.06.2019 r.- 30.11.2019 r.
1	Pomoc społeczna	pomoc terapeuty zajęciowego	01.06.2019 r.-30.11.2019 r.
1	Gastronomia	kelner	05.06.2019 r.- 30.11.2019 r.

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

Po zakończonych stażach wszystkie skierowane osoby niepełnosprawne podjęły zatrudnienie.

Rok 2020

W roku 2020 skierowano na staże łącznie 8 osób niepełnosprawnych, w tym 6 osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w tutejszym Urzędzie Pracy jako bezrobotne oraz 2 osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu.

Tabela 33. Wykaz staży dla osób niepełnosprawnych w 2020 roku.

Ilość osób	Branża	Stanowisko	Okres odbywania stażu
Europejski Fundusz Społeczny			
1	Gastronomia	pomoc kuchenna	01.03.2020 r.- 31.08.2020 r.
1	Handel	sprzedawca	01.09.2020 r.- 28.02.2021 r.
1	Handel	sprzedawca	21.09.2020 r.- 29.11.2020 r.
1	Handel	magazynier	01.12.2020 r.- 31.05.2021 r.
1	Administracja	pracownik biurowy	01.03.2020 r.- 31.08.2020 r.
1	Oświata	pomoc nauczyciela	01.12.2020 r.- 31.05.2021 r.
Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu (PFRON)			
1	Gastronomiczna	pomocnik robotnika gospodarczego	06.07.2020 r.- 30.11.2020 r.
1	Handel	robotnik gospodarczy	20.07.2020 r.- 30.11.2020 r.

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

Po zakończonym stażu 4 osoby niepełnosprawne podjęły zatrudnienie, a 3 osoby kontynuują staż w 2021 r.

W latach 2019-2020 na staże dla osób niepełnosprawnych wydatkowano łącznie kwotę: 120 675,34 zł, w tym na przejazdy: 5 898,00 zł.

b) Prace interwencyjne – są instrumentem rynku pracy skierowanym do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych. Polegają one na częściowej refundacji wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne. Prace interwencyjne mogą być organizowane zarówno w sektorze prywatnym, jak również w sektorze publicznym.

Tabela 34. Osoby skierowane do prac interwencyjnych w latach 2019-2020.

Liczba osób skierowanych	Stanowisko	Stopień niepełnosprawności	Źródło finansowania
2019			
1	Pracownik gospodarczy	umiarkowany	Europejski Fundusz Społeczny
2020			
1	Sprzątaczka	umiarkowany	Fundusz Pracy
1	Robotnik gospodarczy	umiarkowany	Europejski Fundusz Społeczny

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

c) Roboty publiczne - zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy organizatorem robót publicznych może być gmina oraz jej jednostki organizacyjne. W ramach robót wykonywane mogą być prace mające na celu reintegrację zawodową i społeczną w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym. W latach 2019-2020 nie realizowano.

d) Bon zatrudnieniowy - instrument rynku pracy skierowany do osób, które nie ukończyły 30 roku życia. W ramach bonu pracodawca otrzymuje częściową refundację wynagrodzenia wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne do wysokości zasiłku dla osób bezrobotnych przez okres 12 miesięcy. W latach 2019-2020 nie realizowano.

e) Dofinansowanie wynagrodzenia skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia - instrument rynku pracy skierowany do osób, które ukończyły 50 rok życia. PUP dofinansowuje pracodawcy część wynagrodzenia do wysokości połowy minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisana umowy przez okres 12 miesięcy. W latach 2019-2020 nie realizowano.

f) Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy - dokonywany jest pracodawcy, który zatrudni osobę niepełnosprawną przez okres co najmniej 36 miesięcy ze środków PFRON (art. 26e ww. ustawy).

Tabela 35. Wykaz stanowisk utworzonych w latach 2019-2020.

Liczba utworzonych stanowisk	Nazwa stanowiska pracy	Koszt	Źródło finansowania	Stopień niepełnosprawności
2019				
nie realizowano				
2020				
1	Operator maszyn pakujących	60 000,00 zł	PFRON	lekki

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

W roku 2020 dokonano zwrotu kosztów wyposażenia 1 stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej ze środków PFRON w wysokości 60 000,00 zł.

g/ Przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej - przysługuje osobie niepełnosprawnej na podstawie art. 12a Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, (Dz. U. z 2020 r. poz. 426).

Z uwagi na brak zainteresowania ze strony bezrobotnych osób niepełnosprawnych otrzymaniem dotacji w 2019 r. nie realizowano tej formy wsparcia. Natomiast w 2020 r. ze środków PFRON powstała 1 działalność gospodarcza o profilu naprawa pojazdów samochodowych.

Tabela 36. Wykaz dotacji przyznanych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w latach 2019-2020.

Liczba przyznanych dotacji	Rodzaj działalności	Przyznane kwoty	Źródło finansowania	Stopień niepełnosprawności
2019				
nie realizowano				
2020				
1	mechanik samochodowy	60 000,00 zł	PFRON	umiarkowany

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

5/ Podsumowanie działań w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w latach 2019 - 2020

Tabela 37. Liczba osób zaktywizowanych w latach 2019-2020.

Usługi i instrumenty rynku pracy	2019	2020
Pośrednictwo pracy*	11	4
Poradnictwo zawodowe	18	6
Szkolenia	2	0
Staż	10	8
Prace interwencyjne	1	2
Roboty publiczne	0	0
Bon zatrudnieniowy	0	0
Dofinansowanie zatrudnienia 50+	0	0
Dotacje	0	1
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	0	1
RAZEM	42	22

*podjęcia pracy w wyniku skierowania na zgłoszone oferty dla osób niepełnosprawnych
Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim.

Rezultaty działań PUP w Opolu Lubelskim w latach 2019-2020:

- 15 osób niepełnosprawnych w wyniku działań pośrednictwa pracy podjęło zatrudnienie;
- 24 osoby uczestniczyły w poradnictwie zawodowym i zdobyły wiedzę na temat rynku pracy oraz form pomocy instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 2 osoby zdobyły nowe umiejętności na szkoleniach zawodowych;
- 18 osób podjęło staże u pracodawców, z czego 15 osób je zakończyło i nabyło praktyczne umiejętności do wykonywania pracy na określonym stanowisku;
- 3 osoby niepełnosprawne podjęły zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych;
- 1 osoba rozpoczęła działalność gospodarczą w ramach przyznanej dotacji;
- dla 1 osoby niepełnosprawnej zostało utworzone ze środków PFRON stanowisko pracy.

W latach 2019-2020 na rehabilitację osób niepełnosprawnych wydatkowano **260 100,42 zł**, w tym środki:

- Funduszu Pracy,

- PFRON,
- Europejskiego Funduszu Społecznego.

5. System szkolnictwa obejmujący osoby niepełnosprawne

Do systemu szkolnictwa obejmującego osoby niepełnosprawne w powiecie opolskim należy zaliczyć:

- gminne placówki oświatowe,
- powiatowe placówki oświatowe.

Za wydawanie orzeczeń i opinii dotyczących różnych dysfunkcji i niepełnosprawności pod kątem odpowiedniego kształcenia odpowiada Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opolu Lubelskim.

Celem Poradni jest udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej i rehabilitacyjnej dzieciom i młodzieży, ich rodzicom, nauczycielom i wychowawcom.

Do zadań poradni należy w szczególności:

- diagnozowanie psychologiczno-pedagogiczne i logopedyczne opiniowanie w sprawach dzieci i młodzieży z odchyleniami i zaburzeniami rozwojowymi, w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych,
- orzekanie i kwalifikowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania oraz zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
- wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju dziecka.

Tabela 38. Wykaz wydanych przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną orzeczeń i opinii dotyczących różnych dysfunkcji i niepełnosprawności w latach 2018-2020.

RODZAJ ORZECZENIA/OPINII		LICZBA OSÓB	
		rok szkolny	
		2018/ 2019	2019/ 2020
orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	niepełnosprawność ruchowa	19	25
	upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	41	44
	upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym i znacznym	13	12
	upośledzenie umysłowe w stopniu głębokim	3	4
	Inne dysfunkcje Autyzm/Zespół Aspergera	18	15
	Niepełnosprawność sprzęż.	15	9

Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego	30	21
Opinia w sprawie odroczenia obowiązku szkolnego	10	9
Opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia	56	39
Opinia w sprawie specyficznych trudności w nauce pisania i czytania	105	72
Opinia w sprawie ograniczonych możliwości kierunków kształcenia	-	-
Opinia w sprawie dysfunkcji	160	119

Źródło: dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu Lubelskim.

Liczba przeprowadzonych dla niepełnosprawnych zajęć specjalistycznych, badań i porad przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczną w Opolu Lubelskim :

a. liczba diagnoz osób niepełnosprawnych:
   - 2019 rok – 109
   - 2020 rok – 110

b. liczba porad:
   - 2019 rok – 109
   - 2020 rok – 110

c. Trening umiejętności społecznych dla uczniów z Zespołem Aspergera
   - 2018/2019 – 12 zajęć
   - 2019/2020 – 19 zajęć

Od 2000 roku działa w Poradni grupa wsparcia dla nauczycieli i terapeutów dzieci upośledzonych w głębszym stopniu. Grupa ta nawiązała współpracę ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną i w ramach współpracy prowadzone są szkolenia oraz kursy wewnętrzne i zewnętrzne. Ważnym elementem wspierającym uczestników grupy jest wymiana doświadczeń pracowników różnych instytucji zajmujących się pomocą dzieciom niepełnosprawnym (SONI, PCPR, Poradnia, szkoły z terenu całego powiatu, Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy w Karczmiskach).

W zakresie innych działań skierowanych do osób niepełnosprawnych należy wymienić:

- działania Stowarzyszenia Rodzin Dzieci z Autyzmem ELF,

- prowadzenie stałych punktów konsultacyjnych na terenie szkół i placówek, gdzie z pomocy specjalistów z Poradni mogą korzystać nauczyciele, uczniowie jak również rodzice dzieci niepełnosprawnych,
- prowadzenie indywidualnej terapii z dziećmi autystycznymi i zaburzoną integracją sensoryczną,
- orzekanie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci niepełnosprawnych,
- orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego i indywidualnego dla dzieci niepełnosprawnych.

Nauczanie indywidualne

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 1616 oraz z 2020 r. poz. 1537) „indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły". Stan zdrowia dziecka nie powinien stanowić przyczyny pozbawienia go możliwości realizacji treści programowych, kontaktu z rówieśnikami i uczestniczenia w życiu społeczności przedszkolnej lub szkolnej. Obecnie nauczanie indywidualne organizuje się na czas określony, dla uczniów chorych, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły. Otrzymują oni z poradni psychologiczno-pedagogicznej orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego. Uczniowie: sprawiający trudności wychowawcze, napotykający na trudności w uczeniu się, uczniowie niepełnosprawni są objęci wsparciem w procesie kształcenia i wychowania odpowiednim do zdiagnozowanych potrzeb w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub kształcenia specjalnego.

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Karczmiskach

Na terenie powiatu opolskiego działa tyko 1 placówka poświęcona kształceniu osób niepełnosprawnych. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Karczmiskach w latach 2019-2020 uczyło się 18 uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności, 94 uczniów ogółem z orzeczeniem o kształceniu specjalnym. W placówce nie występują klasy integracyjne. Wszyscy uczniowie posiadają orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną, autyzm lub niepełnosprawność sprzężoną.

W latach 2019-2020 SOSW w Karczmiskach zrealizowano projekty:

- Przystosowanie traktu drogowego do przemieszczania się busów przywożących i odwożących uczniów.
- Zakup laptopów do tablic interaktywnych.

- Zakup pomocy mających pomóc w procesie dydaktycznym uczniom niedowidzącym – podkładki kontrastujące, doświetlenie stanowisk pracy.
- Dostosowania dla osób niepełnosprawnych toalety dziewcząt w internacie.

Plany na okres 2021-2025

- Instalacja windy lub platformy schodowej,
- Podjazd dla wózków na placu zabaw,
- Zakup stolików i ławeczek do wypoczynku na świeżym powietrzu,
- Organizacja sali do rehabilitacji,
- Zakup pomocy dydaktycznych dla uczniów niedowidzących,
- Organizowanie konferencji szkoleniowo-doradczych, spotkań dla rodziców, imprez okolicznościowych, imprez integracyjnych,
- Organizowanie promocji Ośrodka,
- Wyrównanie terenu i wyłożenie kostką przed placem zabaw na terenie Ośrodka,
- Wyposażenie pracowni chemiczno-fizycznej,
- Podział Ośrodka na tzw. Segmenty min. Segment rehabilitacyjny,
- Remont budynku z przeznaczeniem na sale dydaktyczne dla szkoły branżowej.

Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Opolu Lubelskim

Liceum Ogólnokształcące mieści się w zabytkowym pałacu będącym pod opieką konserwatora zabytków. Nie było projektów likwidujących bariery infrastrukturalne dla niepełnosprawnych.

Liczba osób niepełnosprawnych uczących się w szkole:

- Rok szkolny 2018/2019 – 4
- Rok szkolny 2019/2020 – 4
- Rok szkolny 2020/2021 – 3

Uczniowie niepełnosprawni uczą się w szkole razem ze swoimi rówieśnikami, ale też w domu realizując program nauczania indywidualnego. Ich proces kształcenia jest zindywidualizowany i dostosowany do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, a także do posiadanych przez nich predyspozycji i możliwości psychofizycznych.
Uczniowie z niepełnosprawnością korzystali z pomocy w formie dofinansowania do zakupu podręczników oraz materiałów edukacyjnych w ramach Rządowego Programu Pomocy – „Wyprawka szkolna" oraz Rządowego Programu Pomocy Uczniom Niepełnosprawnym w formie dofinansowania do podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych na lata 2020-2022.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą

Aktualnie do szkoły uczęszcza 23 uczniów niepełnosprawnych, w tym 1 z niepełnosprawnością intelektualną. Uczniowie uczestniczą w zajęciach logopedycznych, terapii pedagogicznej, terapii integracji sensorycznej.
Od marca 2020 roku szkoła we współpracy z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Karczmiskach bierze udział w realizacji programu rządowego „Za życiem"
Szkoła nie realizuje projektów likwidujących bariery infrastrukturalne dla niepełnosprawnych.

Zespół Szkół w Chodlu

W Zespole Szkół w Chodlu nie uczą się uczniowie niepełnosprawni.

Szkoła nie brała udziału w projektach likwidujących bariery infrastrukturalne dla niepełnosprawnych, ani w żadnych innych projektach dotyczących niepełnosprawnych.
Szkoła nie planuje udziału w projektach dla niepełnosprawnych w okresie 2021-2025.

Zespół Szkół w Poniatowej

W latach 2019-2020 nie były realizowane projekty likwidujące bariery infrastrukturalne dla niepełnosprawnych.
W roku szkolnym 2019/2020 i 2020/2021 do szkoły uczęszczało dwóch uczniów z Zespołem Aspergera, jeden do liceum, drugi do technikum o specjalności technik informatyk. Uczeń technikum realizował naukę wraz z zespołem klasowym, oprócz tego miał dodatkowe zajęcia z matematyki, języka polskiego i języka angielskiego. Natomiast uczeń liceum, z uwagi na inny charakter tej samej niepełnosprawności i konieczność dostosowania wymagań do jego indywidualnych potrzeb, uczestniczył tylko w kilku zajęciach z zespołem klasowym, pozostałe godziny były realizowane w formie indywidualnej. Obydwaj uczniowie mają indywidualne zajęcia rewalidacyjne prowadzone na terenie szkoły. Uczestniczą również w zajęciach prowadzonych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Opolu Lubelskim, są to zajęcia pozaszkolne.
W szkole nie były realizowane programy skierowane wyłącznie na rzecz osób niepełnosprawnych. Natomiast uczniowie niepełnosprawni brali udział w następujących zajęciach realizowanych w całych zespołach klasowych:

- „Uzależnienie od gier hazardowych" – zajęcia prowadzone przez pracowników służby celnej.
- Spotkanie dotyczące odpowiedzialności prawnej i mediacji rówieśniczych prowadzone przez prawnika z Fundacji Młodzi Ludziom.
- Badania ankietowe w ramach projektu „Granie na ekranie. Zainteresowanie grami młodzieży w Polsce".
- Zajęcia profilaktyczne z programu dotyczącego uzależnień „Ars, czyli jak dbać o miłość?"

Obecnie są zaplanowane do realizacji programy, w których będą mogli uczestniczyć wszyscy uczniowie (nie są zaplanowane do realizacji projekty wyłącznie dla uczniów niepełnosprawnych):

- Szkolna Akademia Finansów.
- Wybierz życie – pierwszy krok.
- Profilaktyka zakażeń HBV i HCV.
- Znamię? Znam je.
- Mediacja przeciwdziałaniem rówieśniczej agresji i patologicznych zachowań młodzieży.

6. Wybrane instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej określone są w art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920 z późn. zm.) oraz w art. 35 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.)

Tabela 39. Działania zrealizowane przez Powiat Opolski w ramach Programu Wyrównywania różnic między regionami III w latach 2019-2020.

„Wyrównywanie różnic między regionami III”			
ZADANIE	CELE	KWOTA	REZULTATY
2019			
Obszar B	budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych przy stołówce Szkoły Podstawowej w Kowali Drugiej w ramach likwidacji barier architektonicznych	Całkowity koszt realizacji projektu: **46 199,19 zł** (kwota przyznana i wykorzystana przez PFRON 14 652,58 zł	Realizacja zadania pozwoliła na zlikwidowanie barier architektonicznych, umożliwiając osobom niepełnosprawnym swobodny dostęp do stołówki szkoły.
Obszar B	budowa windy osobowej oraz montaż platformy przy schodowej do budynku szkoły w Poniatowej przy ul. Szkolnej 8 w ramach likwidacji barier architektonicznych	Całkowity koszt realizacji projektu: **453 710,87 zł** (kwota przyznana i wykorzystana przez PFRON 150 000,00 zł	Realizacja zadania pozwoliła na zlikwidowanie barier architektonicznych, umożliwiła osobom niepełnosprawnym pełny i nieograniczony dostęp do pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Poniatowej.
Obszar B	budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych przy Szkole Podstawowej w Dąbrowie Wronowskiej w ramach likwidacji	Całkowity koszt realizacji projektu: **64 669,32 zł** (kwota przyznana i	Realizacja zadania pozwoliła na zlikwidowanie barier architektonicznych, umożliwiła osobom

	barier architektonicznych	wykorzystana przez PFRON 23 805,15 zł	niepełnosprawnym pełny i nieograniczony dostęp do pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Dąbrowie Wronowskiej.
„Wyrównywanie różnic między regionami III"			
2020			
Obszar F	„Estetycznie i nowocześnie - modernizacja budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej w Poniatowej" z dofinansowaniem ze środków PFRON w ramach obszaru F na utworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej.	Całkowity koszt realizacji projektu: **113 784,66 zł** (kwota przyznana i wykorzystana przez PFRON 91 026,46 zł	Wnętrza pracowni zostały odświeżone i nabrały nowego ładniejszego wyglądu, poza tym zamontowane nowoczesne lampy na korytarzu oraz w pracowniach terapeutycznych podniosły komfort pracy oraz wpłyną na zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Bezpieczeństwo uczestnikom i terapeutom zostało zapewnione poprzez zastąpienie zniszczonej wykładziny podłogowej nową terakotą. W szczególności wyremontowana i doposażona w nowoczesny sprzęt została pracownia gospodarstwa domowego. Wymieniona pracownia zyskała nowe meble kuchenne, żaluzje oraz nowoczesny i energooszczędny sprzęt AGD. Podopieczni WTZ poznają zasady funkcjonowania i obsługę nowoczesnego wyposażenia pracowni, co w przyszłości zwiększy szanse na znalezienie przez nich pracy na rynku pracy. Liczba osób niepełnosprawnych bezpośrednio i pośrednio korzystających z obiektu objętego powyższym dofinansowaniem wynosi 35 osób w tym nie występują osoby niepełnosprawne do 18

			roku życia.
Obszar D	„Transport specjalistyczny kluczem do rozwoju usług społecznych w Gminie Opole Lubelskie" w ramach likwidacji barier transportowych	Całkowity koszt realizacji projektu: **197 661,00 zł** (kwota przyznana i wykorzystana przez PFRON 138 362,70 zł	Zakupiono autobus (19 + kierowca) do przewozu osób z niepełnosprawnością w tym dzieci i ich opiekunów. Liczba osób z niepełnosprawnością bezpośrednio korzystających z dofinansowania to 30 dzieci do 18 roku życia. Zakup nowego autobusu przyczynił się do zwiększenia liczby dowożonych osób niepełnosprawnych na zajęcia edukacyjne oraz zapewnił im systematyczny udział w rehabilitacji.
Obszar D	„Zakup środka transportu na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Prawnie" w ramach likwidacji barier transportowych	Całkowity koszt realizacji projektu: **113 160,00 zł** (kwota przyznana i wykorzystana przez PFRON 79 212,00 zł	Zakupiono 9 miejscowy mikrobus do przewozu osób niepełnosprawnych. Zakup nowego pojazdu przyczynił się do zwiększenia liczby dowożonych osób niepełnosprawnych na zajęcia rehabilitacyjne świadczone przez ŚDS w Prawnie. Liczba osób z niepełnosprawnością bezpośrednio korzystających z dofinansowania to 30 osób dorosłych.
Inne działania	**Realizacja projektu pn. „Modernizacja infrastruktury kształcenia zawodowego w powiecie opolskim"** w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 13 Infrastruktura Społeczna, Działanie 13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego, projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej	**31 488,00 zł w tym: kwota 26 764,80 zł ze środków** Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Montaż platformy-przychodowej dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim przy pomieszczeniach higieniczna sanitarnych w części warsztatów/pracowni ZS w Poniatowej
		562 796,12 zł w tym: kwota 478 376,70 zł ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Pracownie zawodowe oraz pomieszczenia higieniczno-sanitarne w zostały dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych w części warsztatów/pracowni ZS w Poniatowej

Źródło: dane Powiatu Opolskiego w Opolu Lubelskim.

Tabela 40. Pozostałe działania w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych realizowane przez Powiat Opolski w latach 2017-2019.

CELE	ZADANIE	KWOTA
2019		
Wspieranie działalności osób niepełnosprawnych w kulturalno-rekreacyjno-sportowej sferze życia	„Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej”	1500,00 zł
	„Przegląd Małych Form Teatralnych”	1500,00 zł
Ochrona praw interesów osób niepełnosprawnych	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie umacniania ich działalności	----
Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych	Wsparcie działalności Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” w Poniatowej	1 193 442,50 zł
	Wsparcie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Poniatowej	703 733,00 zł, *w tym 70 373,00 zł środki Powiatu Opolskiego*
2018		
Wspieranie działalności osób niepełnosprawnych w kulturalno-rekreacyjno-sportowej sferze życia	„Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej”	1000,00 zł
	„Przegląd Małych Form Teatralnych”	1000,00 zł
	VIII Kulturalna Niedziela	1500,00 zł
Ochrona praw interesów osób niepełnosprawnych	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie umacniania ich działalności	----
Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych	Wsparcie działalności Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” w Poniatowej	970.995,00 zł
	Wsparcie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Poniatowej	645.400,00 zł, *w tym 64.540,00 zł środki Powiatu Opolskiego*
2017		
Wspieranie działalności osób niepełnosprawnych w kulturalno-rekreacyjno-sportowej sferze życia	VII Kulturalna Niedziela	1500,00 zł
	Przegląd Małych Form Teatralnych	1500,00 zł
Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych	Wsparcie działalności Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” w Poniatowej	787 428,00 zł

	Wsparcie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Poniatowej	622 067,00 zł, *w tym 62 207,00 zł środki Powiatu Opolskiego*

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 –2020.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania z zakresu pomocy społecznej własne i zlecone gminie, pomagają potrzebującym, w tym także osobom niepełnosprawnym, m.in. poprzez: organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, pracę socjalną itd. OPS właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby niepełnosprawnej udziela pomocy finansowej w szczególności w postaci świadczeń opiekuńczych, tj.:

- **zasiłku pielęgnacyjnego** - przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Przysługuje niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat;
- **świadczenia pielęgnacyjnego** - przysługuje ono osobie zdolnej do pracy, lecz nie pozostającej w zatrudnieniu ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem wymagającym stałej pielęgnacji, polegającej na bezpośrednim, systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym, rehabilitacyjnym oraz edukacyjnym;
- **specjalnego zasiłku opiekuńczego** – funkcjonuje od 1 stycznia 2013 roku, przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Poniżej przedstawiono informacje w zakresie realizowanych świadczeń, skierowanych zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio do osób niepełnosprawnych przez poszczególne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu opolskiego na

przestrzeni lat 2019-2020 wraz z liczbą osób/rodzin, którym udzielono pomocy oraz kwotami wypłat.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Tabela 41. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Opolu Lubelskim.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	110	108	543.969,00
Zasiłki pielęgnacyjne:	412	65	826.619,92
w tym dzieci	70	65	113.805,65
Świadczenie pielęgnacyjne	59	58	992.360,50
Specjalny zasiłek opiekuńczy	80	80	428.431,36
Usługi opiekuńcze	18	5	-
Praca socjalna	90	156	-
2020			
Zasiłki stałe	88	87	487.466,00
Zasiłki pielęgnacyjne:	392	362	890.214,32
w tym dzieci	56	54	115.474,40
Świadczenie pielęgnacyjne	67	64	1.318.906,20
Specjalny zasiłek opiekuńczy	75	71	401.551,60
Usługi opiekuńcze	19	6	-
Praca socjalna	122	158	-

Źródło: dane OPS w Opolu Lubelskim.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą

Tabela 42. Pomoc dla osób niepełnosprawnych udzielana przez OPS w Józefowie nad Wisłą.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	41	10	190.576,61
Zasiłki pielęgnacyjne:	144	137	31.867,76
w tym dzieci	32	-	-
Świadczenie pielęgnacyjne	18	18	341.928,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	19	19	141.360,00
Usługi opiekuńcze	9	-	45.669,00
Praca socjalna	41	10	-
2020			
Zasiłki stałe	39	8	160.336,12
Zasiłki pielęgnacyjne:	143	136	370.381,44
w tym dzieci	33	-	-
Świadczenie pielęgnacyjne	21	21	398.916,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	17	17	126.480,00
Usługi opiekuńcze	11	-	69.765,00
Praca socjalna	39	8	-

Źródło: dane OPS w Józefowie nad Wisłą.

OPS w Józefowie nad Wisłą brał udział w realizacji programu Opieka Wytchnieniowa – edycja 2019. W programie wzięły udział 3 rodziny z gminy Józefów nad Wisłą: dwóch opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz jeden opiekun sprawujący opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem. Założenia programowe zostały w pełni osiągnięte. Opiekunowie zostali czasowo odciążeni od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki. Kwota wykorzystana na ten projekt, to 12 768,00 zł. Doświadczenia płynące z realizacji tego programu, zadowolenie uczestników opieki

wytchnieniowej, wskazały na konieczność przystąpienia przez ośrodek do kontynuacji realizacji opieki wytchnieniowej – edycja 2021 wsparcia dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów poprzez rozwijanie systemu opieki wytchnieniowej na poziomie lokalnym.
Ponadto w latach 2019-2020 OPS realizował projekt: Klub Integracji Społecznej, którego uczestnikiem była osoba niepełnosprawna. Projekt miał na celu aktywizację zawodową i zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osoby niepełnosprawnej.

OPS na co dzień świadczy pomoc w formie usług opiekuńczych, w tym niepełnosprawnym mieszkańcom miasta i gminy Józefów nad Wisłą. Wsparcie polega na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej oraz zapewnianiu kontaktów z otoczeniem.

Budynek, w którym mieści się siedziba ośrodka posiada podjazd dla niepełnosprawnych.

W latach 2021-2025 OPS nie planuje do realizacji projektów dla niepełnosprawnych zarówno szkoleniowo-doradczych, jak i infrastrukturalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniatowej

Tabela 43. Pomoc udzielona osobom niepełnosprawnym przez OPS w Poniatowej.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	32	31	146.095 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	84	84	674.753 zł
w tym dzieci	27	27	166.997 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	19	19	956.611 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	25	25	148.760 zł
Usługi opiekuńcze	13	12	61.176 zł
Praca socjalna	48	47	-
2020			
Zasiłki stałe	34	33	160.484 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	110	110	754.717 zł

w tym dzieci	50	50	176.526 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	22	22	1.226.432 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	28	28	158.873 zł
Usługi opiekuńcze	15	14	88.438 zł
Praca socjalna	52	51	-

Źródło: dane OPS w Poniatowej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowie

Tabela 44. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Wilkowie.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	21	21	110.497,08 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	87	87	185.481,00 zł
w tym dzieci	24	24	53393,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	31	31	405.248,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	17	17	78.606,00 zł
Zasiłek dla opiekuna	7	7	44.020,00 zł
Usługi opiekuńcze	1	1	2.047,1 zł
Praca socjalna	12	12	0
2020			
Zasiłki stałe	16	16	104.670,73 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	77	77	184.112,00 zł
w tym dzieci	27	27	67.342,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	43	43	885.353,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	1	1	433,00 zł

Zasiłek dla opiekuna	4	4	8.680,00 zł
Usługi opiekuńcze	5	5	12.719,89 zł
Praca socjalna	10	10	0

Źródło: dane OPS w Wilkowie.

Pozostałe formy pomocy osobom z niepełnosprawnościami świadczone przez OPS w Wilkowie.

Tabela 45. Pozostałe formy pomocy osobom z niepełnosprawnościami świadczone przez OPS w Wilkowie.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki celowe	28	28	21.407,72 zł
Zasiłek okresowy	9	9	16.039,60 zł
Wieloletni rządowy program : Posiłek w szkole i w domu	21	21	14.467,98 zł
2020			
Zasiłki celowe	20	20	11.641,54 zł
Zasiłek okresowy	8	8	15.997,00zł
Wieloletni rządowy program : Posiłek w szkole i w domu	15	15	7.181,8 zł

Źródło: dane OPS w Wilkowie.

Udogodnienia infrastrukturalne dla osób niepełnosprawnych: w OPS jest podjazd dla wózków inwalidzkich, wyznaczone są miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych pod budynkiem Urzędu Gminy oraz zamontowany dzwonek przy drzwiach wejściowych do budynku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łaziskach

Tabela 46. Pomoc dla osób niepełnosprawnych udzielana przez OPS w Łaziskach.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	13	13	58.730,00 zł

Zasiłki pielęgnacyjne:	92	92	203.687,00 zł
w tym dzieci	21	21	50.744,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	12	12	235.655,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	8	61.147,00 zł
Usługi opiekuńcze	5	5	33.410,00 zł
Praca socjalna	25	25	-
2020			
Zasiłki stałe	14	13	61.699,00 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	89	89	216.919,00 zł
w tym dzieci	24	24	52.017,44 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	14	14	306.895,50 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	6	6	44.440,00 zł
Usługi opiekuńcze	1	1	16.532,00 zł
Praca socjalna	20	20	-

Źródło: dane OPS w Łaziskach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczmiskach

Tabela 47. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Karczmiskach.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	38	38	232.416,00 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	123	120	261.133,00 zł
w tym dzieci	24	22	44.744,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	18	18	332.175,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	18	100.254,00 zł
Usługi opiekuńcze	13	13	103.236,00 zł

Praca socjalna	33	33	-
2020			
Zasiłki stałe	32	32	189.107,00 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	112	108	272.390,00 zł
w tym dzieci	25	22	47.916,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	19	19	397.677,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	13	13	79. 050,00 zł
Usługi opiekuńcze	11	11	128.428,00 zł
Praca socjalna	63	63	-

Źródło: dane OPS w Karczmiskach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczmiskach w roku 2020 realizował Program „Wspieraj Seniora". W ramach tego programu osoby starsze, niepełnosprawne mogły skorzystać z bezpłatnego wsparcia w postaci m. in. zrobienia i dostarczenia zakupów do domu, załatwienia drobnych spraw urzędowych. Z tej formy wsparcia w 2020 r. skorzystała 1 osoba. 11 osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Karczmiska objętych jest usługami opiekuńczymi.

W latach 2021-2025 planowane są do realizacji następujące projekty dla osób niepełnosprawnych:
„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" – program organizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Jego celem jest wprowadzenie i rozpowszechnienie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Dzięki pomocy asystenta osoby niepełnosprawne mogą podejmować aktywność społeczną. Wnioskowana kwota środków na realizację programu – 252195 zł.
„Opieka wytchnieniowa" – program organizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Program „Opieka wytchnieniowa" powstał, by odciążyć członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Usługa opieki wytchnieniowej może służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. Wnioskowana kwota środków na realizację programu – 85680 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodlu

Tabela 48. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Chodlu.

Formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba rodzin	kwota świadczeń [w zł]
2019			
Zasiłki stałe	31	31	157.607,00 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	124	124	321.228,00 zł
w tym dzieci	29	29	75.127,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	19	19	420.402,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	26	26	199.057,00 zł
Usługi opiekuńcze	12	12	54.261,00 zł
Praca socjalna	56	56	-
2020			
Zasiłki stałe	22	22	124.955,00 zł
Zasiłki pielęgnacyjne:	142	142	366.865,00 zł
w tym dzieci	34	34	87.847,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	43	43	762.237,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	29	29	178.660,00 zł
Usługi opiekuńcze	11	11	60.474,00 zł
Praca socjalna	40	40	-

Źródło: dane OPS w Chodlu.

W latach 2019-2020 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodlu nie realizował projektów na rzecz osób niepełnosprawnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nie posiada udogodnień infrastrukturalnych oraz nie planuje projektów dla niepełnosprawnych na lata 2021-2025.

Z zakresu pracy socjalnej na rzecz osób niepełnosprawnych pracownicy socjalni udzielają doraźnej pomocy w formie poradnictwa m.in. na temat placówek świadczących bezpośrednią pomoc osobom niepełnosprawnym, wydawania i pomocy przy wypełnieniu formularza osobom starającym się o uzyskanie stopnia niepełnosprawności.

7. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Wykaz organizacji pozarządowych z terenu powiatu opolskiego działających na rzecz osób niepełnosprawnych:

1. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Poniatowej
2. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych w Poniatowej
3. Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj Szansę" przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Karczmiskach
4. Stowarzyszenie AMAZONKI Poniatowa
5. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Poniatowej
6. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Opolu Lubelskim
7. Polski Związek Niewidomych - Koło w Opolu Lubelskim
8. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Poniatowej
9. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Opolu Lubelskim
10. Stowarzyszenie Rodzin z Autyzmem ELF w Opolu Lubelskim

I. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną z/s w Poniatowej

ul. Młodzieżowa 6, 24-320 Poniatowa

wpisano do KRS pod poz. 0000012774 dnia 15.05.2001.

- Stowarzyszenie na Rzecz osób z Niepełnosprawnością Intelektualną reprezentuje interesy, działa na rzecz i w imieniu osób niepełnosprawnych, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych, a także ich rodzin i opiekunów prawnych.
- Celem Stowarzyszenia jest podejmowanie działań na rzecz zdrowia, kształcenia i szczęścia osób niepełnosprawnych, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych, przestrzegania wobec nich praw człowieka i dziecka, stworzenie im warunków do wszechstronnego rozwoju, godnego życia w otwartym społeczeństwie poprzez działalność w zakresie dobroczynności, ochrony zdrowia i opieki społecznej tych osób oraz ich rodzin i opiekunów.

Ww. cele Stowarzyszenie realizuje przez:

- Inicjowanie i występowanie z wnioskami:

a) o uregulowania prawne gwarantujące przestrzeganie praw człowieka wobec osób niepełnosprawnych, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych, a w szczególności zaspokajania ich potrzeb w zakresie leczenia, rehabilitacji, edukacji, pracy, opieki, udziału

w kulturze i rekreacji, integracji z otwartym środowiskiem oraz zabezpieczenia socjalnego i ochrony prawnej;

b) o uregulowania prawne w zakresie niezbędnych form pomocy dla rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych.

- Inicjowanie i prowadzenie różnorodnych form pomocy dla rodzin osób niepełnosprawnych, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych, a w szczególności: grup samopomocowych, grup wsparcia, usług domowych; placówek czasowego pobytu, doradztwa, poradnictwa, terapii psychologicznej, realizacja programów i podejmowanie innych działań umożliwiających integrację i reintegrację zawodową członków rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością intelektualną itp.
- Tworzenie warunków:
  a) osobom niepełnosprawnym, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych, do decydowania o swoich sprawach, zarówno w rodzinach, jak i w placówkach, w których przebywają, m.in. poprzez doradztwo, asystowanie i opiekę prawną;
  b) włączania dzieci, młodzieży i dorosłych w tok normalnego życia, korzystania przez nich z ogólnodostępnej infrastruktury społecznej i form życia społecznego, z zapewnieniem im – w razie potrzeby – odpowiedniego wsparcia, zwłaszcza w postaci specjalistycznej pomocy, doradztwa i asysty.
- Prowadzenie:

a) różnorodnych usług na zlecenie i ze środków własnych, m.in. w formie placówek i zespołów rehabilitacyjnych i edukacyjnych, działalności rehabilitacyjno – rekreacyjnej, sportowej, organizowanie turnusów rehabilitacyjnych, organizowanie dowozu oraz poradnictwo i doradztwo dla osób niepełnosprawnych, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych;

b) działalności edukacyjnej i szkoleniowej w stosunku do rodziców i osób działających na rzecz niepełnosprawnych;

c) działalności wydawniczej, informacyjnej i popularyzatorskiej;

d) działalności gospodarczej związanej z realizacją celów statutowych, z której zarobek może być przeznaczony wyłącznie na te cele.

- Określanie i przestrzeganie wymagań etycznych wobec działaczy i pracowników Stowarzyszenia, a w szczególności wobec pracujących bezpośrednio z osobami niepełnosprawnymi, a szczególnie z upośledzeniem intelektualnym oraz poszkodowanych w wypadkach drogowych.
- Inicjowanie różnych osób do podejmowania zadań w charakterze wolontariuszy oraz stwarzanie warunków dla ich działalności.

- Współpracę:

a) z organami władzy państwowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi, fundacjami, a także placówkami i osobami fizycznymi dla realizacji celów statutowych;

b) z organizacjami międzynarodowymi i zagranicznymi.

- Gromadzenie funduszy na działalność Stowarzyszenia.
- Inną działalność korzystną dla celów statutowych Stowarzyszenia.

Członkiem Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – zgodnie ze statutem Stowarzyszenia – mogą być osoby z niepełnosprawnościami, jednak Stowarzyszenie nie prowadzi statystyki w tym zakresie. Natomiast wśród odbiorców usług Stowarzyszenia, świadczonych w dwóch placówkach prowadzonych przez Stowarzyszenie, liczba osób z niepełnosprawnościami w stosunku do liczby wszystkich odbiorców usług przedstawia się następująco:

- Środowiskowy Ośrodek Wparcia „Pinokio" w Poniatowej:
- 2019 rok – 57 uczestników, w tym 57 uczestników posiadających status prawny osoby niepełnosprawnej (na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego),
- 2020 rok – 55 uczestników, w tym 54 uczestników posiadających status prawny osoby niepełnosprawnej (na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego)

- Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna:
- 2019 rok – 147 korzystających, w tym 92 osoby posiadające status prawny osoby niepełnosprawnej,
- 2020 rok – 141 korzystających, w tym 92 osoby posiadające status prawny osoby niepełnosprawnej.

II. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych

ul. 11 Listopada 5, 24-320 Poniatowa

wpisano do KRS pod poz. 0000170796 dnia 22.08.2003.

Cele Stowarzyszenia określone w statucie to m.in:

- Reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych i starszych, emerytów, rencistów wobec organów władzy i administracji publicznej oraz samorządowej, a także popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa.
- Tworzenie platformy uczestnictwa osób niepełnosprawnych i starszych w życiu społecznym poprzez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej i samorządowej oraz innymi organizacjami społecznymi.

Stowarzyszenie m.in. samodzielnie prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej.

III. Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj Szansę" przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Karczmiskach

Karczmiska Pierwsze 304, 24-310 Karczmiska

Wpisano do KRS pod poz. 0000297308 dnia 18.01.2008.

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz tworzenia jak najkorzystniejszych warunków do pełnego fizycznego i osobowego rozwoju osób niepełnosprawnych, aktywnego i godnego uczestnictwa ich w życiu społecznym, a także pomoc ich rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Szczegółowymi celami Stowarzyszenia w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych są:

- integracja osób niepełnosprawnych z osobami pełnosprawnymi,
- prowadzenie działalności edukacyjnej,
- wspomaganie aktywności i rozwoju osób z upośledzeniem umysłowym,
- podniesienie poziomu życia ludzi z upośledzeniem umysłowym i ich rodzin,
- udzielanie wsparcia rodzinom osób niepełnosprawnych,
- propagowanie prawa do równych szans i udziału w ekonomicznym i społecznym rozwoju osób niepełnosprawnych,
- wspieranie twórczości osób niepełnosprawnych,
- działalność w środowisku lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym,
- organizowanie turnusów rehabilitacyjnych.

Stowarzyszenie liczy 126 członków, w tym 94 osoby niepełnosprawne.

IV. Stowarzyszenie AMAZONKI Poniatowa

ul. Fabryczna 1, 24-320 Poniatowa

Wpisano do KRS pod poz. 0000266881 dnia 31.10.2006

Celem działania Stowarzyszenia jest:

- wszechstronne działanie na rzecz kobiet przed i po leczeniu raka piersi,
- edukacja prozdrowotna w ramach profilaktyki onkologicznej,
- rehabilitacja psychologiczna po leczeniu raka piersi.

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- działalność związaną z ochroną ludzkiego życia,
- działalność paramedyczną,
- działalność rekreacyjną,
- organizowanie akcji charytatywnych,
- organizowanie grup wsparcia i samopomocy,
- organizowanie szkoleń, wykładów i spotkań z profesjonalistami na temat zapobiegania i zwalczania choroby nowotworowej,
- organizowanie rehabilitacji leczniczej,
- organizację warsztatów terapii psychologicznej,

- poprawę optymalnych warunków do życia poprzez rehabilitację terapię i integrację ze środowiskiem,
- zaznajamianie społeczeństwa z profilaktyką wczesnego wykrywania raka piersi,
- leczenie i rehabilitacje,
- redagowanie i wydawanie materiałów edukacyjnych broszur, poradników, plakatów.

W Stowarzyszeniu zrzeszonych jest 26 kobiet, w tym 24 posiadają orzeczenie o niepełnosprawności.

V. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koła w Poniatowej i Opolu Lubelskim

ul. Fabryczna 1, 24-320 Poniatowa

ul. Puławska 18/27, 24-300 Opole Lubelskie

Celem statutowym koła jest:

- działanie na rzecz poprawy sytuacji prawnej, ekonomicznej i zdrowotnej osób chorych na cukrzycę,
- inspirowanie zmian w systemie prawnym, działania na rzecz promocji zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom,
- reprezentowanie interesów członków Stowarzyszenia i osób chorych na cukrzycę wobec władz państwowych i samorządowych,
- wspieranie rozwoju edukacji diabetologicznej,
- wspieranie prowadzenia badań oraz prac rozwojowych w zakresie diabetologii,
- udzielanie różnorodnych pomocy,
- działanie na rzecz niepełnosprawnych.

VI. Polski Związek Niewidomych - Koło w Opolu Lubelskim

ul. Strażacka 1, 24-300 Opole Lubelskie

Głównymi zagadnieniami, którymi zajmuje się Polski Związek Niewidomych jest:

- zrzeszanie osób niewidomych i słabowidzących w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, ochrony interesów zawodowych, ekonomicznych i społecznych,
- przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu,
- przygotowanie nowo ociemniałych i tracących wzrok do życia w nowych, zmienionych warunkach życia bez wzroku,
- organizowanie różnych form działalności kulturalnej i artystycznej a także sportu, turystyki i rekreacji,
- reprezentowanie swych członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji,
- prowadzenie lub współdziałanie w prowadzeniu rehabilitacji podstawowej, leczniczej, społecznej i zawodowej niewidomych.

VII. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Koła w Opolu Lubelskim i Poniatowej

ul. Strażacka 1, 24-300 Opole Lubelskie

ul. Fabryczna 1, 24-320 Poniatowa

Związek zrzesza emerytów, rencistów i inwalidów w celu:

- rozwiązywania problemów socjalno - bytowych, rehabilitacji społecznej, zdrowotnej oraz interpretacji prawa,
- niwelowanie barier izolacji społecznej, poprzez aktywne i twórcze uczestnictwo w życiu środowiska,
- integracji i więzi między pokoleniami, która stwarza warunki do przekazywania tradycji i wartości życia społecznego.

Liczba członków PKERiI Oddziału Rejonowego w Opolu Lubelskim na dzień 31.12.2020 roku wynosiła 110 osób, w tym 25 osób niepełnosprawnych.

VIII. Stowarzyszenie Rodzin z Autyzmem ELF

ul. Szkolna 5, 24-300 Opole Lubelskie

wpisano do KRS pod poz. 0000428704

Cele działania stowarzyszenia to:

- wszechstronna pomoc osobom z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i zaburzeniami pokrewnymi, ich rodzinom w sprawach dotyczących diagnozy, edukacji, rehabilitacji, poprawy zdrowia oraz aktywizacji zawodowej i społecznej, zrzeszonym w stowarzyszeniu,
- propagowanie w społeczeństwie wiedzy o autyzmie, problemach osób autystycznych i możliwościach ich edukacji i rehabilitacji,
- utworzenia grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów osób autystycznych,
- utworzenie placówki diagnostyczno-terapeutyczno-edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych dotkniętych autyzmem,
- rozwijanie w środowisku lokalnym wolontariatu działającego na rzecz rodzin z autyzmem,
- organizowanie czasu wolnego zrzeszonym w stowarzyszeniu,
- integrowanie członków stowarzyszenia ze środowiskiem lokalnym,
- wspieranie indywidualnych uzdolnień osób autystycznych,
- wspieranie inicjatyw społecznych zmierzających do poprawy warunków życia osób autystycznych.

Projekty na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane przez organizacje pozarządowe w okresie 2019-2020 i planowane na lata 2021-2025

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (SONI)

Stowarzyszenie organizuje cykliczne imprezy: „Festyn o Godność Osoby Niepełnosprawnej" oraz „Przegląd Małych Form Teatralnych". Ponadto prowadzi Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" oraz Niepubliczną Specjalistyczną Poradnię Rewalidacyjną.

Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną prowadzi Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej.
W 2019 roku w ramach realizacji zadania publicznego pt. „Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi" – ze środków budżetu państwa

przekazanych przez Powiat Opolski. Realizacja całości w/w zadania publicznego odbywała się w okresie: 01.01.2017r. – 31.12.2019r. Na realizację w 2019 r. ww. zadania publicznego Stowarzyszenie otrzymało dotację w wysokości 1.197.298,00 zł. Uczestnikami ŚOW „Pinokio" są osoby z zaburzeniami psychicznymi, w 2019 r. wszyscy uczestnicy (57 osób) mieli status prawny osoby niepełnosprawnej.

ŚOW „Pinokio" w Poniatowej swoje usługi świadczy osobom z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

W ramach realizacji ww. zadania w 2019 r. Ośrodek świadczył uczestnikom usługi z zakresu rehabilitacji społecznej:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: trening dbałości w wygląd zewnętrzny, trening nauki higieny, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi;
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury;
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, w tym: rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, Internetem, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych oraz wycieczkach krajoznawczych;
- terapia ruchowa, w tym: rehabilitacja ruchowa, masaż, zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja;
- poradnictwo i terapia psychologiczna;
- terapia zajęciowa w pracowniach: plastycznej, kulinarnej, edukacyjnej, teatralnej, hafciarsko – krawieckiej, stolarskiej, muzycznej, komputerowej, wizażu, świetlicowej, przedsiębiorczości;
- poradnictwo prawne;
- poradnictwo socjalne;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia;
- usługi transportowe: dowożenie uczestników na zajęcia z miejsca zamieszkania lub z innego miejsca uzgodnionego z kierownikiem domu i odwożenie po zajęciach;
- gorący posiłek w ramach terapii kulinarnej: jeden jednodaniowy posiłek dziennie dla każdego uczestnika, przygotowany w ramach terapii kulinarnej;
- całodobowy trening samoobsługi i umiejętności społecznych;
- całodobowe wyżywienie dla uczestników skierowanych na pobyt całodobowy w formie posiłków lub produktów żywnościowych do przygotowania posiłków przez uczestnika.

W 2019r. ŚOW „Pinokio" świadczył wsparcie także członkom rodzin uczestników oraz osobom umocowanym prawnie do reprezentowania uczestników. Oferowano wsparcie w formie konsultacji oraz poradnictwa: socjalnego, psychologicznego, prawnego.
Realizacja w/w zadania publicznego przyczyniła się do: wzrostu samodzielności uczestników w funkcjonowaniu w środowisku społecznym (na miarę możliwości każdego z nich), wpłynęła pozytywnie na ogólną sprawności fizyczną uczestników, wzmocniła psychicznie uczestników i ich rodziny, odciążała rodziny uczestników w opiece nad nimi, dając im możliwość realizowania własnych planów życiowych, a także przyczyniła się do większej integracji osób z zaburzeniami psychicznymi ze społeczeństwem. Ponadto przyczyniła się w przypadku uczestników ŚOW „Pinokio" do rozwiązania problemu, jakim jest odnalezienie się w życiu społecznym osób z zaburzeniami psychicznymi, jak również ich rodzin. Uczestnicy, biorąc udział w zajęciach w Ośrodku, wzmacniali poczucie własnej wartości, rozwijali własne zainteresowania, nawiązywali nowe relacje społeczne.

W 2020 roku w ramach realizacji zadania publicznego pt. „Prowadzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu opolskiego w roku 2020 – 2024" – ze środków budżetu państwa przekazanych przez Powiat Opolski. Realizacja całości ww. zadania publicznego odbywa się w okresie: 01.01.2020 r. – 31.12.2024 r. Na realizację w 2020r. w/w zadania publicznego Stowarzyszenie otrzymało dotację w wysokości 1.255.491,00 zł.

W 2020 roku uczestnikami ŚOW „Pinokio" było 55 osób, z czego 54 miało status prawny osoby niepełnosprawnej.

W 2020r. ŚOW „Pinokio" świadczył uczestnikom usługi specjalistyczne:

- terapię zajęciową w pracowniach: gospodarstwa domowego, przedsiębiorczości, majsterkowicza, multimedialnej, rękodzieła, muzycznej, teatralnej, projektowania i wykonawstwa, rewalidacyjnej;
- usługi świadczone według bieżących potrzeb uczestników: usługi psychologiczne (w tym indywidualne poradnictwo psychologiczne, zajęcia psychoedukacyjne), praca socjalna i poradnictwo socjalne, poradnictwo prawne, terapia ruchowa, w tym: zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja, inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy, rehabilitacja zdrowotna: fizjoterapia, masaż leczniczy.

Uczestnicy brali również brali udział w moderowanych zajęciach integracyjnych. Ponadto pracowali metodą projektów (praktycznie i samodzielnie [przy wsparciu pracowników] realizowali projekty tematyczne: od pomysłu do wykonania). Swoje uzdolnienia twórcze realizowali w dwóch zorganizowanych formach: grupie teatralnej, zespole muzycznym. Ośrodek zapewnił uczestnikom warunki do rozwijania ich samorządności, przede wszystkim w formie Rady Uczestników – organu wewnętrznego Ośrodka, którego celem jest reprezentowanie uczestników i ich potrzeb. Rada Uczestników jest przestrzenią do wspierania inicjatywy i podmiotowości uczestników we współtworzeniu oferty Ośrodka.

ŚOW „Pinokio" świadczył uczestnikom również:

- usługę transportową (zapewnił uczestnikom [w szczególności uczestnikom z zaburzeniami zachowań lub niepełnosprawnością fizyczną] usługi transportowe polegające na dowożeniu ich na zajęcia z miejsca zamieszkania lub z innego miejsca uzgodnionego z kierownikiem Ośrodka i odwożeniu po zajęciach);
- gorący posiłek (Ośrodek umożliwił uczestnikom pobytu dziennego spożywanie gorącego posiłku przygotowanego przez nich w ramach treningu kulinarnego, natomiast w okresach zmianowego świadczenia usług uczestnikom posiłek przygotowywał pracownik Ośrodka – ze względu na zakaz prowadzenia treningu kulinarnego, wynikający z zasad bezpieczeństwa sanitarnego związanych z sytuacją epidemiczną w Polsce).

Ponadto Ośrodek dysponował ofertą dla członków rodzin uczestników oraz osób umocowanych prawnie do reprezentowania ich. Oferta ta obejmowała: konsultacje bieżącego funkcjonowania uczestników w Ośrodku oraz ich potrzeb, indywidualne i grupowe poradnictwo socjalne, indywidualne poradnictwo psychologiczne, grupowe zajęcia psychoedukacyjne, indywidualne i grupowe poradnictwo prawne, inne formy wspierające rozwój kompetencji osobistych i opiekuńczych w związku z doświadczeniem życia w rodzinie z osobą z zaburzeniami psychicznymi.

Rezultaty realizacji w/w zadania publicznego:

- na poziomie lokalnego (powiatowego) systemu oparcia społecznego:
- poszerzenie na terenie powiatu opolskiego oferty usług rehabilitacji i reintegracji społecznej dla osób zagrożonych wkluczeniem społecznym: osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zapisów powiatowych dokumentów strategicznych;
- na poziomie społeczności lokalnej:
- proces pozyskiwania przez społeczność lokalną członków (w osobach z zaburzeniami psychicznymi będących uczestnikami Ośrodka) o wyższym poziomie samodzielności życiowej, szerzej i bardziej podmiotowo uczestniczących w życiu społeczności lokalnej i bardziej aktywnie współtworzących je, szerzej i bardziej adekwatnie korzystających z oferty lokalnych instytucji, o wyższym poziomie świadomości obywatelskiej,
- proces zmiany myślenia społeczności lokalnej o uczestnikach Ośrodkach i osobach z podobnymi zaburzeniami, z myślenia: „osoby z zaburzeniami psychicznymi" na myślenie: „osoby";
- na poziomie jednostkowym (uczestników Ośrodka):
- przywrócenie utraconych/naruszonych cennych wartości łączących ich z całą zbiorowością (np. dobry stan zdrowia, dobre samopoczucie, zadowolenie z pozycji w społeczeństwie, bezpieczeństwo życiowe),
- zmiana myślenia uczestników Ośrodka o sobie samych z myślenia: „osoby z zaburzeniami psychicznymi" na myślenie: „osoby",
- podniesienie kompetencji cyfrowych (wartość dodatkowa wygenerowana na skutek poszukiwania rozwiązań na kontakt pomocny z uczestnikami w okresach czasowego zawieszenia działalności ŚOW „Pinokio" oraz

zmianowego systemu świadczenia usług uczestnikom – w związku z sytuacją epidemiczną w Polsce).

- „Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka": dotacji na realizację zadania udzieliło Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim w ramach subwencji oświatowej.

Celem zadania było zwiększenie i wyrównanie szans dzieci z deficytami (część z nich posiadała status prawny osoby niepełnosprawnej) w kierunku lepszego ich funkcjonowania w grupie poprzez poprawianie poziomu ich kompetencji społecznych oraz emocjonalnych. Ponadto w ramach zadania wspierane było zaangażowanie rodziców dzieci poprzez wskazywanie im kierunku działań wychowawczo – edukacyjnych.
W ramach realizacji w/w zadania Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna zapewniała kompleksową rehabilitację dzieciom od momentu wykrycia ich niepełnosprawności do momentu podjęcia przez nie nauki w szkole. Prowadziła następujące działania:

- rehabilitację ruchową,
- masaż,
- terapie: psychologiczną, logopedyczną, pedagogiczną, integracji sensorycznej.

- „Usprawnianie psychoruchowe osób niepełnosprawnych": zadanie współfinansowane w 95% przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach konkursu na realizację zadania administracji rządowej, a 5% wartości projektu stanowi udział własny Stowarzyszenia.

Zadanie miało na celu prowadzenie zajęć indywidualnych wspomagających nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do zwiększenia samodzielności osób z niepełnosprawnościami.
W ramach realizacji w/w zadania Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna prowadziła następujące działania:

- rehabilitacja ruchowa,
- masaż,
- terapie: psychologiczna, logopedyczna, pedagogiczna, integracji sensorycznej,
- biofeedback,
- hipoterapia.

- Projekt „Mój świat w obiektywie", na który grantu udzieliła Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „STOCZNIA" (w ramach Programu „Decydujesz, pomagamy" organizowanego we współpracy z Tesco (Polska) Sp. z o.o.)

Projekt był bezpośrednio skierowany do 15 osób z niepełnosprawnościami będących uczestnikami Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej, a także pośrednio do społeczności lokalnej województwa lubelskiego, która uczestniczyła w odbiorze efektów projektu (fotografii wykonanych przez uczestników projektu).
Projekt miał na celu poszerzenie możliwości włączenia niepełnosprawnych mieszkańców powiatu opolskiego (w tym osób z zaburzeniami psychicznymi) w życie lokalnej społeczności za pośrednictwem sztuki fotografii. Projekt zakładał profesjonalizację umiejętności osób z niepełnosprawnościami w dziedzinie fotografii

oraz szeroką prezentację dzieł fotograficznych w/w osób na terenie województwa lubelskiego.
W ramach projektu niepełnosprawni uczestnicy pobytu dziennego w ŚOW „Pinokio" w Poniatowej uczestniczyli w warsztatach umiejętności fotograficznych. Z nabywanych umiejętności skorzystali w trakcie sesji zdjęciowych, podczas których samodzielnie wykonywali fotografie portretowe. Efekty swojej pracy zaprezentowali podczas 3 wystaw w różnych miejscach województwa lubelskiego – na takich samych zasadach, jak osoby sprawne. Dzięki temu mieszkańcy Opola Lubelskiego, Kazimierza Dolnego, Poniatowej oraz ich okolic doświadczyli obcowania ze sztuką fotografii oraz mieli możliwość urealnienia społecznego obrazu osób z niepełnosprawnościami oraz podejmowanej przez nie aktywności.

- zadanie publiczne „Wspieranie działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezdomnych oraz z zaburzeniami psychicznymi (realizacja działań wynikających z Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020)", współfinansowane ze środków przekazanych przez Województwo Lubelskie.

Celem zadania było wzmocnienia procesu aktywizacji społeczno – zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi będących uczestnikami pobytu dziennego w Środowiskowym Ośrodku Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej. Ich udział w zadaniu publicznym wzmocnił ich indywidualne kompetencje społeczne i prozawodowe – otrzymały one bowiem wsparcie w:
- odbudowywaniu i podtrzymywaniu ich umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym (w tym opartego na ich inicjatywie i sprawczości),
- kształtowaniu nawyków celowej aktywności poprzez udział w formach postępowania przygotowujących do podejmowania zaplanowanej i ustrukturyzowanej aktywności (niezbędnej w procesie świadczenia pracy).
Uczestnicy zadania publicznego wzięli udział w cyklu zajęć grupowych (warsztatów umiejętności: wybór destynacji i opracowanie ramowego programu wycieczki; opracowanie informacji historycznych i krajoznawczych na temat destynacji wycieczki, przygotowanie się do publicznego zaprezentowania w/w informacji; opracowanie programu zajęć integracyjnych podczas wycieczki, przygotowanie się do prowadzenia zajęć integracyjnych; organizacja wycieczki, zamawianie usług, konstruowanie budżetu wycieczki; specyfika fotoreportażu, przygotowanie się do zgromadzenia materiału do fotoreportażu z wycieczki; techniczne przygotowanie fotoreportażu z wycieczki) oraz w indywidualnych zajęciach psychoedukacyjnych (przygotowanie się do wystąpienia publicznego, sposoby redukcji stresu związanego z sytuacjami ekspozycji społecznej), podczas których uczyli się i rozwijali umiejętności praktyczne niezbędne w zaplanowaniu i zorganizowaniu oraz zrealizowaniu wycieczki, następnie wzięli udział w wycieczce będącej rezultatem ich działań warsztatowych, na zakończenie wzięli udział w cyklu zajęć grupowych podsumowujących organizację

wycieczki oraz swój udział w podejmowanych działaniach (ewaluacja skuteczności podjętych działań i doboru sposobów, metod, narzędzi ich realizacji, określenie własnych zasobów nabytych i/lub uruchomionych w trakcie realizacji działań, podsumowanie osobistego uczestnictwa w planowaniu i realizacji działań), a także zaprezentowali szerokiej publiczności (internetowej) fotoreportaż z wycieczki własnego autorstwa. Specyfika i układ działań w ramach zadania publicznego, a także wykonywanie go zgodnie z zasadą empowerment (aktywności i wpływu odbiorców działań na etapie decydowania i na etapie wdrażania) pozwoliły Stowarzyszeniu stworzyć w/w osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym warunki do zaspokajania ich potrzeb autonomii, zaufania do siebie, poczucia własnej kompetencji, poznawczej, posiadania celów, realizowania swojego potencjału, tworzenia, relaksu. Uczestnicy z grupy docelowej realizacji zadania publicznego doświadczali własnej samodzielności i sprawstwa, posiadania zdolności, umiejętności i kompetencji, odpowiedzialności za swoją aktywność, a także poczucia przynależności i podmiotowości. Ponadto skorzystali z dóbr społeczno – konsumpcyjnych na poziomie analogicznym, jak w przypadku osób zdrowych.

- „Budujemy – kreujemy", który został sfinansowany przez Fundację Orlen w ramach programu „Moje miejsce na Ziemi" okres realizacji projektu 02.09.2020 r. – 30.06.2021 r.

Celem projektu jest zwiększenie udziału grupy niepełnosprawnych mieszkańców powiatu opolskiego i powiatów ościennych, zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym (będących uczestnikami ŚOW „Pinokio" w Poniatowej – 23 osoby) w życiu społeczności Poniatowej poprzez podjęcie przez nich działań na jej rzecz (opartych na ich inicjatywie, samodzielności i sprawczości) – działań edukacyjnych i chroniących jej zasoby naturalne (przyrodnicze), a tym samym wzmocnienie ich pozycji społecznej oraz łączności ze społeczeństwem, zarówno w ich własnym poczuciu, jak i w poczuciu współmieszkańców.
Działania realizowane w ramach projektu:

- warsztaty ornitologiczne dla uczestników projektu,
- spacery ornitologiczne uczestników projektu,
- opracowanie i wykonanie przez uczestników projektu atlasu wybranych ptaków występujących w Poniatowej (w wersji papierowej, w wersji elektronicznej),
- wykonanie przez uczestników projektu budek lęgowych dla jerzyków oraz tablic informacyjnych dotyczących w/w budek lęgowych i ich znaczenia oraz dotyczących projektu,
- edukacja wychowanków Przedszkola Miejskiego w Poniatowej przez uczestników projektu na temat roli ptaków w ekosystemie, jerzyków i ich współpracy z człowiekiem,

- uzyskanie przez uczestników projektu pozwoleń lokalnych instytucji na zamontowanie budek lęgowych dla jerzyków na budynkach, którymi w/w instytucje zarządzają,
- zawieszenie przez druhów lokalnej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej budek lęgowych dla jerzyków na budynkach zarządzanych przez lokalne instytucje,
- przekazanie przez uczestników projektu atlasu wybranych ptaków występujących w Poniatowej (w formie papierowej i w wersji elektronicznej) lokalnym instytucjom do udostępniania go (w siedzibach instytucji, na ich stronach internetowych) ich klientom – mieszkańcom gminy Poniatowa, turystom, innym osobom odwiedzającym gminę Poniatowa.

Przewidywane rezultaty realizacji projektu:

- wzmocnienie zasobów bezpośrednich uczestników projektu (osób zagrożonych wykluczeniem społecznym): kompetencji społecznych, inicjatywy, sprawczości, zaufania do własnych zasobów, odpowiedzialności za współudział w życiu lokalnej społeczności, doświadczenia siebie jako partnera lokalnych instytucji aktywnie uczestniczącego w procesie negocjacji i zmiany lokalnego otoczenia,
- większa wiedza i świadomość ornitologiczna wychowanków Przedszkola Miejskiego w Poniatowej,
- atlas wybranych ptaków występujących w Poniatowej (wersja papierowa i elektroniczna) – dostępny mieszkańcom gminy Poniatowa i osobom odwiedzającym gminę,
- 25 budek lęgowych dla jerzyków wiszących na budynkach w Poniatowej – zmniejszona populacja dokuczliwych dla mieszkańców komarów i meszek,
- większa świadomość mieszkańców gminy Poniatowa na temat kooperacji człowieka z ptakami (szczególnie z jerzykami),
- promocja gminy Poniatowa.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych

- prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej.
- realizacja programu „Zajęcia Klubowe WTZ" – organizacja zajęć klubowych w WTZ w Poniatowej i wsparcie łącznie 5 osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym.
- organizacja dwudniowej wycieczki do Wrocławia-Wałbrzycha-Wojsławic dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu opolskiego, celem wycieczki było zapoznanie z dziedzictwem kulturowym i krajoznawczym Polski.
- organizacja wycieczki do Białowieży, celem wycieczki było zapoznanie z dziedzictwem kulturowym i krajoznawczym Polski.

- realizacja projektu „Estetycznie i nowocześnie – modernizacja budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej w Poniatowej", realizowanego w ramach obszaru F Programu Wyrównywania Różnic między regionami III. W ramach projektu wykonano następujące prace remontowe w budynku warsztatu: zamontowano sufit podwieszany w korytarzu i położono płytki podłogowe, zamontowano przyłącze ciepłej wody z pieca grzewczego do pracowni gospodarstwa domowego i pracowni plastyczno-ceramicznej, wymieniono oprawy oświetleniowe w pracowniach i pomieszczeniach biurowych oraz zamontowano czujnik przed wejściem do budynku warsztatu. W pracowniach rękodzieła artystycznego i komputerowej położono płytki podłogowe. W pracowniach gospodarstwa domowego wymieniono zestaw kuchenny oraz doposażono pracownie w następujący sprzęt AGD: zmywarko-wypażarka, kuchenka gazowa, okap kuchenny, stoły, krzesła. Zamontowano nowe rolety w pracowni gospodarstwa domowego i plastyczno-ceramicznej. Na korytarzu zamontowano dwie szafy ubraniowe na odzież wierzchnią uczestników.
- projekt „Aktywni Artystycznie" projekt realizowany za pośrednictwem ROPS w Lublinie, celem było promowanie aktywności kulturalnej osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w projekcie wzięło udział 16 osób niepełnosprawnych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności.
- Realizacja grantu w ramach projektu grantowego „Bezpieczne WTZ i rehabilitacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami". Grant przeznaczony był na pokrycie kosztów zakupu środków ochrony osobistej dla pracowników zaangażowanych bezpośrednią pracę z osobami z niepełnosprawnościami oraz środków dezynfekcyjnych i wyposażenia potrzebnego do ich stosowania dla warsztatu terapii zajęciowej.

<u>Warsztaty Terapii Zajęciowej w Poniatowej:</u>

Warsztat Terapii Zajęciowej, powstał w grudniu 2003 roku w Poniatowej, prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych. W zajęciach terapeutycznych uczestniczy 35 osób z niepełnosprawnością. Zatrudniona kadra to 15 osób, w tym 1 osoba niepełnosprawna.

Przyczyny niepełnosprawności uczestników zajęć w WTZ w Poniatowej:

- upośledzenie umysłowe,
- choroby neurologiczne,
- schorzenia sprzężone,
- choroby metaboliczne,
- choroby psychiczne.

Uczestnicy biorą udział w następujących zajęciach:

- indywidualne i grupowe zajęcia rehabilitacyjne,
- indywidualne i grupowe konsultacje zdrowotne,

- indywidualne i grupowe zajęcia psychospołeczne,
- zajęcia w kółku teatralnym,
- zajęcia na świeżym powietrzu.

Cele rehabilitacji prowadzonej w WTZ w Poniatowej:

- kształtowanie umiejętności społecznych uczestników,
- rozwijanie ich samodzielności przy wykonywanej pracy,
- przysposobienie do pracy,
- rozwijanie posiadanych uzdolnień i wrażliwości estetycznej, podnoszenie poczucia własnej wartości,
- usprawnianie i poprawa kondycji psychoruchowej,
- trening ekonomiczny.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych planuje realizować projekty i programy promujące aktywność osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego, np. spotkania integracyjne, kulturalne, turystyczne. Ponadto projekty odnoszące się do przeciwdziałania degradacji infrastruktury warsztatu (remont, modernizacja obiektu) oraz likwidacji barier transportowych poprzez zakup autobusu czy innego pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych.

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koła w Poniatowej i Opolu Lubelskim

W 2020 roku Stowarzyszenia Diabetyków skorzystało z dofinansowania PCPR w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych, przyznano dofinansowania do:

- jednodniowej wycieczki integracyjno- turystycznej do Lublina (1000 zł)

Polski Związek Niewidomych - Koło w Opolu Lubelskim

W 2019 roku PZN Koło w Opolu Lubelskim skorzystało z dofinansowania PCPR w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych, przyznano dofinansowania do:

- wycieczki kulturalno-turystycznej do Lublina (1000zł)

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów

PZERiI ze środków własnych finansuje wspieranie inicjatyw aktywizacyjnych osób starszych. Osoby niepełnosprawne podczas imprez, wycieczek, wyjazdów do teatru są objęte szczególną opieką przez członków Związku. Związek pomaga również osobom niepełnosprawnym w codziennych sprawach na zasadzie wolontariatu.

PZERiI O. w Opolu Lubelskim na dzień 31.12.2020 roku liczył 110 członków, w tym 25 osób niepełnosprawnych.

W 2019 roku zorganizowano:

- 3 wyjazdy do teatru,
- Wycieczkę trzydniową w Góry Świętokrzyskie dla 25 osób dofinansowaną ze środków PFRON koszt dofinansowania wyniósł 1000 zł,
- spotkania tematyczne: higiena jamy ustnej, Bezpieczny Senior, suplementy diety, zachowania podczas upałów,
- spotkania okolicznościowe tj. opłatkowe, noworoczne, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet,
- piknik w plenerze,
- spotkanie z okazji Dnia Osób Starszych.

W 2020 roku odbyły się:

- spotkanie noworoczne,
- zabawa karnawałowa,
- wycieczka w Góry Świętokrzyskie, w której uczestniczyło 20 osób, dofinansowana ze środków PFRON w kwocie 3000 zł.

Z uwagi na pandemię Covid-19 i wprowadzone obostrzenia w 2020 roku nie odbyło się spotkanie z okazji Dnia Osób Starszych.
W roku 2021 Związek planuje przystąpić do realizacji programu „Stop depresji".

Stowarzyszenie AMAZONKI Poniatowa

W omawianym okresie czasu odbyły się:

- spotkania statutowe,
- spotkania integracyjne,
- spotkania imieninowe,
- spotkanie z posłanką na Sejm dr. Gabrielą Masłowską z udziałem władz Gminy i Radnych z komisji zdrowia
- rehabilitacja kobiet ze stowarzyszenia – masaże w wykonaniu zatrudnionej rehabilitantki
- zajęcia na basenie – rehabilitacja
- wyjazd rehabilitacyjny do Zakopanego. Pobyt 14 dniowy dofinansowany z PCPR.
- wyjazd na coroczną Pielgrzymkę Amazonek na Jasną Gorę do Częstochowy
- spotkanie opłatkowe z udziałem władz i Stowarzyszeń z Gminy Poniatowa
- szkolenie warsztaty plastyczne – wykonanie ozdób Świątecznych na Święta Wielkanocne
- warsztaty plastyczne

W okresie od kwietnia do grudnia 2020 spotkania zostały zawieszone ze względu na epidemię Covid-19.

II. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON - ANALIZA SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ rozwijający się system organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ działalność podmiotów prowadzących rehabilitację społeczną i/lub rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych (w tym z zaburzeniami psychicznymi) Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej, Środowiskowego Domu Samopomocy w Prawnie, Warsztatów Terapii Zajęciowej w Poniatowej ▪ wysoka aktywność indywidualnych osób i organizacji pozarządowych - w wykorzystaniu środków PFRON oraz EFS za pośrednictwem PCPR ▪ stale malejąca liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych wśród dzieci i młodzieży ▪ rosnąca aktywność organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków ze źródeł zewnętrznych	▪ słabo rozwinięty system edukacji osób niepełnosprawnych w powiecie ▪ niekorzystna struktura wykształcenia osób niepełnosprawnych ▪ brak udogodnień infrastrukturalnych dla osób niepełnosprawnych w części budynków użyteczności publicznej ▪ wysokie uzależnienie osób niepełnosprawnych od sfery socjalnej ▪ brak zrzeszenia organizacji pozarządowych (forum współpracy i lobbingu) ▪ duża liczba osób niepełnosprawnych w wieku poprodukcyjnym ▪ mała aktywność szkół w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ działalność większości lokalnych organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne skupiona na usługach wyłącznie dla ich członków (ograniczona oferta dla osób niepełnosprawnych niezrzeszonych w ngo)
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
▪ możliwość wykorzystania funduszy strukturalnych w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych ▪ tworzenie i wdrażanie działań służących skutecznej integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem ▪ systematyczna likwidacja barier architektonicznych umożliwiająca udział osób niepełnosprawnych w życiu, społecznym, kulturalnym i zawodowym ▪ dostępność źródeł finansowania pomocy i działań na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ działania służące dalszemu wzmocnieniu III sektora w wymiarze strategicznym ▪ rozwój społeczeństwa informacyjnego – zapewnienie dostępu do Internetu – dostęp mieszkańców do informacji,	▪ ograniczone fundusze na likwidację barier architektonicznych ▪ utrzymujące się wysokie bezrobocie wśród niepełnosprawnych ▪ niskie wykształcenie osób niepełnosprawnych, niedostosowanie kwalifikacji do wymogów rynku pracy ▪ ograniczona mobilność zawodowa osób niepełnosprawnych ▪ dalszy wzrost uzależnienia od sfery socjalnej wśród osób niepełnosprawnych ▪ brak działań antycypacyjnych większości samorządów w kontekście osób niepełnosprawnych ▪ zbyt mała aktywność osób niepełnosprawnych do zmiany swojej sytuacji życiowej ▪ wzrost liczby osób niepełnosprawnych

wiedzy i zatrudnienia ▪ zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych ▪ zmiana postrzegania osób niepełnosprawnych w społeczeństwie ▪ dostępne fundusze na zatrudnianie osób niepełnosprawnych ▪ rozwój sektora ekonomii społecznej i tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych ▪ upowszechnienie pracy zdalnej	

III. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Cel strategiczny

Cel strategiczny Programu zakłada dążenie do zapewnienia warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym jak najszersze pełnienie ról społecznych oraz zawodowych, w tym zapewnienia godnego życia całemu społeczeństwu powiatu poprzez stworzenie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji warunków do harmonijnego funkcjonowania w sferze psychicznej, ekonomicznej i społecznej, poprzez umożliwienie im zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Celem Strategicznym Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2025 jest:

PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU WYRÓWNYWANIE SZANS ŻYCIOWYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ ZWIĘKSZENIE AKTYWNEGO UDZIAŁU TYCH OSÓB W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM,
A TAKŻE OCHRONĘ I PRZESTRZEGANIE ICH PRAW

Cel strategiczny Programu jest zgodny z celami operacyjnymi w Powiatowej Strategii. Program jest formą strategii sektorowej w stosunku do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Niniejszy cel strategiczny wydaje się być optymalnym rozwiązaniem zapewniającym efektywny sposób osiągnięcia zaplanowanych rezultatów działań.

2. Cele operacyjne

W celu osiągnięcia planowanego celu strategicznego przewidziano realizację następujących 7 celów operacyjnych:

I. **Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności**

II. **Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej**

III. **Wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej osób niepełnosprawnych**

IV. **Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych**

V. **Ochrona praw i interesów osób niepełnosprawnych**

VI. **Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy**

VII. **Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu**

Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności

Prawo do ochrony zdrowia jest jednym z podstawowych praw człowieka. W polskim systemie prawnym chronione jest ono przez Konstytucję, ustawy oraz szereg konwencji i umów międzynarodowych. Głównym sposobem poprawy stanu zdrowia społeczeństwa jest profilaktyka.
Szeroko rozumiana profilaktyka to zapobieganie powstaniu chorób, wczesne ich wykrywanie, diagnozowanie, natychmiastowe i skuteczne leczenie oraz minimalizacja powikłań i niepełnosprawności. Istotną rolę w tym zakresie odgrywa promocja zdrowia oraz oświata zdrowotna, której działania zmierzają do kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych. Pomocne w podnoszeniu jakości wychowania zdrowotnego, kształtowaniu nawyków dbania o swoje zdrowie, jako wartości nadrzędnej, są różnego typu akcje i programy profilaktyczne, realizowane już na etapie wczesno-przedszkolnym.

Wdrażanie programów, których celem jest podniesienie poziomu wiedzy oraz wykształcenie odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, realizowanych przez różne placówki oświatowo-wychowawcze, służby zdrowia oraz lokalne środowiska, jest zadaniem wspieranym w ramach niniejszego Programu.

Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej

Osobom niepełnosprawnym przysługuje prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społeczno - zawodowym oraz zaspokajania potrzeb na równi z innymi. Jednak istniejące w środowisku bariery architektoniczne — urbanistyczne w znacznym stopniu utrudniają lub uniemożliwiają zaspokajanie tych potrzeb.

W powiecie opolskim wiele obiektów użyteczności publicznej nadal pozostaje niedostępnych dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich i z uszkodzonym narządem wzroku. Z dokonanej częściowej analizy dostępności obiektów pod względem ich dostosowania dla osób niepełnosprawnych wynika, iż do najczęściej spotykanych barier architektonicznych należą:

- różnice wysokości pomiędzy poziomem terenu a poziomem wejścia do budynku, bez możliwości pokonania ich za pomocą pochylni czy podnośników,
- zbyt strome, wąskie, długie i bardzo niebezpieczne pochylnie o śliskiej nawierzchni,
- zbyt małe powierzchnie podestów na początku i na końcu schodów i pochylni,
- niewystarczające powierzchnie podestów wejściowych i przedsionków uniemożliwiające swobodny wjazd wózkiem inwalidzkim do budynku,
- wąskie, trudne w obsłudze drzwi wejściowe, często z wysokim progiem.
- niewłaściwy kierunek otwierania się skrzydeł drzwi w stosunku do kierunku podejścia osób niepełnosprawnych,
- nieodpowiednie profile i sposób umieszczania uchwytów i klamek drzwiowych,
- niewłaściwe oświetlenie i oznakowanie wejść do budynków lub ich brak,
- brak odpowiedniej komunikacji pionowej bez możliwości pokonania schodów wewnątrz budynków,
- zbyt małe powierzchniowo, z wąskimi drzwiami, brakiem odpowiedniej armatury i poręczy pomieszczenia sanitarne,
- brak udogodnień dla osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu,
- niewystarczający nadzór i egzekucja ze strony Służb Nadzoru Budowlanego odpowiedzialnych za respektowanie obowiązujących przepisów mających za zadanie ułatwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym.

Ze względu na duże zaległości w procesie likwidacji barier architektonicznych w powiecie, zadania w tym zakresie winny być realizowane konsekwentnie i sukcesywnie na przestrzeni kolejnych lat. Źródeł finansowania tych przedsięwzięć należy poszukiwać w środkach własnych samorządów gmin i powiatu, w możliwości pozyskania środków PFRON, a także udziału w różnego rodzaju programach pomocowych Unii Europejskiej.
Ponadto, w stosunku do właścicieli i inwestorów obiektów wybudowanych niezgodnie z obowiązującymi od 1995 roku przepisami prawa budowlanego, w których nadal występują bariery architektoniczne, winno być egzekwowane natychmiastowe ich

usunięcie, a w przypadku bieżących inwestycji, zapewnienie właściwego nadzoru ze strony Służb Budowlanych.

Inwestycje w zakresie likwidacji barier architektonicznych i istniejące niedogodności infrastrukturalne dla niepełnosprawnych:

Tabela 49. Istniejące niedogodności infrastrukturalne na terenie powiatu opolskiego[4].

L.p.	Instytucja	Opis niedogodności infrastrukturalnych
Placówki oświatowe powiatowe		
1.	**Placówki oświatowe z terenu powiatu opolskiego**	▪ brak informacji, ale z wizji lokalnych wynika, że nie są one całkowicie dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych
2.	**Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**	▪ brak udogodnień infrastrukturalnych dla osób niepełnosprawnych w pomieszczeniach zajmowanych przez Poradnię, z uwagi na to bezpośrednie działania skierowane do niepełnosprawnych dzieci i uczniów realizowane są w domach rodzinnych w ramach prac terenowych
Instytucje publiczne		
1.	**Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim / Urząd Miejski w Opolu Lubelskim**	▪ brak pętli indukcyjnej - dla osób niedosłyszących, ▪ brak oznaczenia dla osób niedowidzących, ▪ brak windy, schodołazu lub platformy przyschodowej umożliwiającej wejście na wyższe piętra budynku Starostwa Powiatowego w Opolu Lubelskim.
2.	**Urząd Gminy Łaziska**	▪ brak podjazdów w większości budynków użyteczności publicznej, ▪ brak infrastruktury sanitarnej w budynkach użyteczności publicznej.
3.	**Urząd Gminy Wilków**	▪ brak infrastruktury umożliwiającej osobom niepełnosprawnym poruszanie się w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy,
4.	**Urząd Gminy Józefów nad Wisłą**	▪ nie wszystkie instytucje na terenie gminy dysponują podjazdami dla niepełnosprawnych, brak wyznaczonych parkingów, ▪ brak pomieszczenia higieniczno-sanitarnego dostosowanego do osób niepełnosprawnych w OPS
5.	**Urząd Gminy Karczmiska**	▪ brak podjazdu dla osób niepełnosprawnych do budynku będącego siedzibą OPS, ▪ wysokie chodniki, krawężniki uniemożliwiające wjazd wózkiem inwalidzkim, ▪ kondygnacyjność budynków brak utwardzonych poboczy przy niektórych grogach Gminy Karczmiska (brak szczegółowych informacji), ▪ użyteczności publicznej, ▪ brak pojazdu przy budynku Gminnej Biblioteki i Domu Kultury w Karczmiskach,

[4] Niedogodności wskazane przez ankietowane podmioty.

		▪ niedostosowane dla niepełnosprawnych osób (uczniów) wejścia, tj. zbyt wąskie drzwi wejściowe oraz zbyt wysokie schody, a także brak podjazdu/pochylni w obiektach oświatowych Zespołu Szkół w Karczmiskach (Przedszkole w Karczmiskach, Szkoła Filialna w Głusku), ▪ brak miejsc postojowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych przy Zespole Szkół w Karczmiskach, ▪ brak dźwigu osobowego lub urządzenia/urządzeń , np. schodołazu, umożliwiającego dostęp do wszystkich kondygnacji w budynku Szkoły Podstawowej w Karczmiskach, ▪ brak poręczy po obu stronach schodów w budynku Szkoły Podstawowej w Karczmiskach.
6.	**Pozostałe urzędy gmin i jednostki organizacyjne, w tym OPS**	▪ brak informacji, ale z wizji lokalnych wynika, że nie są one w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych
7.	**Szpital w Poniatowej ul. Fabryczna 18**	▪ brak wydzielonych pasów komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych na całej długości drogi dojazdowej do obiektów oraz z parkingu (obecnie częściowo wydzielone trasy w znacznym stopniu pokrywają się z drogami dojazdowymi), stan nawierzchni nie jest dostosowany do samodzielnego poruszania się przez osoby niepełnosprawne, ▪ brak rozwiązań dla usprawnienia komunikacji z osobami z niepełnosprawnością w zakresie narządu słuchu i wzroku (np. sygnalizacja dźwiękowa, zatrudnienie osób ze znajomością języka migowego, itp.), ▪ znaczna część pomieszczeń sanitarno-higienicznych nie jest dostosowana do samodzielnego korzystania przez osoby niepełnosprawne, ▪ ciągi komunikacyjne wewnątrz obiektów nie są w całości przystosowane do samodzielnego poruszania się przez osoby niepełnosprawne (należy częściowo wymienić wykładziny podłogowe, zamontować poręcze ścienne, dostosować szerokość drzwi do pomieszczeń), ▪ drzwi wejściowe do budynków należy wyposażyć w automatykę sterowana fotokomórką, ▪ bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych przy wyjściach ewakuacyjnych z budynków.
8.	**Szpital w Opolu Lubelskim ul. Szpitalna 9**	▪ brak wind w budynkach wielokondygnacyjnych tj. w budynku POZ/NPL, ZOL i Medycyny Paliatywnej, ▪ brak wydzielonych pasów komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych na całej długości drogi dojazdowej do obiektów (obecnie częściowo wydzielone trasy w znacznym stopniu pokrywają się z drogami dojazdowymi), stan nawierzchni nie jest dostosowany do poruszania się samodzielnie przez osoby niepełnosprawne, ▪ brak rozwiązań dla usprawnienia komunikacji z osobami z niepełnosprawnością w zakresie narządu słuchu i wzroku (np. sygnalizacja dźwiękowa, zatrudnienie osób ze znajomością języka migowego, itp.),

		▪ pomieszczenia sanitarno-higieniczne w Oddziale Dziecięcym nie są w pełni dostosowane do samodzielnego korzystania przez osoby niepełnosprawne, ▪ ciągi komunikacyjne wewnątrz obiektów nie są w całości przystosowane do samodzielnego poruszania się przez osoby niepełnosprawne (należy częściowo wymienić wykładziny podłogowe, zamontować poręcze ścienne, dostosować szerokość drzwi w pomieszczeniach Przychodni Specjalistycznej nr 1), ▪ drzwi wejściowe do budynków należy wyposażyć w automatykę sterowaną fotokomórką, ▪ bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych przy wyjściach ewakuacyjnych z budynków.
Organizacje pozarządowe		
1.	**Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną**	▪ W lokalu zajmowanym przez Niepubliczną Specjalistyczną Poradnię Rewalidacyjną (prowadzoną przez Stowarzyszenie) przeszkodę infrastrukturalną stanowią 3 stopnie w jednym skrzydle korytarza – przeszkoda ta jest trudna do usunięcia z powodów architektonicznych, **Niedogodności dla osób z niepełnosprawnościami poza lokalami Stowarzyszenia zidentyfikowane przez nie na terenie powiatu opolskiego:** ▪ pojazdy transportu publicznego niedostosowane do potrzeb osób mających trudności w poruszaniu się, poruszających się z pomocą przedmiotów ortopedycznych, osób z niepełnosprawnością wzrokową, ▪ trakty piesze (chodniki) o nierównej nawierzchni; ▪ infrastruktura gminna i powiatowa, zarówno na poziomie budynków użyteczności publicznej, jak i na poziomie ciągów komunikacyjnych, niedostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzrokową i słuchową; ▪ niektóre budynki użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób mających trudności w poruszaniu się, poruszających się z pomocą przedmiotów ortopedycznych jedynie na poziomie wejścia do nich, natomiast wewnątrz uniemożliwiające przemieszczanie się pomiędzy kondygnacjami, pokonywanie różnicy poziomów, wejście do poszczególnych sal, korzystanie z toalet itp.; ▪ znikomy dostęp do usługi tłumacza języka migowego.
2.	**Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj szansę" przy SOS-W w Karczmiskach**	▪ brak windy w budynku, ▪ brak sali do rehabilitacji, ▪ brak pomocy dydaktycznych dla uczniów niedowidzących.
3.	**Polski Związek Niewidomych Koło w Opolu Lubelskim**	▪ brak sygnalizacji dźwiękowej sprzężonej ze światłami na skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych, ▪ przejścia dla pieszych bez sygnalizacji nie zostały wyłożone płytkami z wypukłymi elementami, możliwymi do znalezienia białą laską i wyczuwalne stopą.

4.	**Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Opolu Lubelskim**	▪ występujące bariery architektoniczne w budynku, gdzie odbywają się spotkania związku, tj. strome i wąskie schody,

Źródło: opracowanie własne na podstawie pozyskanych informacji

Istniejące udogodnienia infrastrukturalne dla niepełnosprawnych

Tabela 50. Istniejące udogodnienia infrastrukturalne na terenie powiatu opolskiego.[5]

L.p.	Instytucja	Opis udogodnień infrastrukturalnych
	Instytucje publiczne	
1.	**Urząd Gminy w Karczmiskach**	▪ wyznaczone i oznaczone miejsca parkingowe dla niepełnosprawne na parkingach przy urzędzie ▪ podjazd dla wózków przy wejściu do urzędu oraz przy wejściu do szkoły podstawowej w Karczmiskach ▪ obniżenia przy wjazdach na nowo budowanych chodnikach ▪ utworzenie klasy integracyjnej i zatrudnienie nauczyciela wspierającego w Zespole Szkół w Karczmiskach ▪ udogodnienia w Żłobku w Karczmiskach (winda, brak progów)
2.	**Urząd Gminy Józefów nad Wisłą**	▪ podjazd do budynku jest przystosowany potrzeb osób niepełnosprawnych ▪ dwa pomieszczenia higieniczno-sanitarne w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących dostosowano dla małych dzieci z niepełnosprawnością ruchową, ▪ podjazd dla osób niepełnosprawnych przy ZSO ▪ zakupiono bus 9 osobowy - beneficjenci ŚDS w Prawnie dowożeni są na zajęcia dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnym, ▪ pochylnia w ŚDS w Prawnie, ▪ dostęp do pomieszczeń dydaktycznych na parterze Szkoły Podstawowej w Chruślinie ▪ zakupiono schodołaz obecnie znajduje się Szkole Podstawowej w Chruślinie
3.	**Urząd Miejski w Opolu Lubelskim**	▪ Kino Opolanka w Opolu Lubelskim –podjazdy dla osób niepełnosprawnych, wyposażono obiekt w platformę osobową, umożliwiającą komunikację dla osób niepełnosprawnych wewnątrz budynku, ▪ Budynek Biblioteki Publicznej w Opolu Lubelskim –podjazd dla osób niepełnosprawnych, przebudowano schody zewnętrzne do budynku, dostosowano WC dla osób niepełnosprawnych, ▪ Budynek wielorodzinny przy ul. Fabrycznej 29 –zewnętrzną

[5] Inwestycje wskazane przez ankietowane podmioty.

		platformę dla osób niepełnosprawnych umożliwiającą dostęp do budynku, przystosowano jeden lokal dla osoby niepełnosprawnej, ▪ Budynek Żłobka i Przedszkola Miejskiego w Opolu Lubelskim –podjazd dla osób niepełnosprawnych z pochwytem dostosowanym dla potrzeb niepełnosprawnych dzieci, ▪ w ramach realizacji bieżących remontów dróg, chodników gmina dostosowuje na przejściach dla pieszych niweletę chodnika do korzystania przez osoby niepełnosprawne ▪ wyznaczane są miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych na parkingach w pobliżu urzędów i inwestycji
4.	**Urząd Miejski w Poniatowej**	▪ Windy dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej: Urząd Miejski ul. Młodzieżowa 2 w Poniatowej, Szkoła Podstawowa ul. Szkolna 8 w Poniatowej ▪ platformy przyschodowe dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa ul. Szkolna 8 w Poniatowej, CKPiT w Poniatowej, ▪ Schodołazy dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej: Przedszkole Miejskie w Poniatowej, Szkoła Podstawowa w Niezabitowie, CKPiT w Poniatowej, ▪ pochylnie dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej: stołówka w Kowali Drugiej, Szkoła Podstawowa w Dąbrowie Wronowskiej, Lokale usługowe przy ul. 1 Maja 6 w Poniatowej, Kino „Czyn" w Poniatowej, CKPiT, Urząd Miejskie w Poniatowej (dostęp do banku), Strażnica OSP w Spławach, ▪ sanitariaty w budynkach użyteczności publicznej: Urząd Miejski w Poniatowej, CKPIT w Poniatowej, Kino Czyn w Poniatowej, Przedszkole Miejskie w Poniatowej, Strażnica OSP w Spławach, ▪ płytki dla niewidomych przy przejściach dla pieszych przy części dróg gminnych i powiatowych, ▪ huśtawka integracyjna dla osób niepełnosprawnych przy Al. Spacerowej w Poniatowej, ▪ miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych na części parkingów
5.	**Urząd Gminy Łaziska**	▪ podjazdy dla niepełnosprawnych przy budynkach szkoły w Łaziskach, w Braciejowicach, w Kamieniu, ▪ podjazd budynku Ośrodka Zdrowia ▪ podjazd przy budynku Urzędu Gminy w Łaziskach, ▪ podjazd przy budynku gdzie znajduje się urząd pocztowy w Łaziskach ▪ przy obiekcie handlowym „Lewiatan" w Łaziskach
6.	**Urząd Gminy Wilków**	▪ podjazdy dla wózków inwalidzkich do wejść głównych, we

		wszystkich obiektach użyteczności publicznej, ▪ wyznaczone miejsce parkingowe przed UG ▪ zamontowany dzwonek przy drzwiach wejściowych do budynku
7.	**Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim**	▪ podjazd dla osób niepełnosprawnych do budynku Starostwa Powiatowego ▪ pomieszczenie higieniczno-sanitarne przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych na parterze budynku siedziby Starostwa Powiatowego
8.	**Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim**	▪ parter budynku PUP w Opolu Lubelskim został przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych, ▪ posadzka w pomieszczeniach na parterze została wyłożona płytkami antypoślizgowymi, zlikwidowano progi, ▪ zamontowano drzwi o szerokości 90 cm, okna mają zamontowane klamki na wysokości umożliwiającej ich otworzenie przez osoby niepełnosprawne, ▪ pomieszczenie sanitarne zostało wyposażone w armaturę spełniającą wymogi bhp dla osób niepełnosprawnych (odpowiednio oznakowane). ▪ na zewnątrz budynku został wykonany podjazd oraz parking z miejscem wyznaczonym dla osoby niepełnosprawnej
9.	**Szpital w Opolu Lubelskim ul. Szpitalna 9**	▪ przy budynkach głównych tj. Chirurgicznym i Izby Przyjęć istnieją pochylnie dla osób niepełnosprawnych, ▪ w budynku Chirurgicznym zamontowano windę szpitalną dostosowaną do przewozu pacjentów na wózkach i łóżkach, ▪ częściowo dostosowano dojścia do budynków dla osób niepełnosprawnych, ▪ przy wejściu do budynku Izby Przyjęć są drzwi wejściowe, przesuwne, otwierane i zamykane na fotokomórkę, ▪ dostosowano pomieszczenia higieniczno-sanitarne do potrzeb osób niepełnosprawnych przy Izbie Przyjęć, ▪ przystosowano powierzchnię podłóg w ciągach komunikacyjnych Oddziału Medycyny Paliatywnej i Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego dla osób niepełnosprawnych, ▪ zamontowano poręcze i uchwyty w ciągach komunikacyjnych i pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przy Izbie Przyjęć, w Oddziale Medycyny Paliatywnej i Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym
10.	**Szpital w Poniatowej przy ul. Fabrycznej 18**	▪ szpital posiada dwie widny przystosowane do transportu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich oraz transportu chorych na noszach i łóżkach szpitalnych, ▪ przy wejściach do budynku szpitala istnieją pochylnie dla osób niepełnosprawnych, ▪ dostosowano pomieszczenia higieniczno-sanitarne do potrzeb osób niepełnosprawnych w Oddziale Chorób

		Wewnętrznych z Pododdziałem Kardiologii i Oddziale Rehabilitacji ▪ dostosowanie 2 miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych przy szpitalu
Organizacje pozarządowe		
1.	**Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych**	▪ Budynek WTZ w Poniatowej jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez: ▪ podjazd dla wózków inwalidzkich ▪ zamontowane poręcze wewnątrz budynku i w toaletach
2.	**Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną**	▪ Siedziba Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio” w Poniatowej, jest pozbawiona barier architektonicznych i wyposażona w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych: ▪ dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych pomieszczenia wraz łazienkami wszystkie drzwi w tej części budynku mają szerokość minimum 80 cm oraz są pozbawione progów lub są w nich zamontowane płaskie listwy przyprogowe, ▪ oporęczowane korytarze (na wysokim parterze oraz na I piętrze), ▪ winda przyschodowa z poziomu niskiego parteru na wysoki parter, ▪ czteroprzystankowa platforma do przewozu osób niepełnosprawnych z poziomu piwnic do poziomu I piętra ▪ schodołaz gąsienicowy, ▪ podjazdy dla wózków inwalidzkich na zewnątrz budynku, ▪ Jeden z autobusów Stowarzyszenia, którym świadczona jest usługa transportowa uczestnikom ŚOW „Pinokio”, został wyposażony w windę, ▪ Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna mieści się na parterze, co znacznie ułatwia dostęp do niej osobom mającym trudności w poruszaniu się, lokal prawie w całości jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne na podstawie pozyskanych informacji.

Wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej osób niepełnosprawnych

Propagowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych ma duże znaczenie dla środowiska lokalnego. Sfera kulturalno - rekreacyjna, poprzez funkcję terapeutyczną, wpływa na harmonijny rozwój osobowości, panowanie nad emocjami i bezpieczeństwo psychiczne osób niepełnosprawnych Istniejące bariery w kontaktach z wytworami kultury artystycznej winny być kompensowane jak najpełniejszą możliwością udziału osób niepełnosprawnych w imprezach kulturalno-rekreacyjnych.

Udział osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym powiatu jest więc nieodzownym elementem programu działań.
Nie mniej istotne znaczenie w integracji społecznej ma aktywność fizyczna osób niepełnosprawnych. Najlepszą formą treningu ruchowego jest uprawianie sportu. Sport dla osób niepełnosprawnych jest sposobem na poprawę zdrowia i organizacji codziennego życia. Kształtuje pozytywny stosunek społeczeństwa do osób niepełnosprawnych, jak i samych osób niepełnosprawnych do idei sportu i aktywności fizycznej. Wpływa korzystnie zarówno na poprawę kondycji fizycznej, jak również na kształtowanie osobowości i pozytywnych postaw społecznych. Sport spełnia w życiu osób niepełnosprawnych wiele funkcji:

- stosowane ćwiczenia sportowe mają oddziaływanie lecznicze,
- ruch oddziałuje jako biologiczny stymulator ważnych dla życia organów i narządów,
- aktywność fizyczna posiada funkcje wychowawczo-pedagogiczne, poprzez usuwanie barier psychicznych przed nowymi zadaniami ruchowymi,
- ćwiczenia sportowe powodują przyjemne doznania i odczucia, w wyniku których osoba niepełnosprawna kształtuje pozytywnie własną osobowość,
- sport wzmacnia poczucie własnej wartości i wiary we własne siły.

Z uwagi na duże znaczenie sportu w rehabilitacji osób niepełnosprawnych promocja kultury fizycznej i sportu znalazła odzwierciedlenie w Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, między innymi poprzez promowanie i wspieranie imprez sportowych oraz rozwój bazy rekreacyjno-sportowej.
Inną, ujętą w Programie formą rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, są turnusy rehabilitacyjne.

Zgodnie z wyżej cytowaną ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. - turnus rehabilitacyjny oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie osób niepełnosprawnych, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.
Głównym celem turnusów jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie do aktywności społecznej,
- wyrabianie samodzielności w pełnieniu ról społecznych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność wypełniania podstawowych zadań społecznych oraz stanowi pewną przeszkodę w realizacji własnych celów. Stan ten powoduje wiele sytuacji stresowych, a niejednokrotnie prowadzi do cierpienia. Każda choroba, niepełnosprawność stwarza potrzebę opieki i wsparcia społecznego ze strony różnych osób i organizacji społecznych.

Właśnie w takich sytuacjach trudnych i stresowych bardzo ważną rolę odgrywają pozytywne więzi międzyludzkie. Doświadczenie bliskości z innymi ludźmi, poczucie zrozumienia i akceptacji, znajdowanie oparcia wzmacnia odporność psychiczną, sprzyja wzrostowi samooceny, dzięki czemu łatwiej radzić sobie z problemami. Więzi społeczne chronią przed poczuciem alienacji i wywierają pozytywny wpływ na zaspokajanie społecznej integracji, poczucia przynależności. Umożliwiają również zachowania opiekuńcze, kształtują poczucie własnej wartości i dają dostęp do nowych kontaktów i informacji.

Rodzaj i zakres udzielanego wsparcia zależy od stopnia rozwoju choroby i ograniczenia sprawności. Podstawą skuteczności wspierania jest adekwatność jego działań w stosunku do potrzeb odbiorcy. Ważną rzeczą jest więc znajomość środowiska osób niepełnosprawnych, ich potrzeb, problemów, doświadczeń, warunków, w jakich funkcjonują oraz ich osobowościowego i biopsychicznego potencjału. Osoby niepełnosprawne uzyskujące dostateczne wsparcie społeczne rzadziej stosują destrukcyjne mechanizmy obronne, charakteryzują się większą pewnością siebie i dlatego łatwiej jest im przystosować się do zmian zachodzących w otoczeniu. Wsparcie środowiskowe stanowi jedną z alternatywnych form w stosunku do zinstytucjonalizowanej opieki i rehabilitacji. Dostarcza niezbędnej pomocy, adekwatnej do oczekiwań osób niepełnosprawnych. Stwarza szansę na utrzymanie niepełnosprawnych osób w ich środowisku. Uczy samodzielności i zaradności.

Biorąc powyższe pod uwagę, budowanie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych znalazło odzwierciedlenie w Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych. Położono nacisk na wspieranie istniejącej już infrastruktury, jak i rozwój nowych form wsparcia.

Aktualnie działają następujące placówki na terenie całego powiatu zajmujące się rehabilitacją osób niepełnosprawnych:

- Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" (ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi), prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Poniatowej prowadzone przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych, realizujące zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, poprzez terapię zajęciową osób niepełnosprawnych, niezdolnych do podjęcia pracy na otwartym rynku pracy.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie (ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi), (gmina Józefów n/Wisłą).
- Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Karczmiskach.
- Prywatna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Sto Pociech" w Opolu Lubelskim.

Zapotrzebowanie na w/w formy wsparcia świadczone przez placówki nadal rośnie, dlatego też wspieranie działalności tych placówek znalazło odzwierciedlenie w niniejszym Programie.

Celem jest dążenie do poszerzenia oferty w zakresie rehabilitacji i wsparcia zarówno dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, jak i dorosłych osób niepełnosprawnych.

Rosnący odsetek dzieci z upośledzeniem umysłowym i schorzeniami sprzężonymi, które uniemożliwiają podjęcie nauki w szkołach masowych, a jednocześnie słabo rozwinięty system edukacji osób niepełnosprawnych w powiecie powoduje, iż duża grupa uczniów objęta jest nauczaniem indywidualnym. Dzieci te realizują obowiązek szkolny, ustalony według indywidualnego toku nauczania, pozostają jednak w izolacji. Nie mają kontaktu z rówieśnikami, rzadko nawiązują przyjaźnie.

W związku z powyższym zasadne byłoby utworzenie ośrodka edukacyjno-rehabilitacyjnego dla dzieci i młodzieży realizującego program nauczania indywidualnego oraz rehabilitacji usprawniającej dostosowanej do indywidualnych potrzeb niepełnosprawnego dziecka.

Kolejną grupą osób niepełnosprawnych, które wymagają szczególnego wsparcia są osoby dorosłe z zaburzeniami psychicznymi, które pozostają w całkowitej izolacji od społeczeństwa. W celu pomocy i wsparcia tych osób utworzono Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie.

Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (środowiskowym domem samopomocy). Działa w obszarze pomocy społecznej. Jest jednostką dziennego pobytu (posiada 54 miejsca statutowe pobytu dziennego), a od 2019 roku prowadzi również 2 miejsca całodobowe okresowego pobytu.

ŚOW „Pinokio" w Poniatowej swoje usługi świadczy osobom z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub

zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

ŚOW „Pinokio" w Poniatowej jest środowiskowym domem samopomocy typu A, B, C, D, co oznacza, że jest przeznaczony dla osób:

- przewlekle psychicznie chorych (typ A),
- z niepełnosprawnością intelektualną (typ B),
- wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C),
- ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ D).

Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej świadczy uczestnikom usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Ośrodek świadczy uczestnikom usługi:

1) bytowe:
   a) usługi transportowe (polegające na dowożeniu na zajęcia z miejsca zamieszkania lub z innego miejsca uzgodnionego z kierownikiem Ośrodka i odwożeniu po zajęciach)
   b) gorący posiłek
2) specjalistyczne:
   a) rehabilitacja społeczna, w szczególności:
   - trening funkcjonowania w codziennym życiu,
   - trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
   - trening umiejętności komunikacyjnych,
   - trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
   - poradnictwo psychologiczne,
   - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
   - pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
   - niezbędna opieka, w szczególności dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
   - terapia ruchowa, w tym: zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja,
   - inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy,

b) rehabilitacja zdrowotna – w oparciu o zalecenie lekarza specjalisty:

- masaż leczniczy,
- rehabilitacja ruchowa.

Uczestnicy ŚOW „Pinokio" biorą udział w grupowych/zespołowych zajęciach w poszczególnych pracowniach Ośrodka:

- gospodarstwa domowego,
- przedsiębiorczości,
- majsterkowicza,
- multimedialnej,
- rękodzieła,
- muzycznej,
- teatralnej,
- projektowania i wykonawstwa,
- rewalidacyjnej,

a także w moderowanych zajęciach integracyjnych.

Łącząc działalność i umiejętności trenowane w poszczególnych pracowniach, uczestnicy pracują również metodą projektów – praktycznie i samodzielnie (przy wsparciu pracowników) realizują projekty tematyczne: od pomysłu do wykonania.

Ponadto Ośrodek świadczy następujące usługi według bieżących potrzeb uczestników:

- grupowe zajęcia psychoedukacyjne,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne,
- indywidualne zajęcia pedagogiczne,
- indywidualne poradnictwo socjalne,
- indywidualne poradnictwo prawne.

Poza wyżej opisanymi usługami ŚOW „Pinokio" zapewnia uczestnikom warunki do rozwijania ich samorządności, przede wszystkim w formie Rady Uczestników – organu wewnętrznego Ośrodka, którego celem jest reprezentowanie uczestników i ich potrzeb i interesów oraz współpraca z kierownikiem i Zespołem Wspierająco-Aktywizującym Ośrodka w celu tworzenia optymalnych warunków funkcjonowania uczestników, a także reprezentowanie społeczności Ośrodka na zewnątrz. Rada Uczestników jest przestrzenią do wspierania inicjatywy i podmiotowości uczestników we współtworzeniu oferty ŚOW „Pinokio".

Uczestnicy ŚOW „Pinokio" realizują swoje uzdolnienia twórcze w dwóch zorganizowanych formach:

- grupie teatralnej Kasta,
- zespole muzycznym Vectis.

Ponadto Ośrodek umożliwia im prowadzenie aktywnego życia społecznego i towarzyskiego, organizując przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym i rozrywkowym (np. seanse kinowe, spektakle teatralne, imprezy sportowe, wycieczki, turnieje sportowe, imprezy taneczne, spotkania z okazji tradycyjnych świąt).

Oprócz usług świadczonych bezpośrednio uczestnikom Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" dysponuje również ofertą dla członków ich rodzin oraz osób umocowanych prawnie do reprezentowania ich. Oferta ta obejmuje:

- konsultacje bieżącego funkcjonowania uczestników w Ośrodku oraz ich potrzeb,
- indywidualne i grupowe poradnictwo socjalne,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne,
- grupowe zajęcia psychoedukacyjne,
- indywidualne i grupowe poradnictwo prawne,
- inne formy wspierające rozwój kompetencji osobistych i opiekuńczych w związku z doświadczeniem życia w rodzinie z osobą z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie przeznaczony jest dla dorosłych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym, obejmujący swoją działalnością teren gminy Józefów nad Wisłą. Z usług świadczonych przez ŚDS mogą również korzystać osoby z sąsiednich gmin na podstawie zawartych porozumień.

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów funkcjonowania w życiu codziennym. Zapewnia wielopłaszczyznową rehabilitację dostosowaną do indywidualnych potrzeb. Prowadzi terapię zajęciową odpowiednią do możliwości oraz zainteresowań uczestników. Ponadto podejmuje działania w celu przygotowania osób z zaburzeniami psychicznymi do podjęcia pracy. Zapewnia również poradnictwo dla uczestników i ich rodzin, rehabilitację ruchową oraz opiekę psychologiczną.

ŚDS w Prawnie w celu realizacji swoich zadań nawiązuje współpracę z różnymi specjalistami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia oparcie społeczne dla 25 osób, dla których przewidziany jest również gorący posiłek, środek transportu do i z ŚDS. Ponadto gwarantuje opiekę zdrowotną, pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną oraz socjalną uczestników i ich rodzin. Uczestnicy Domu mogą tworzyć samorząd.

Budowanie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych jest procesem długotrwałym. Wymaga zaangażowania i współpracy różnych środowisk, zarówno organizacji pozarządowych, instytucji samorządowych szczebla gminnego i powiatowego, jak również samych osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz lokalnej społeczności.

Obok wymienionych powyżej instytucjonalnych form pomocy, budowaniu i umacnianiu systemu wsparcia osób niepełnosprawnych będą służyć również działania mające na celu kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, wspieranie usług wolontariatu, organizowanie samopomocy, a także umacnianie dialogu społecznego różnych środowisk działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Ochrona praw i interesów osób niepełnosprawnych

W ustawodawstwie polskim istnieje wiele regulacji prawnych zabezpieczających prawa i przywileje osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia. Ich faktyczne respektowanie ogranicza często brak znajomości powyższych przepisów, zarówno przez samych zainteresowanych, jak i jednostki wskazane ustawowo do ich realizacji. Barierę stanowi również utrudniony dostęp do nich i skomplikowane procedury.

Osoby niepełnosprawne, w porównaniu z innymi nadal traktowane są często w sposób nierówny. Zrównanie szans i wyeliminowanie dyskryminacji jest podstawowym zadaniem stojącym przed wspólnotą samorządową. Spoczywa na niej obowiązek tworzenia warunków nie tylko do ekonomicznego bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych, ale również do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, dostępu do społecznego dziedzictwa i godziwych warunków życia.

Koncepcja ta, by w prawidłowy sposób funkcjonowała, wymaga zasadniczej zmiany myślenia o osobach niepełnosprawnych, przestrzegania prawa, zaangażowania środowiska lokalnego, jak i samych zainteresowanych - osób niepełnosprawnych oraz organizacji pozarządowych.

Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy

Najważniejsze zasady dotyczące kształcenia w Polsce, w tym kształcenia osób niepełnosprawnych, reguluje ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.

U. z 2021 r., poz. 4 z późn. zm.). Część zasad dotyczy wszystkich uczniów, w tym także niepełnosprawnych, a niektóre z nich dotyczą jedynie osób niepełnosprawnych.

System oświaty powinien zapewniać:

- realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
- każdemu uczniowi warunki niezbędne do rozwoju;
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;
- możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, dostosowanej do potrzeb i możliwości tych uczniów.
Podstawą kształcenia specjalnego uczniów we wszystkich typach szkół jest orzeczenie o potrzebie:

- kształcenia specjalnego,
- nauczania indywidualnego,
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,

wydane uczniowi na prośbę rodziców lub opiekunów dziecka przez zespół orzekający poradni psychologiczno-pedagogicznej. Orzeczenie jest wskazaniem najbardziej odpowiedniej formy kształcenia, z uwzględnieniem potrzeb dziecka oraz wskazaniem właściwych form pomocy specjalistycznej. Nie jest równoznaczne ze skierowaniem dziecka do jakiejkolwiek szkoły.
Obowiązujące ustawodawstwo pozwala rodzicom lub opiekunom dziecka decydować o wyborze szkoły (specjalnej lub ogólnodostępnej).

Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych organizuje się w:

1) przedszkolach:
    a. ogólnodostępnych,
    b. ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
    c. integracyjnych,

   d. ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
   e. specjalnych;
2) oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych;
3) innych formach wychowania przedszkolnego;
4) szkołach:
   a. ogólnodostępnych,
   b. ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
   c. integracyjnych,
   d. ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
   e. specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy;
5) młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
6) młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
7) specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
8) specjalnych ośrodkach wychowawczych;
9) ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych.

Natomiast dzieciom i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły zapewnia się nauczanie indywidualne. Uczniom niepełnosprawnym stworzono możliwość wydłużenia obowiązku szkolnego, kształcenie uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy: 20. rok życia - w przypadku szkoły podstawowej i 24 rok życia - w przypadku szkoły ponadpodstawowej. Rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci niepełnosprawne może zostać odroczone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat.
Dla uczniów niepełnosprawnych można przedłużyć okres nauki na każdym etapie edukacyjnym co najmniej o jeden rok, zwiększając proporcjonalnie liczbę godzin zajęć edukacyjnych.
Uczeń niepełnosprawny ma prawo do korzystania z bezpłatnego transportu oraz opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniowie z niepełnosprawnością ruchową, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21 rok życia.
Dzieci i młodzież, o których mowa w art. 36 ust. 17 ustawy Prawo oświatowe, a także dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, mają prawo do bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą: 24 rok życia – w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których

jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, 25 rok życia – w przypadku uczestników zajęć rewalidacyjno – wychowawczych.
Jeśli gmina nie zapewnia transportu, jej obowiązkiem jest zwrot kosztów przejazdu ucznia oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka, na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) i rodzicami, opiekunami lub opiekunami prawnymi ucznia, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, opiekunowie lub opiekunowie prawni.
Zadania z zakresu szkoleń dostosowujących kwalifikacje do potrzeb lokalnego rynku pracy w ramach kompetencji ustawowych realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim, który odpowiedzialny jest za opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu

Realizacja tego celu będzie opierała się o:

- ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- współpracę z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych zakresie rehabilitacji zawodowej tych osób.

3. Planowane zadania do realizacji wraz z harmonogramem na lata 2021-2025

Cel operacyjny	Zadania	Realizatorzy	Środki	Termin
1. Zapobieganie powstawaniu zjawiska niepełnosprawności	1. Promocja i wspieranie działań prozdrowotnych (programy w zakresie profilaktyki, akcje promujące zdrowy styl życia) poprzez festyny, imprezy integracyjne itd., m.in.: - „Kulturalna Niedziela” - festyn „O Godność Osoby Niepełnosprawnej” 2. Podnoszenie poziomu wiedzy poprzez edukację prozdrowotną	• placówki służby zdrowia • jednostki organizacyjne administracji samorządowej realizujące zadania z zakresu promocji zdrowia • organizacje pozarządowe • samorząd powiatu i gmin	• środki samorządu • budżetu państwa • NFZ • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów • środki własne organizacji pozarządowych	zadanie ciągłe zadanie ciągłe

	3. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, diagnostyki i rehabilitacji			zadanie ciągłe
	4. Konsultacje w zakresie edukacji i rewalidacji osób niepełnosprawnych intelektualnie lub z autyzmem	• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opolu Lubelskim • SOSW w Karczmiskach		2021-2025
2. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	1. Kontynuacja działań w zakresie ograniczania barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej najczęściej odwiedzanych przez osoby niepełnosprawne:	• samorząd powiatu i gmin • służby budowlane, Inspektorat Nadzoru Budowlanego • jednostki organizacyjne administracji samorządowej • placówki oświatowe • placówki służby zdrowia	• środki samorządowe gmin, powiatu • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki własne instytucji • środki unijne	zadanie ciągłe
	a. likwidacja barier architektonicznych w postaci budowy pochylni dla wózków inwalidzkich przy wejściu do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Opolu Lubelskim			2021-2025
	b. Likwidacja barier architektonicznych w Powiatowym Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Opolu Lubelskim: ● <u>Szpital w Opolu Lubelskim</u>: - budowa szybu i dźwigu szpitalnego przystosowanego dla potrzeb osób niepełnosprawnych w budynku Oddziału Medycyny Paliatywnej, ZOL, POZ, NPL - dostosowanie pomieszczeń higieniczno – sanitarnych i ciągów komunikacyjnych dla potrzeb osób niepełnosprawnych (dostosowanie szerokości drzwi, montaż poręczy i uchwytów, przystosowanie powierzchni podłóg) Oddziału Dziecięcego, Dostosowanie pozostałych pomieszczeń higieniczmo-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych dla potrzeb osób niepełnosprawnych (dostosowanie szerokości	• we współpracy ze Starostwem Powiatowym	• środki samorządowe powiatu • środki unijne	2021-2025

	drzwi, montaż poręczy i uchwytów, przystosowanie powierzchni podłóg) ZOL - dostosowanie szerokości ciągów komunikacyjnych ZOL ● Szpital w Poniatowej: - dostosowanie pomieszczeń higieniczno - sanitarnych i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych (dostosowanie szerokości drzwi, montaż poręczy i uchwytów, przystosowanie powierzchni podłóg) Izby Przyjęć, Oddziału Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu, Oddziału Rehabilitacyjnego - zatrudnieni osoby ze znajomością języka migowego ● POZ w Poniatowej - dobudowa szybu i montaż windy pionowej			
	c. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej w gminie Józefów nad Wisłą Zakup schodołazu d. Likwidacja barier architektonicznych budowa podjazdów do budynku OPS w Łaziskach e. Likwidacja barier architektonicznych montaż barierki do podjazdu w świetlicy w Kępie Gosteckiej f. Likwidacja barier architektonicznych remont schodów oraz wykonanie podjazdu dla wózków przy budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Karczmiskach g. likwidacja barier architektonicznych remont schodów wejściowych Przedszkola w Karczmiskach, Szkoły Podstawowej im. M. Rataja w Karczmiskach oraz Szkoły Filialnej w Głusku	• samorząd gmin	• środki samorządowe gmin • PFRON • środki pomocowe w ramach różnych programów • środki unijne	2021-2025

	poprzez budowę pochylni, poszerzenie drzwi wejściowych oraz dostosowanie tj. wyrównanie i obniżenia zbyt wysokich schodów h. likwidacja barier architektonicznych remont co najmniej jednej toalety dostępnej na każdej kondygnacji z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnością, zapewnienie dostępności do wszystkich kondygnacji w tym szatni, świetlic, biblioteki poprzez budowę dźwigów osobowych (w ostateczności zakup schodołazu)w Szkole Podstawowej im. M. Rataja w Karczmiskach oraz Szkole Filialnej w Głusku i. modernizacja Szkoły Podstawowej przy ul. Szkolnej 8a w Poniatowej: sanitariaty przystosowane dla osób niepełnosprawnych, pochylnie dla osób niepełnosprawnych, winda dla osób niepełnosprawnych, brak barier architektonicznych wewnątrz budynku, j. budowa czterech sal gimnastycznych na terenie gminy Poniatowa w miejscowości Poniatowa Kolonia, Kowala Druga, Niezabitów i Dąbrowa Wronowska – przystosowanych dla osób niepełnosprawnych k. likwidacja barier architektonicznych dla Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego im. Ewy Szelburg-Zarembiny w Karczmiskach poprzez instalację windy lub platformy schodowej, wyrównanie terenu i wyłożenie kostką przed placem zabaw na terenie ośrodka, wykonanie podjazdu dla wózków inwalidzkich na placu zabaw, remont budynku z			

	przeznaczeniem na sale dydaktyczne dla szkoły branżowej			
	2. Wspieranie inicjatyw w celu pełniejszego przestrzegania przepisów prawa budowlanego w tym zakresie.	• organizacje pozarządowe • PCPR	• środki samorządowe powiatu • środki unijne • środki sponsorów, fundacji	zadanie ciągłe
	3. Nadzór i konsekwentne egzekwowanie ustawowego obowiązku dotyczącego zapewnienia korzystania osobom niepełnosprawnym z obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa mieszkaniowego i rodzinnego	• służby budowlane, Inspektorat Nadzoru Budowlanego		zadanie ciągłe
	4. Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych, mające na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonywania podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, w szczególności poprzez: a. likwidację barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych mających trudności w poruszaniu się b. likwidację barier w komunikowaniu się c. likwidację barier technicznych d. zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	• PCPR • projektanci • wykonawcy • NFZ • Placówki Służby Zdrowia • Punkty zaopatrzenia w sprzęt i środki specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych • odbiorcy indywidualni	• środki własne indywidualnych odbiorców • PFRON • środki sponsorów, wykonawców robót • NFZ	zadanie ciągłe
	5. Likwidacja barier transportowych	• organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych • PCPR	• środki własne organizacji • PFRON • Środki sponsorów	zadanie ciągłe
	a. zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych z terenu gminy Karczmisk	• Gmina Karczmiska • Powiat Opolski	• Środki sponsorów • Samorząd gminy • Środki własne • Źródła zewnętrzne	2021-2025

	b. Zakup środka transportu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych w tym: poruszających się na wózkach inwalidzkich dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Karczmiskach			
	c. likwidacja barier transportowych poprzez zakup środka transportu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych z terenu gminy Wilków	• Gmina Wilków	• Środki sponsorów • Samorząd gminy • Środki własne • Źródła zewnętrzne	2021-2025
	d. zakup środka transportu do świadczenia usługi transportowej uczestnikom Środowiskowego Ośrodka Wsparcia "Pinokio" w Poniatowej	• organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	• Środki sponsorów • Samorząd gminy • Środki własne • Źródła zewnętrzne	2021-2025
	e. zakup autobusu czy innego pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Poniatowej	• organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	• Środki sponsorów • Samorząd gminy • Środki własne • Źródła zewnętrzne	2021-2025
	6. Oznaczenie przejść dla pieszych i sygnalizacja dźwiękowa	• administracja samorządowa: powiatowa i gminna • Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	• środki samorządowe powiatu • środki własne • źródła zewnętrzne	zadanie ciągłe
3. Wspieranie różnorodnych form aktywności społecznej osób niepełnosprawnych	1. Promowanie twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych 2. Promowanie i wspieranie imprez integracyjnych i sportowych, m.in. przez: a. organizację corocznego festynu Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych w Opolu Lubelskim pod hasłem „Kulturalna Niedziela” b. organizację corocznego festynu Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Poniatowej pod hasłem „O Godność Osoby Niepełnosprawnej” c. organizację Przeglądu Małych Form Teatralnych	• organizacje pozarządowe • miejskie i gminne ośrodki kultury • ośrodki sportu i rekreacji • samorządy gmin i powiatu • PCPR • Warsztat Terapii Zajęciowej • inne jednostki organizacyjne, szkoły, przedszkola, placówki specjalne • organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych	• środki budżetu gmin, powiatu • środki PFRON • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe • środki własne wnioskodawców indywidualnych	zadania ciągłe

	Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnością Intelektualną w Poniatowej d. organizacja obchodów Międzynarodowego Święta Białej Laski 3. Wspieranie rozwoju bazy rekreacyjno-sportowej: - Przebudowa boiska piłkarskiego w Poniatowej przy ul. 11 Listopada – zarówno boisko jak i budynek zaplecza sportowego dostosowany będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych, - „Budowa kąpieliska wraz z plażą". W ramach prac związanych z budową kąpieliska wykonane zostaną między innymi utwardzone dojście do kąpieliska dla osób niepełnosprawnych - Budowa kompleksu rekreacyjnego przy Alei Spacerowej w Poniatowej - przystosowanego dla osób niepełnosprawnych 4. Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych 5. Budowa świetlicy w miejscowości Plizin – obiekt dostosowany będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych.			
4. Budowanie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych	1. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec środowiska osób niepełnosprawnych 2. Wspieranie różnych form dialogu społecznego (współpraca z organizacjami pozarządowymi, Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych) 3. Tworzenie warunków wsparcia rodzinnego, społecznego i psychologicznego, w szczególności poprzez	• organizacje pozarządowe • inne jednostki, organizacje zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych (PCPR, PUP, OPS, inne) • Szkolne Kluby Wolontariusza • samorządy gmin i powiatu	• środki samorządu gmin, powiatu • środki własne organizacji pozarządowych • środki pomocowe pozyskane w ramach różnych programów • środki budżetu państwa • Fundusz Pracy • PFRON • środki własne organizacji prowadzącej WTZ	zadania ciągłe

	rozwój działań samopomocowych oraz wspieranie usług wolontariatu, m.in.: a. realizacja projektu „Asystent Osoby Niepełnosprawnej i Starszej" b. realizacja projektu „Wolontariat w OPS" c. wsparcie informatyczno-doradcze (działalność związana z edukacją osób niepełnosprawnych)		• EFS	
	4. Szkolenie kadry jednostek organizacyjnych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych, wolontariuszy oraz rodzin osób niepełnosprawnych	• organizacje pozarządowe • inne jednostki, organizacje zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych (PCPR, PUP, OPS, inne) • Szkolne Kluby Wolontariusza • JST (gminy i powiat)		zadanie ciągłe
	5. Wspieranie działalności Środowiskowego Ośrodka Wsparcia „Pinokio" dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Poniatowej	• Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Poniatowej • samorząd powiatu i gminy • PCPR		zadanie ciągłe
	6. Wspieranie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej z siedzibą w Poniatowej	• Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych w Poniatowej • samorząd powiatu i gmin • PCPR		zadanie ciągłe
	7. Usprawnianie psychoruchowe osób niepełnosprawnych	• NSPR		zadanie ciągłe
	8. Prowadzenie zajęć z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka niepełnosprawnego	• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opolu Lubelskim • NSPR w Poniatowej • SOS-W w		zadanie ciągłe

		Karczmiskach		
	9. Realizacja systemowych projektów pomocy społecznej przez OPS i PCPR	• OPS • PCPR		zadanie ciągłe
	10. Organizacja konferencji dla rodziców i osób pracujących z uczniami niepełnosprawnymi o tematyce szeroko pojętej pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie edukacji, rehabilitacji i zatrudnienia 11. Organizacja imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	• Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj szansę" w Karczmiskach		2021-2025
5. Ochrona praw i interesów osób niepełnosprawnych	1. Umacnianie pozycji osób niepełnosprawnych poprzez współpracę organizacji pozarządowych i działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych – reprezentacja interesów całego środowiska osób niepełnosprawnych	• organizacje pozarządowe • PCPR • PSRds.ON	• środki własne organizacji	zadanie ciągłe
	2. Wspieranie działalności sieci punktów informacyjnych w terenie	• organizacje pozarządowe	• środki własne NGO • środki samorządu powiatu, gmin	zadanie ciągłe
	3. Priorytety w najmie pomieszczeń dla NGO w przypadku pojawienia się wolnych lokali	• Starostwo Powiatowe • Urzędy Gmin i Miast	• środki własne NGO • środki samorządu powiatu, gmin	zadanie ciągłe
6. Edukacja i podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia szans na lokalnym rynku pracy	1.Efektywna edukacja osób niepełnosprawnych w szkołach: a. zakup programów edukacyjnych w wersji elektronicznej dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową b. dodatkowe środki na zatrudnienie logopedy, psychologa oraz na organizację zajęć edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych c. prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla uczniów niepełnosprawnych (integracja, pomoc)	• Placówki oświatowe	• środki PFRON • środki samorządu powiatu, gmin • EFS • Kuratorium • sponsorzy • Fundusz Pracy	zadanie ciągłe
	2. Organizacja i prowadzenie szkoleń w ramach kształcenia	• PUP	• środki PFRON • środki samorządu powiatu, gmin	zadanie ciągłe

	ustawicznego		• EFS • Fundusz Pracy	
7. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu	1. Realizacja usług rynku pracy: a. Pośrednictwo pracy b. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa: - porady indywidualne - porady grupowe - informacja zawodowa grupowa i indywidualna c. Szkolenia zawodowe grupowe i indywidualne, dofinansowanie studiów podyplomowych 2. Realizacja instrumentów rynku pracy: a. Organizacja staży b. Organizacja prac interwencyjnych c. Roboty publiczne d. Prace społecznie użyteczne e. Refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanej osoby bezrobotnej f. Finansowanie badań lekarskich mających na celu stwierdzenie zdolności do wykonywania pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, wykonywania prac społecznie użytecznych g. Finansowanie kosztów zakwaterowania i wyżywienia osoby niepełnosprawnej, która podjęła w wyniku skierowania przez PUP zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe lub szkolenie poza miejscem zamieszkania h. Refundacja kosztów przejazdu i powrotu z miejsca zamieszkania do	• PUP • instytucje, organizacje, przedsiębiorcy i pracodawcy działający na terenie lokalnego rynku pracy zainteresowane wsparciem osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji zawodowej	• Bezkosztowo • Fundusz Pracy • PFRON • EFS, RPO WL • Fundusz Pracy • PFRON • EFS, RPO WL	zadanie ciągłe zadanie ciągłe

	miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, odbywania stażu u pracodawcy, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego i. Przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej j. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska osoby niepełnosprawnej pracodawcy, który zatrudni osobę niepełnosprawną przez okres co najmniej 36 miesięcy k. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w zakładzie pracy, rozpoznania przez służby medycyny pracy ww. potrzeb l. Zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy ł. Zwrot kosztu wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia m. Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych do wysokości 90% tych kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego			

	wynagrodzenia na jedną osobę 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych zakresie rehabilitacji zawodowej tych 4. Kontynuacja Programu „Wyrównywanie różnic między regionami	 • Starostwo Powiatowe	 Bezkosztowo	 zadanie ciągłe 2021-2025

4. Promocja i informowanie o Programie

Promocja i informacja, których zadaniem będzie upowszechnianie zamierzeń Programu wśród mieszkańców powiatu opierać się będzie na 2 kanałach komunikacji:

- Internet
- Promocja i reklama bezpośrednia.

Internet będzie istotnym dostawcą informacji o Programie. W witrynie internetowej powiatu opolskiego na stronie PCPR zostanie utworzona podstrona poświęcona Programowi z zamieszczonym dokumentem. Co roku będzie publikowana informacja o stanie realizacji niniejszego dokumentu.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana z jednej strony do wybranych, potencjalnych zainteresowanych realizacją Programu. Z drugiej strony, głównym odbiorcą tego kanału informacji będą sami mieszkańcy, wśród których będą promowane dobre praktyki i przedstawiane rzeczywiste i widoczne efekty realizacji Programu.

Powyższa promocja i reklama polegać będzie także na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Programu. Stałe poszerzanie spektrum partnerów zaangażowanych w realizację zadań przewidzianych w dokumencie jest jednym z istotniejszych czynników wpływających na powodzenie i skuteczność osiągania celów założonych w niniejszym opracowaniu.

5. System wdrażania i finansowania Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

5. 1 Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Programu

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - powiatowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej;
- 7 Ośrodków Pomocy Społecznej, stanowiących podstawowe ogniwo pomocy społecznej w gminach jako instytucje pierwszego kontaktu:
  - OPS w Chodlu,
  - OPS w Józefowie nad Wisłą,
  - OPS w Karczmiskach,
  - OPS w Łaziskach,
  - OPS w Opolu Lubelskim,
  - OPS w Poniatowej,
  - OPS w Wilkowie;
- Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Pinokio" w Poniatowej (ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi), prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Poniatowej;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie (ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi);
- Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna (prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną);
- organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu:
  - Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną;
  - Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Starszych;
  - Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Daj szansę";
  - Stowarzyszenie AMAZONKI Poniatowa;
  - Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koło w Opolu Lubelskim;
  - Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koło w Poniatowej
  - Polski Związek Niewidomych – Koło w Opolu Lubelskim;
  - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło w Opolu Lubelskim

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło w Poniatowej;
- Stowarzyszenie Rodzin z Autyzmem ELF

Wszystkie te instytucje tworzą holistyczny zespół w tworzeniu systemowych rozwiązań pomocy społecznej.

Instytucją kluczową w procesie realizacji celów Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej. Zadaniem PCPR jest ogólna koordynacja procesu realizacji i monitorowania Programu.

Instytucjami wspomagającymi PCPR w procesie wdrażania Programu będą:

- Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim
- Powiatowy Urząd Pracy
- 7 Urzędów Gmin
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- szkoły
- placówki i organizacje kultury
- zakłady opieki zdrowotnej
- inne

Instytucjami partnerskimi – zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające z Programu, będą:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)
- Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ)
- Urząd Marszałkowski (jako instytucja zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego (RPO WL) oraz częścią działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)
- Wojewódzki Urząd Pracy (EFS)
- inne

Dzięki tak szerokiemu spektrum podmiotów zaangażowanych bezpośrednio, jak i pośrednio w realizację Programu jego cele są realne do osiągnięcia w założonej perspektywie czasowej.

6. System monitorowania i oceny realizacji Programu

Monitoring to jeden z kluczowych elementów wdrażania Programu. Opiera się na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji założeń i porównywaniu osiąganych wskaźników z zakładanymi. Dane z monitoringu służą do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Na podstawie analiz krzywej stanu obecnego w stosunku do zakładanego formułowane są ewentualne wnioski dotyczące zmian w celach operacyjnych lub zadaniach. Cały proces monitoringu ma na celu zapewnienie efektywności wydatkowania środków na realizację Programu. Posiada również wartość antycypacyjną, polegającą na możliwości wczesnego wykrycia ewentualnych błędów i reagowania na nie, a także dostosowanie zapisów Programu do zmieniających się uwarunkowań.

Podstawowymi elementami systemu monitoringu są:

- instytucje zaangażowane w proces
- system sprawozdawczości
- zestaw wskaźników na podstawie, których będzie przygotowywane coroczne sprawozdanie z realizacji Programu.

System instytucjonalny monitorowania Programu odbywać się będzie na trzech poziomach:

- zmian sytuacji osób niepełnosprawnych
- realizacji celów operacyjnych na podstawie wskaźników liczbowych
- realizacji zadań (projektów) określonych w zapisach Programu.

Za monitorowanie Programu odpowiedzialny jest PCPR, który będzie miał za zadanie dokonywanie bieżącej oceny postępu i skutków realizacji Programu, a w szczególności zgodności postępu we wdrażaniu zadań z przyjętym harmonogramem oraz celem strategicznym. Będzie dokonywał tego głównie na podstawie własnych danych oraz informacji pozyskiwanych od podmiotów zaangażowanych w realizację.

Informacje w sprawie postępu realizacji Programu będą publikowane na stronie internetowej PCPR: www.pcpropolelub.eurzad.eu w pierwszym kwartale każdego roku w postaci sprawozdania z realizacji Programu zgodnie z informacją pozyskaną od kluczowych instytucji i podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania ww. programu.

ZAŁĄCZNIKI

1. Wykaz skrótów

JST	Jednostka samorządu terytorialnego
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NSPR	Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Rewalidacyjna
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PP-P	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSRds.ON	Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
RPO WL	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
SONI	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
ZOL	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
SOS-W	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZS	Zespół Szkół

Spis tabel i wykresów

TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI POWIATU OPOLSKIEGO WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU. 7
TABELA 2. PROGNOZOWANA NA 2035 ROK LICZBA LUDNOŚCI POWIATU OPOLSKIEGO. 7
TABELA 3. LICZBA LUDNOŚCI POWIATU OPOLSKIEGO - WEDŁUG ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA WG NSP 2011. 8
TABELA 4. LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM WG NSP 2011 9
TABELA 5. LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM WG STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI..... 10
TABELA 6. LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OPOLSKIM W STOSUNKU DO LICZBY LUDNOŚCI POWIATU..... 11
TABELA 7. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W POWIECIE OPOLSKIM WEDŁUG KATEGORII NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, PŁCI, EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ORAZ AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ. 12
TABELA 8. NIEPEŁNOSPRAWNI ZAREJESTROWANI W PUP W OPOLU LUBELSKIM W LATACH 2019-2020..... 13
TABELA 9. PRZYZNANE KWOTY DOFINANSOWAŃ NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ W LATACH 2017-2020..... 16
TABELA 10. LICZBA ZREALIZOWANYCH WNIOSKÓW O LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ W LOKALNYM ŚRODOWISKU W LATACH 2017-2020. 18
TABELA 11. LICZBA WNIOSKÓW ORAZ PRZYZNANA KWOTA DOFINANSOWAŃ DO ZAOPATRZENIA W ŚRODKI POMOCNICZE, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE ORAZ SPRZĘT REHABILITACYJNY W LATACH 2017-2020. 19
TABELA 12. LICZBA WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE DO ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE W LATACH 2017-2020. 21
TABELA 13. DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W LATACH 2017-2020. 22
TABELA 14. PORÓWNANIE LICZBY WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH ORAZ UDZIELONYCH DOFINANSOWAŃ DO UCZESTNICTWA W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH W LATACH 2017-2020. 23
TABELA 15. LICZBA WYPŁACONYCH KWOT DOFINANSOWANIA DO UCZESTNICTWA W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH W LATACH 2017-2020..... 25
TABELA 16. DOFINANSOWANIE DO TURNUSÓW REHABILITACYJNYCH W LATACH 2017-2020 – STRUKTURA ODBIORCÓW. 26
TABELA 17. LICZBA WNIOSKÓW ORAZ KWOTY DOFINANSOWANIA W RAMACH PILOTAŻOWEGO PROGRAMU „AKTYWNY SAMORZĄD" W LATACH 2017-2020..... 30
TABELA 18. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH. 37
TABELA 19. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI. 39
TABELA 20.LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI. 40
TABELA 21. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG PŁCI. 41
TABELA 22. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG WIEKU. 42
TABELA 23. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA. 43
TABELA 24. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ. 43
TABELA 25. LICZBA PRZYJĘTYCH WNIOSKÓW O USTALENIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI LUB STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG CELU SKŁADANIA (OSOBY PO 16 ROKU ŻYCIA)..... 44
TABELA 26. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – WEDŁUG PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (PONIŻEJ 16 ROKU ŻYCIA). 45
TABELA 27. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – WEDŁUG PŁCI..... 46
TABELA 28. LICZBA WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – WEDŁUG WIEKU. 47
TABELA 29. LICZBA PRZYJĘTYCH WNIOSKÓW O USTALENIE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI LUB STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WEDŁUG CELU SKŁADANIA (OSOBY PRZED 16 ROKIEM ŻYCIA). 47
TABELA 30. DANE DOTYCZĄCE LICZBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH KORZYSTAJĄCYCH Z PORADNICTWA ZAWODOWEGO..... 52
TABELA 31. WYKAZ SZKOLEŃ ZAWODOWYCH ORGANIZOWANYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W LATACH 2019-2020 WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO..... 53
TABELA 32. WYKAZ STAŻY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W 2019 ROKU. 53
TABELA 33. WYKAZ STAŻY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W 2020 ROKU. 54
TABELA 34. OSOBY SKIEROWANE DO PRAC INTERWENCYJNYCH W LATACH 2019-2020. 55
TABELA 35. WYKAZ STANOWISK UTWORZONYCH W LATACH 2019-2020. 56
TABELA 36. WYKAZ DOTACJI PRZYZNANYCH NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W LATACH 2019-2020. 56
TABELA 37. LICZBA OSÓB ZAKTYWIZOWANYCH W LATACH 2019-2020. 57
TABELA 38. WYKAZ WYDANYCH PRZEZ PORADNIĘ PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNĄ ORZECZEŃ I OPINII DOTYCZĄCYCH RÓŻNYCH DYSFUNKCJI I NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W LATACH 2018-2020. 58
TABELA 39. DZIAŁANIA ZREALIZOWANE PRZEZ POWIAT OPOLSKI W RAMACH PROGRAMU WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI III W LATACH 2019-2020. 63

Tabela 40. Pozostałe działania w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych realizowane przez Powiat Opolski w latach 2017-2019. ... 66
Tabela 41. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Opolu Lubelskim. ... 68
Tabela 42. Pomoc dla osób niepełnosprawnych udzielana przez OPS w Józefowie nad Wisłą. ... 69
Tabela 43. Pomoc udzielona osobom niepełnosprawnym przez OPS w Poniatowej. ... 70
Tabela 44. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Wilkowie. ... 71
Tabela 45. Pozostałe formy pomocy osobom z niepełnosprawnościami świadczone przez OPS w Wilkowie. ... 72
Tabela 46. Pomoc dla osób niepełnosprawnych udzielana przez OPS w Łaziskach. ... 72
Tabela 47. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Karczmiskach. ... 73
Tabela 48. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych udzielane przez OPS w Chodlu. ... 75
Tabela 49. Istniejące niedogodności infrastrukturalne na terenie powiatu opolskiego. ... 96
Tabela 50. Istniejące udogodnienia infrastrukturalne na terenie powiatu opolskiego. ... 99

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne w stosunku do ogółu ludności w 2011 roku (w %). ... 9
Wykres 2. Niepełnosprawni w stosunku do ogólnej liczby ludności w powiecie opolskim. ... 11
Wykres 3. Porównanie liczby niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn w powiecie opolskim. ... 12
Wykres 4. Zmiany liczby niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w latach 2019-2020. ... 13
Wykres 5. Dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020. ... 16
Wykres 6. Środki PFRON wydatkowane na zadania z zakresu likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2017-2020. ... 17
Wykres 7. Liczba zrealizowanych wniosków na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017-2020. ... 18
Wykres 8. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz wypłaconych dofinansowań do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2020. ... 19
Wykres 9. Kwota dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze, przedmioty ortopedyczne oraz sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017- 2020. ... 21
Wykres 10. Kwota dofinansowania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2017-2020. ... 23
Wykres 11. Porównanie liczby wniosków złożonych oraz wypłaconych dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2017-2020. ... 24
Wykres 12. Dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2017-2019. ... 25
Wykres 13. Porównanie liczby wniosków, którym wypłacono dofinansowanie w latach 2017-2020. ... 27
Wykres 14. Porównanie wysokości dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2017-2020. . 27
Wykres 15. Liczba wniosków złożonych i zrealizowanych w latach 2017-2020 Moduł I i Moduł II. ... 30
Wykres 16. Kwota wnioskowana, przyznana oraz wypłacone dofinansowanie w latach 2017-2020 Moduł I i Moduł II. ... 31
Wykres 17. Zestawienie wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych. ... 38
Wykres 18. Porównanie liczby wydanych orzeczeń dla dorosłych osób niepełnosprawnych oraz niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. ... 38
Wykres 19. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień niepełnosprawności. ... 39
Wykres 20. Procentowe porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na stopień niepełnosprawności. ... 40
Wykres 21. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - według przyczyny niepełnosprawności. ... 41
Wykres 22. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - według płci. ... 41
Wykres 23. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według grup wiekowych. ... 42
Wykres 24. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – według wykształcenia. ... 43
Wykres 25. Porównanie liczby przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności – według celu składania. ... 44
Wykres 26. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych według przyczyny niepełnosprawności. ... 45
Wykres 27. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych wg płci. ... 46
Wykres 28. Porównanie liczby wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych według grup wiekowych. ... 47

WYKRES 29. PORÓWNANIE LICZBY WYDANYCH ORZECZEŃ O ZALICZENIU DO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG CELU SKŁADANIA WNIOSKÓW. 48

RYSUNEK 1. GMINY WCHODZĄCE W SKŁAD POWIATU OPOLSKIEGO. ŹRÓDŁO: HTTP://WWW.OPOLE.LUBLIN.PL/ 6